

BAHÁ'Í-PIONEERIEIN SOPEUTUMINEN SUOMEEN

AITOLKIN KYLLÄÄINEN
Tampereen yliopisto
Sosaalityön tutkimuksen laitos
Sosaalityön sivuaineen tutkielma
Kesäkuu 2009

Tutkimus käsittelee Suomeen muuttaneiden bahá'í-pioneerien sopeutumiskokemuksia. Suomeen aikanaan muuttaneiden bahá'í-pioneerien sopeutumista on perusteltua tutkia, koska bahá'ít maahanmuuttajaryhmänä ovat melko tuntemattomia niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Bahá'í-pioneerien sopeutumista tai Bahá'í-yhteisöä koskevia tutkimuksia ei ole juurikaan tehty Suomessa. Bahá'í-pioneerien sopeutumisen lähtökohtia valaistaan myös käymällä läpi Bahá'í-uskon maailmankatsomuksellisia perusteita sekä joitakin bahá'íta käsitteleviä aikaisempia tutkimuksia.

Tutkimus on kvalitatiivinen tapaustutkimus. Tutkimusaineistoni koostuu viiden bahá'í-pioneerien haastatteluista, teoreettisesta kirjallisuudesta sekä muissa maissa bahá'í-maahanmuuttajista tehdyistä tutkimuksista. Haastattelumenetelmänä on käytetty strukturoitumatonta eli avointa haastattelua. Bahá'í-pioneerien maahanmuuttokokemuksia analysoitiin teemoittelun avulla. Haastattelut olivat iältään 45-58 vuotiaita ja olivat haastatteluhetkellä asuneet Suomessa keskimäärin yli kolmekymmentä vuotta.

Tutkimuksessa bahá'í-pioneerien sopeutuminen Suomeen näyttäytyi suhteellisen vaivattomasti edenneenä ja ajassa muuttuneena prosessina. Sopeutumista edistivät vapaaehtoinen maahanmuutto, Suomesta saatu koulutus sekä bahá'í-pioneerien maailmankansalaisen identiteetti ja ihanne, joka juontaa juurensa Bahá'í-uskosta. Myös suomalaisella Bahá'í-yhdyskunnalla on ollut merkityksensä bahá'í-pioneerien sopeutumisessa, vaikka pioneerien tehtävänä on ollut olla apuna suomalaisen Bahá'í-yhdyskunnan rakentamisessa, siksi he eivät olleet varsinaisesti sopeuttamisen avun kohteina, mutta luonnollisesti apu on ollut molemmin puolista. Bahá'í-pioneerien asenteet asuinmaatansa, kotimaatansa sekä maailman kulttuureja kohtaan antaa perusteet kutsua heitä "maailmankansalaisiksi". Tutkimuksen tulokset, koskien pioneerien maailmankansalaisuutta, uskonnon merkitystä heidän elämässään sekä sopeutumista, ovat osoittaneet yhteneväisiksi muiden bahá'ísta kertovien aikaisempien tutkimusten kanssa.

Tutkimustulokset osoittavat myös, ettei haastateltavien uskonnollinen elämänorientaatio ja sen harjoittaminen haitannut tai hidastanut heidän sopeutumista, vaan päinvastoin sillä on ollut heille henkistä hyvinvointia, voimavaroja ja yhteisöllisyyttä ylläpitävä merkitys ja siten sopeutumista edistävä merkitys. Suomeen tulon alusta lähtien Bahá'í-yhdyskunta tarjosi luonnollisesti myös yhteisön, mihin kuulua. Myös ajan on todettu vieneen haastateltavien sopeutumista eteenpäin. Sopeutumisen hidastavina tekijöinä olivat lähinnä kielivaikeudet, työhön sijoittuminen sekä sosiaaliin suhteisiin liittyvät haasteet (esim. ystävyystyminen suomalaisten kanssa). Kyseiset haasteet leimasivat maahanmuuton alkuaikoja eivätkä enää kymmenien vuosien asumisen jälkeen olleet merkityksellisiä haastateltaville. Alkuajan koettelemuksista huolimatta, haastateltavien arvoasetelma, oikea asenne sekä motivaatio vei sopeutumisprosessia toivottuun suuntaan ja sai heidät integroitumaan omaan yhdyskuntaan sekä laajemmin myös suomalaiseen yhteiskuntaan.

Asiasanat: Bahá'í-usko, bahá'í-pioneeri, maailmankansalaisuus, sopeutuminen.

University of Tampere
Department of Social Work Research

AITOLKIN KYLLIÄINEN: On Adaptation of Bahá'í Pioneers in Finland

Secondary Subject Thesis, 75 p, 1 Appendix

Social Work

Supervisor: Kyösti Raunio

June 2009

This study is concerned with the adaptation experiences of Bahá'í pioneers, who moved to Finland to teach the Bahá'í Faith. The adaptation experiences of Bahá'í pioneers is a meaningful object of study, since Bahá'ís as an immigrant group are quite unknown in Finland and also in the world generally. Studies concerning adaptation of Bahá'í pioneers or the Bahá'í-community in general are very few. To enlighten the basis of adaptation of Bahá'í pioneers, the world view of Bahá'í Faith is discussed and some earlier studies of Bahá'ís are reviewed.

This study is a qualitative case-study. The research material consists of interviews of five Bahá'í pioneers, theoretical literature on adaptation and research done in other countries from Bahá'í immigrants. As an interview method an unstructured or an open interview was used. Adaptation experiences of Bahá'í pioneers were analysed by dividing them into sub-themes. Interviewees were from 45 to 58 years old and had lived at the moment of the interview an average of over 30 years in Finland.

The adaptation of the Bahá'í pioneers was discovered to be relatively smooth and a time-varying process. The voluntary aspect of their immigration, the education gained in Finland, the world citizen identity and ideals derived from Bahá'í Faith that Bahá'í pioneers held, all seemed to further the adaptation. Also the Finnish Bahá'í community had an impact on the adaptation of Bahá'í pioneers. Although, the task of pioneers was to be of assistance in building the Finnish Bahá'í community, and therefore they were not the targets of help, but naturally, the help and assistance have happened both ways. The attitudes of Bahá'í-pioneers concerning the country they were living in, their native country and the cultures of the world justified calling them as "world citizens". The results of the study concerning the world citizenship of the pioneers, the meaning of religion in their lives as well as their adaptation turned out to be in correspondence with earlier studies on Bahá'ís.

The results of the study also show that the adaptation of the interviewed was not hindered by their religious orientation in life. On the contrary, it brought them spiritual well-being, strength and a community life and had thereby their adaptation a furthering effect. From the day the pioneers moved to Finland, the Bahá'í community offered them the community to belong to. The time was also named as a factor that took adaptation further. The factors that slowed down the process were mainly the language problems, finding a job and the challenges with social relationships (e.g. becoming friends with Finns). These things were seen as challenges of the beginning of immigration which did not bother after living many decades in Finland. Despite of the difficulties in the beginning of the immigration, the value stances, the right attitude, and also the motivation took the process of adaptation to the hoped direction and helped them to integrate to their own community and largely to Finnish society.

Key-words: Bahá'í Faith, Bahá'í pioneers, world citizenship, adaptation.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	4
3 BAHÁ'Í-USKO JA BAHÁ'Í-YHTEISÖ	10
4 TEOREETTISET NÄKÖKOHDAT MAAHANMUUTTAJIEN SOPEUTUMISEEN ..	14
4.1 Akkulturaation määrittely	14
4.2 Akkulturaatiostrategiat	15
4.3 Akkulturaatioon vaikuttavia tekijöitä	17
4.4 Akkulturaatio prosessina	18
4.5 Transnationalismi	20
4.6 Diaspora	22
4.7 Kosmopoliitteja vai maailmankansalaisia?	23
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	28
5.1 Tutkimustehtävä	28
5.2 Kvalitatiivinen tapaustutkimus	28
5.3 Aineiston keruu haastatteluilla	31
5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset	35
5.5 Aineiston analyysi	36
5.6 Tutkimuksen luotettavuus	38
6 BAHÁ'Í-PIONEERIEEN SOPEUTUMISKOKEMUKSET	41
6.1 Bahá'í-pioneeriksi Suomeen	41
6.2 Suomessa asumisen alkutaipaleilla	44
6.3 Haasteet matkalla kohti sopeutumista	45
6.3.1 Sosiaaliset suhteet	46
6.3.2 Kielitaito	49
6.3.3 Työelämään sijoittuminen	52
6.3.4 Työn merkitys	56
6.4 Sopeutumista edistäneet tekijät	59
6.5 Uskonnon ja yhteisön merkitys sopeutumisessa	64
6.6 Bahá'it maailmankansalaisina	69
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	74
LÄHTEET	76
LIITE 1	85

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni maahanmuuttajatutkimukseen ja tutkittavaan aiheeseen nousee omista kokemuksistani maahanmuuttajana. Suomalaisen yhteiskunnan toimivuuden ja maahanmuuttajien yleisen hyvinvoinnin varmistamiseksi on erityisen toivottavaa, että uudet tulokkaat kotiutuisivat uuteen asuinmaahan mahdollisimman hyvin. Tämä vaatii onnistuneeseen sopeutumiseen vaikuttavien osatekijöiden ymmärtämiseksi tehtävää tutkimusta. Monissa niin kansallisissa kuin kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu monien eri tekijöiden vaikuttavan maahanmuuttajien sopeutumisen tapaan ja onnistumiseen. Näitä eri tekijöitä ovat mm. uuden asuinmaan politiikka maahanmuuttoa kohtaan, yhteiskunnan tarjoama tuki, valtaväestön asenteet maahanmuuttajia kohtaan, maahanmuuttajien omat sosiaaliset verkostot ja näiden tarjoamat tuet, sekä maahanmuuttajien omat lähtökohdat (koulutus, ikä, muuttoa edeltävä työhistoria) ja muut henkilökohtaiset ominaisuudet (Berry & Kim 1988). Tässä tutkimuksessa keskityn tarkastelemaan omana erityisenä tapauksenaan bahá'í-pioneeri taustaisten maahanmuuttajien kokemuksia, muuttoon johtaneita syitä, heidän sopeutumistaan sekä integraatiota heidän omien kokemusten näkökulmasta. Bahá'í-pioneerien sopeutumista ei ole Suomessa aiemmin tutkittu.

Näitä niin kutsuttuja bahá'í-pioneereja on muuttaneet Suomeen 1950-luvulta lähtien muutamia kymmeniä uskonsa levittämisen edistämiseksi. Bahá'í-pioneeritoiminta ei ole suoraan verrattavissa esim. kristinuskon levittämiseksi harjoitettuun lähetystyöhön. Bahá'í-pioneerit eivät ole pappeja eivätkä levitä uskoa työhönsä, sillä Bahá'í-uskossa ei ole papistoa eikä pioneereille makseta palkkaa uskon levittämisestä. Bahá'í-pioneerit lähtevät kohdemaahan vapaaehtoisena palveluna uskonsa levittämiseksi pyrkien löytämään itselleen kohdemaasta työtä sekä sopeutumaan paikallisiin olosuhteisiin. Uskon opettaminen tapahtuu "töiden ohessa". Pioneerien vakaa pyrkimys on kyetä asettumaan kohdemaahansa loppu elämäkseen, mikäli olosuhteet sen sallivat. Luonnollisesti kaikki pioneerit, jotka Suomeen ovat tulleet eivät ole kyenneet jäämään johtuen yleensä heikosta työllistymisestä. Tähän tutkimukseen on haastateltu sellaisia bahá'í-pioneereja, jotka ovat kyenneet asettumaan Suomeen, sillä kaikki heistä ovat olleet yli tai lähes kolmekymmentä vuotta Suomessa. Kaikki tutkielmassa esitetyt päätelmät koskevat vain tätä tutkimusjoukkoa, vaikka tehdyt päätelmät ovat verrannollisia muiden maahanmuuttajaryhmien Suomeen sopeutumiseen sekä heijastelevat yleisemmin kaikkien bahá'íden käsityksiä sopeutumisesta ja elämän asenteista.

Kirjassaan "*Citizens of The World*" Warburg (2006) toteaa, että bahá'ít tavoittelevat globaalia integraatiota ja bahá'ille se merkitsee myös periaatteen *ykseys erilaisuudessa* arvostamista ("unity in diversity"). Uskon pyhät kirjoitukset (esim. Bahá'u'lláhin kirjoitukset) ja toissijaiset lähteet (esim. Shoghi Effendin uskoa tulkitsevat kirjoitukset) puhuvat taloudellisten, poliittisten sekä viestinnän ja kommunikaatioiden instituutioiden globalisaation puolesta, siis niiden toimivuudesta

globaalisissa mittakaavoissa, perustuen yhteen perusarvoon, joka on ”maapallo on vain yksi maa ja ihmiskunta sen kansalaiset”. Kansainvälisellä tasolla Bahá’í-uskon todetaan olevan hyvin globaalisesti integroitunut ja kristinuskon jälkeen eniten eri maihin levinnyt (bahá’íta on joka maassa sekä suurimmassa osassa maailman eri valtioiden osavaltioista). Bahá’íta on yhteensä noin 6 miljoonaa yli 11 600 paikkakunnalla maailmassa, ja he edustavat yli 2100 etnistä tai heimollista ryhmää. Bahá’ít ovat myös aktiivisia maailman järjestöissä kuten YK, jossa he puhuvat tämän ”maailmankansalaisuuden” idean puolesta (Warburg 1999, 53, The Bahá’í World 2003, 276-278; Warburg, 2006, 4-10).

Bahá’í-pioneereista saatavaa tietoa on todella niukasti niin tutkimuskirjallisuudessa kuin mediassa yleisemmin. Ne työt, mitkä löysin olivat lähinnä Bahá’í-uskosta uskontotieteissä, kasvatustieteissä ja sosiologiassa tehtyjä opinnäytetöitä (Erikson 1993; Heino 2007; Jäntti 2000; Peltola 1987; Smolander 1978).

Maahanmuuttajista tehtävä tutkimus on tärkeää monesta syystä – tutkimuksilla saada heidän omat käsitykset kuuluviin ja suomalaiset tutustumaan uusien naapureidensa kulttuureihin. Martikaisen (2006) mukaan nimenomaan tutkimuksella ja myös tiedotusvälineillä on tärkeä rooli ihmisten tietämyksen ja ymmärryksen lisäämisessä, vaikka tärkeänä tutustumisen muotona on yhä ihmisten keskinäinen vuorovaikutus (Martikainen 2006, 8).

Näistä syistä johtuen koen, että tutkimuksellani on sosiaalinen tilaus ja omalta osaltani yritän tyydyttää tätä tiedontarvetta ja tuoda esiin yhteiskunnallisen näkökulman, jossa maahanmuuttajien sopeutumista pyritään kuvaamaan kokonaisvaltaisemmin. Tässä tutkimuksessa uskonnon rooli ja sen merkitys toimii muiden teemojen ohella sopeutumiseen vaikuttavien tekijöiden avainkäsitteenä ja avartajana. On kuitenkin selvää, ettei mikään tutkimus ole arvovapaa, vaan tutkijan omat arvot ihmiskäsityksineen sävyttävät tutkimusta. Tästä huolimatta, yritän ja toivon kuitenkin välittäväni tutkittavien kokemuksia heidän omasta näkökulmastaan.

Maahanmuuttajien myötä länsimaihin ympäri maailmaa on muodostunut lukuisia uskonnollisia yhteisöjä, joiden uskonnollinen aktiviteetti on alkanut herättää mielenkiintoa alan asiantuntijoiden keskuudessa. Tutkijoita on erityisesti kiinnostanut se, millä tavalla maahanmuuttajien etniset, kulttuuriset ja uskonnolliset taustat vaikuttavat integraatioprosessiin erilaisissa yhteiskunnissa. Tutkijoiden runsaan mielenkiinnon kohteena ovat olleet muslimiyhteisöt (Martikainen 2005, 1-3; Haddad & Smith, 2002).

Muihin uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvat maahanmuuttajaryhmät ovat jääneet paitsioon kuten Suomen Bahá’í-yhteisöön kuuluvat pioneerit. Tarkoitukseni on tutkimuksessa selvittää, keitä he ovat ja miten, miksi ja mistä he tänne tulivat, kuinka onnistuneesti he tänne asettuivat, millaisia

haasteita ovat kohdanneet uudessa asuinmaassa. Tarkennuksena on todettava, että bahá'íta löytyy myös jo toisen ja kolmannenkin sukupolven suomalaisissa, mutta tässä tutkimuksessa keskitytään bahá'í-pioneereihin. Lisäksi tutkimuksessani haluan selvittää uskonnon osuutta bahá'í-pioneerien sopeutumiseen. Toisaalta, kuinka hyvin tutkimani henkilöt ovat onnistuneet pitämään yllä omaa kulttuuri identiteettiään? Kiinnostuksen kohteena ovat myös haastateltavien käsitykset kotimaasta ja sen merkityksestä.

Tutkielma rakentuu seitsemästä pääluvusta. Johdannon jälkeen esittelen aikaisemmat tutkimukset. Kolmannessa luvussa käsittelen Bahá'í-uskon maailmankatsomuksellisia perusteita ja Suomessa toimivan Bahá'í-yhdyskunnan lähihistoriaa. Neljännessä luvussa käyn läpi maahanmuuttajien sopeutumista kuvaavia perinteisiä lähestymistapoja, mm. J. W. Berryn sekä Suen ja Suen akkulturaatioteorioita. Näiden perinteisten sopeutumismallien lisäksi tarkastelen myös muita uusia maahanmuuttoa käsitteleviä näkökulmia kuten diasporaa ja transnationalismia. Viidennessä luvussa määritellään tutkimustehtävä ja kuvataan tutkimuksen kulkua eli tutkimusaineiston keruutta, metodivalintaa sekä aineiston käsittelytapaa. Kuudes luku käsittelee bahá'í-pioneerien sopeutumisprosessia ja sen kulkua haasteineen (kielitaito, sosiaaliset suhteet, työ ja sen merkitys haastateltaville). Tämän jälkeen esittelen tutkimusentulokset liittyen sopeutumisprosessiin sekä haastateltavien sopeutumisastetta kuvaavat sopeutumismallit. Seitsemännessä luvussa esitän tutkimuksen keskeiset johtopäätökset.

2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Maahanmuuttajien määrän lisääntyä Suomessa 1990-luvulta lähtien ovat myös monikulttuurisuuteen, etnisyyteen ja maahanmuuttajayhteisöihin liittyvät tutkimukset lisääntyneet. Tutkimus on hajautunut eri tieteenaloille ja tyypillisimmin aiheet ovat liittyneet etnisiin suhteisiin, monikulttuurisuuteen ja integraatioon. Maahanmuuttotutkimuksen painopiste on ollut usein ongelma- ja epäkohdissa, yleisimmin liittyen pakolaisiin ja heidän vaikeuksiin (työllistyminen ja rasismi) (Tiilikainen 2003, 21; Martikainen 2004, 20). Tutkijoita ovat kiinnostaneet pääasiassa Suomeen naapurimaista tulleet maahanmuuttajat (esim. entisen Neuvostoliiton maista), mutta myös Vietnamista tulleet maahanmuuttajat (Martikainen 2004, 20).

Useat maahanmuuttajatutkimuksissa käytetyt käsitteet ja keskeiset teorit lanseerattiin Yhdysvalloista. Uskottiin, että eri etnisten ryhmien yhteiselo johtaa keskinäiseen sulautumiseen. Tämän prosessin kuvaukseksi käytettiin vertauskuvallista ”sulatusuuni” käsitettä. ”Sulatusuunissa” erilaiset tavat ja uskomukset sekoittuisivat ja muodostaisivat sitä kautta omanlaisen kokonaisuuden, jossa ei enää tunnettaisi etnisiä erityispiirteitä (Hautaniemi 2001, 27-28). ”Sulatusuuni” ajatuksesta on puhunut aikanaan Bourne Randolph 1900-luvun alussa (Bourne 1916, 86-97).

Tämä ajatus on johtanut uuteen tutkimusperinteeseen, jossa alettiin tutkia sitä, millä tavoin eri maahanmuuttajat sopeutuvat, ja samalla säilyttävät oman kulttuurinsa (kieli, uskonto, perinteet) uudessa yhteiskunnassa (Huttunen 2002, 41-42).

Tutkimusperinne on yleistynyt myös Suomessa, vaikka maahanmuuton historia, politiikka ja yhteiskunnalliset rakenteet eroavat taustoiltaan Amerikkaan verrattuna. Akkulturaation, assimilaation ja integraation käsitteet ovat olleet keskeisellä sijalla maahanmuuttajatutkimuksissa myös Suomessa. Kyseisiä käsitteitä on käytetty monissa eri tieteenaloissa, muun muassa antropologiassa, sosiologiassa, uskontotieteissä. Erityisen ahkerasti näitä käsitteitä käytettiin ja käytetään yhä psykologian ja sosiaalipsykologian aloilla. Samoja käsitteitä on sovellettu tutkittaessa maahanmuuttajien elinoloja tai sosiaalista asemaa, jolloin niillä on kuvattu makrotason prosesseja, jotka epäonnistuessaan johtavat mahdolliseen syrjäytymiseen (Liebkind ym. 2004, 44)

Sosiaalipsykologian professori Karmela Liebkind on kirjoittanut kiitettävän paljon maahanmuuttaja aiheesta. Hänen erityismielenkiintonsa kohteena on ollut nimenomaan maahanmuuttajien akkulturaatioprosessi, heidän psykologista sopeutumista uhkaavien tai sitä edistävien tekijöiden selvittämisessä sekä etnisten ryhmien välisissä suhteissa (Liebkind 1994; Liebkind & Jasinskaja-Lahtinen 2000; 2004). Samaisen aiheen parissa on työskennellyt myös Liebkindin kollega Inga Jasinskaja-Lahti, joka on keskittynyt tutkimuksissaan tarkastelemaan maahanmuuttajien syrjäytymiskokemuksia ja näiden vaikutuksia akkulturaation lopputulokseen (Liebkind & Jasinskaja-

Lahti 2000, 80-93; Liebkind & Jasinskaja-Lahti 2004).

Bahá'í-maahanmuuttajien sopeutumista tai Bahá'í-yhteisöä koskevia tutkimuksia ei Suomessa varsinaisesti ole tehty. Uskonnollisten yhteisöjen muodostumista tutkinut Tuomas Martikainen (2004) kirjassaan "Immigrant Religions in Local Society" mainitsee Bahá'í-yhteisön muuttamisoin. Tutkija arvostelee maahanmuuttotutkimuksissa toisinaan esiintyvää holhoavaa suhtautumista, jonka mukaan maahanmuuttajat nähdään avun kohteina. Lisäksi tutkimus on keskittynyt vain suurimpiin etnisiin ryhmiin, pienempien ryhmien pysyessä täysin tuntemattomina laajemmalle yleisölle. Tämä epäkohta saattaa synnyttää vääränlaisen kuvan koko maahanmuuttajatilanteesta (Martikainen 2004, 21).

Sen sijaan Bahá'í-uskoa koskevia tutkimuksia on Suomessa toki tehty, esim. uskontotieteiden laitoksella tehtyjä pro-gradu -töitä sekä yksi kasvatustieteissä: esimerkiksi Kenny Smolanderin (1978) pro-gradu "Kasvatus Bahá'í-uskonnosta" ja Harri Peltolan (1987) "Bábi- ja baha'i-liikkeiden imago Suomessa Gobineausta Teinoseen" sekä Paula Jäntti (2000) ja Pia Eriksson (1993) pro-gradu -työt. Uusimpien Bahá'í-uskoa käsittelevien tuotosten listalla on Jyväskylän yliopiston antropologian laitoksella Kukka Harvilahden (2007) tekemä kandidaattityö "Etu oikeus, väline ja velvollisuus": Viiden Suomessa asuvan bahá'ín kokemuksia työelämän arvoista". Harvilahti toteaa, että Bahá'í- uskoa ja bahá'íta käsitteleviä tutkimuksia on yllättävän vähän (Harvilahti 2007, 3). Tutkijan mielestä Bahá'í-usko on tutkimisen arvoinen siinä esiintyvien ajatusten takia, joista yksi tunnetuimmista liittyy ihmiskunnan ykseyteen ja "ykseys erilaisuudessa" periaatteisiin (Harvilahti 2007, 25).

Bahá'í-uskoa koskevaa tutkimusta on tehty jonkin verran muualla maailmassa, eniten Australiassa, mutta myös muualla länsimaissa (esim. Amerikassa). Väitöskirjassaan "Multicultural futures: The Negotiation of Identity amongst Second generation Iranians of Muslim- and Bahá'í background in Sydney, London and Vancouver" McAuliffe toteaa vertaillaessaan Iranin muslimeja ja Iranin bahá'í-taustaisia maahanmuuttajia, että molemmissa ryhmissä maahanmuuttajien toinen sukupolvi uudelleen arvioi omaa kansallista sekä uskonnollista identiteettiä. Tutkimus osoittaa bahá'í-nuorten vähättelevän kansallista identiteettiään ja korostavansa sen sijaan uskonnollisia arvojaan ja globaali identiteettiään. Uskonnollisista lähtökohdistaan johtuen McAuliffen mielestä bahá'ít eivät ajaudu muiden iranilaisten tavoin diasporaan (klassisen määritelmän mukaan diaspora viittaa ajatuksiin alkukodista), koska bahá'ille kansakunta ei ole tärkein yksikkö ja toisaalta bahá'í lait velvoittavat heitä noudattamaan ja kunnioittamaan asuinmaansa lakeja (McAuliffe 2005, 222-225).

Suurin osa bahá'íta koskevasta tutkimuskirjallisuudesta alkoi ilmestyä ensimmäisten iranilaisten kiintiöpakolaisten saavuttua länsimaihin, jonka vuoksi tutkimusten kohderyhmänä ovat olleet enimmäkseen Iranista paenneet bahá'í-pakolaiset. Tämä tutkimus ei kohdistu varsinaisesti bahá'í-

pakolaisiin, vaikka alkuperäisessä suunnitelmassa oli tehdä vertaileva tutkimus bahá'í-pakolaisina sekä -pioneerina maahan tulleiden välillä, mutta käytännön syistä pakolaiset rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle. Tässä käsiteltävät aikaisemmat bahá'í-pakolaisista kertovat tutkimukset luovat kuitenkin vertailupohjan, sillä niissäkin pohditaan akkulturaatiota edistäviä tekijöitä, muun muassa etnisen ja uskonnollisen identiteetin keskinäisestä dynamiikasta sekä näiden vaikutuksesta sopeutumiseen.

Esimerkiksi iranilaisten maahanmuuttajien erikoispiirteitä tutkinut Amerikan iranilainen Mehdi Bozorgmehr tutkii artikkelissaan ”Internal ethnicity: Iranians in Los Angeles” Iranin vähemmistöjen asemaa ja heidän etnisyyttään Amerikassa. Tutkimuskohteena olivat kolme iranilaista vähemmistöä: Iranin armenialaiset, Iranin juutalaiset, jotka kuuluvat Iranin etniseen ja uskonnolliseen vähemmistöön ja Iranin bahá'ít, jotka ovat Iranin suurin uskonnollinen vähemmistö. Lisäksi tutkittavana oli Iranin persialaiset muslimit, jotka edustavat tunnetusti Iranin enemmistöä. Tutkija lähti siitä oletuksesta, että ne maahanmuuttajien alaryhmät, jotka olivat lähtömaassa vähemmistön asemassa pyrkivät säilyttämään etnisyytensä myös uudessa asuinmaassaan verrattuna esimerkiksi enemmistön asemassa oleviin (Bogozomehr 1997, 395).

Tutkimus osoittaa, että Iranin persialaisille muslimeille etnisyyden tunnusmerkkinä ei olekaan uskonto, vaan Iranin kansallinen identiteetti ja Iranilaisuus, joka on rakentunut persialaisen kulttuurin pohjalle. Kun taas Iranin bahá'í vähemmistöille uskonto nousee etualalle ja se on heidän etnisyytensä tärkein osoittaja. Käyttäen etnisyyden eri indikaattoreita (etninen identiteetti, uskonnollisuus, endogami tai avioituminen etnisen ryhmän piiristä, informaaliset etniset verkostot (myös perhe) ja formaaliset verkostot (osallistuminen erilaisissa järjestöissä), tutkija sai selville, että etnisyyden vahva läsnäolo on havaittavissa Iranin armenialaisten ja Iranin juutalaisten keskuudessa, mutta Iranin bahá'ít ja Iranin muslimit osoittautuivat vähemmän etnisiksi (Bogozomehr 1997, 399-405).

Tutkimuksessa ilmeni bahá'íden olevan sitoutuneita uskonto sidonnaiseen etnisyyteen, he nimittäin onnistuivat ylittämään kansakuntaan sidonnaisen etnisyytensä, josta he olivat vähiten kiinnostuneita muutettuaan uuteen maahan. Tutkimus osoitti, että uskonnolla on suuri merkitys kaikille tutkittaville vähemmistöille niin ennen maahanmuuttoa kuin sen jälkeen. Uskonnollisuudesta välitettiin ja sitä vaalittiin kaikissa vähemmistö ryhmissä. Iranin juutalaiset, armenialaiset ja bahá'ít pysyivät uskollisina uskonnolle myös uudessa asuinmaassa. Kaikki vähemmistöjen edustajat asettivat uskonnon etualalle kansallisuuteensa nähden. Toisin kuin Iranin muslimit, joille iranilaisuus ja kansallinen identiteetti osoittautui merkittäväksi etnisyyden mittariksi. Bahá'ít tässä tutkimuksessa osoittautuivat eniten integraatio suuntautuneiksi kuin kolme muuta ryhmää, johtuen heidän uskonnon yleismaailmallisesta maailmankuvasta, joka pyrkii luopumaan ennakkoluuloista ja kulttuurien sekä rotujen välisistä rajoista (Bozorgmehr 1997, 399-

Australiassa tehdyssä tutkimuksessa ”The Bahá’í faith and Caodaism: Migration, Change and De-secularization in Australia” tutkijoiden haastattelemat bahá’ít ovat viitanneet vastauksissaan maan kansallisen sekä paikallisten bahá’i-yhteisöjen antamaan tukeen ja heidän väliseen yhteistyöhön. Erityisesti tämä pätee sellaisiin maan sisällä tapahtuviin muutto-tilanteisiin yhdestä paikkakunnasta toiseen, jossa haastateltavien mukaan ketään yksittäistä bahá’i-henkilöä ei jätetä itsekseen tai yksin, vaan heitä vastassa on uuden asuinpaikkakunnan paikallinen bahá’i-yhteisö (Possamai&Possamai-Inesedy 2007, 305-309).

Iranilaistaustaiset bahá’ít osoittautuivat tutkijoiden mukaan vaalivan toiminnassaan transnationaalisuuden sijaan universalismin ihanteita, jossa uskonnollisuus on etualalla ja kansallisten aatteiden edellä. Tutkimuksessa todetaan bahá’iden olevan peruseriaatteiltaan ja lähtökohtaisesti suvaitsevaisia ja avoimia (universaaleja) kaikille ihmisten ihon väriä, kulttuurisia ja etnisiä eroja katsomatta ja että bahá’ít ovat niitä, jotka toteuttavat näitä universalismin periaatteita myös käytännössä (Possamai & Possamai-Inesedy 2005, 305-309).

Kysymykset uskonnollisten ja etnisten elementtien yhteensopivuudesta on bahá’i-maahanmuuttajien esimerkin valossa pohtinut myös toinen australialainen. Ruth Williams kirjoitti aiheesta artikkelissaan ”Global Citizenship and the Bahá’í Faith”. Kyseessä oli haastattelututkimus, johon haastateltiin 7 eri ikäistä bahá’i pakolaisina Australiaan hakeutunutta henkilöä. Ottaen huomioon tämän ryhmän pakolaisuuteen johtavia syitä (entisessä kotimaassa Iranissa bahá’ita kiellettiin harjoittamasta omaa uskontoa) tutkija piti tarpeellisena lähestyä asian tarkastelua kielen, kulttuurin ja uskonnon näkökulmasta. Uskontonäkökulmaa tutkija piti sikäli tärkeänä, koska uskomustensa takia bahá’ít alunperin joutuivat pakolaisiksi (Williams 2007, 217).

Maahanmuuttotilanteessa uskonto saattaa nousta merkittävään asemaan, koska nimenomaan uskonnon kautta mahdollistuu etnisen identiteetin ja kulttuurin tukeminen (Ebaugh & Chafez 2000; Martikainen 2004, 21). Myös tässäkin tutkimuksessa todetaan uskonnon olevan se kiinnittymiskohta, jonka avulla asettumista uuteen maahan aletaan rakentaa. Siksi tutkija piti tärkeänä tutustua tämän ryhmän taustalla vaikuttaviin arvoihin eli Bahá’i-uskon keskeisiin oppeihin ja periaatteisiin. Lojaliteetti asuinmaansa hallitusta kohtaan, lainkuuliaisuus, työn ja koulutuksen arvostus, miesten ja naisten välinen tasa-arvo, asuinmaansa kielen, tapojen ja kulttuurin tunteminen ja erilaisuuden kunnioittaminen ovat Bahá’i-uskosta omaksuttavia arvoja, jotka ovat tutkijan mielestä vaikuttaneet myönteisesti pakolaisten sopeutumiseen. Tutkijan mukaan bahá’i-pakolaiset näyttivät sopeutuneen hyvin johtuen heidän uskonnollisista arvoista. Posseyn tekemän tutkimuksen tavoin, myös tässä tutkimuksessa uskontoon perustuva identiteetti näyttäytyi monille haastateltaville pakolaisille tärkeämpänä kuin esimerkiksi etninen tai kansallinen identiteetti. He

tuntevat kuuluvansa Bahá'í-yhteisöön, jossa kansallisuudella ei ole väliä (Williams 2007, 217-231).

Australiassa on tehty myös muita bahá'í vähemmistöä käsitteleviä tutkimuksia. Margaret Bluet (2005) tutkii bahá'í-pakolaisia kyselymenetelmin toteutetussa haastattelututkimuksessa, johon otti osaa 83 iranilaissyntyperäistä bahá'í-pakolaista. Tutkimus kohdistettiin ennen kaikkea ensimmäiseen sukupolveen bahá'í-pakolaisiin, jotka lähtivät Iranista islamilaisen vallankumouksen (1979) jälkeen alkaneista bahá'ihin kohdistuneista vainoista. Tutkimusta varten tutkija haastatteli myös Australian bahá'í paikallisten yhteisöjen sihteerejä sekä muita syntyperäisiä australialaisia bahá'ita (Bluett 2005, 4-5).

Bahá'í-usko on lähtöisin Iranista, jossa, se on suurin ei-muslimi vähemmistö. Bahá'iden kansalaisoikeudet ovat romahtaneet Iranin vallankumouksen 1979 jälkeen, jonka jälkeen maassa on tapettu tai teloitettu yli 200 bahá'ita, yhteisön omaisuutta on takavarikoitu ja pyhiä paikkoja on tuhottu. Iranissa tällä uskonnollisella vähemmistöllä ei ole pääsyä valtion virkoihin eikä ole mahdollisuuksia harjoittaa yhteisöllisesti uskontoaan. Iranin nykyisessä perustuslaissa mainitaan kristittyjen, juutalaisten ja zarathustralaisten omaavan laillisen uskonnollisen vähemmistöjen aseman. Sen sijaan bahá'í-vähemmistöä siinä ei mainita, vaikka se on tunnetusti Iranin suurin uskonnollinen vähemmistö, jonka jäseniä on nykyisin Iranissa noin 300 000. Iranin hallituksen tehokkaana aseena bahá'í-vähemmistöä vastaan on ollut riistää heiltä mahdollisuudet ja oikeudet koulutukseen ja työhön. (Kazemzadeh 2000, 542-550; Warburg, 2006, 160).

Bluettin tutkimuksen keskeisenä tarkoituksena oli tarkastella maahanmuuttokokemuksia ja konkreettisemmin Iranilaisten bahá'í pakolaisten sopeutumisen prosessia Australiaan sekä yksilöllisellä että yhteisöllisellä tasolla. Sopeutumisen menestystä mitattiin muun muassa sellaisten kysymysten kautta kuten työllisyys, koulutus ja asuinsijainti. Ongelmakeskeisen lähestymistavan sijaan tutkija piti oivallisena tapana tarkastella maahanmuuttoprosessia tuomalla esiin onnistuneimmat tarinat sekä toimivia ratkaisuja. Tutkijaa kiinnosti etenkin se, miksi tämän ryhmän pakolaisten sopeutuminen sujui mutkitta, miten ja millä voidaan selittää tämän ryhmän suhteellisen korkeaa koulutustasoa sekä työllisyystasoa ja mihin ylipäätään perustuu tämän ryhmän menestyksen salaisuus (Bluett 2005, 4-7).

Haastateltavien kokemusten analyysin pohjaksi tutkija käytti Maahanmuutto- ja monikulttuurisuuden tutkimuskeskuksessa (CIMS) kehitettyä teoreettista mallia. CIMS kriteerin uskotaan tarjoavan katsantotavan sekä puitteet tarkastella tekijät, jotka edesauttavat, tai päinvastoin estävät muuttajaa saavuttamasta paremman elämän tai samanlaisen, johon he tottuivat entisessä kotimaassa (Bluett 2005, 136-137).

Tutkimuksessa selvisi, että ko. ryhmä pakolaisia on kotiutunut uuteen asuinmaahan muita pakolaisryhmiä paremmin johtuen monista eri syistä. Erittäin tärkeäksi haastateltaville osoittautui Bahá'í-usko ja sen keskeiset arvot kuten 'ykyseys erilaisuudessa' tai 'maapallo on kuin yksi maa ja ihmiskunta sen kansalaiset'. Näiden arvojen harjoittaminen ja vaaliminen ovat haastateltavien mielestä auttaneet heitä selviytymään monista sopeutumisen haasteista. Bahá'í-uskolla ominainen monikulttuurisuus sekä erilaisuuden arvostaminen on estänyt heitä eristäytymästä asuinmaansa Bahá'í-yhteisöstä ja laajemmin yhteiskunnasta (M. Bluett 2005, 40).

Uuden asuinmaan harjoittama monikulttuurisuuden politiikka on myös vaikuttanut positiivisella tavalla pakolaisten asettumiseen (M. Bluett, 2005, 220). Tämän ryhmän sopeutuminen ei sujunut tutkijan mukaan täysin ongelmitta, vaan vastoinikäymisiä esiintyivät esimerkiksi tutkintojen rinnastamisessa ja jossain määrin rotusyrjinnän kysymyksissä. Haastateltavat kokivat, että rotusyrjintä ja tämän kaltaiset kokemukset eivät ole verrattavissa heihin bahá'ína kokemiin vainoihin entisessä kotimaassaan Iranissa. Suurimmalle osalle haastateltavista jo pelkästään Bahá'í-yhteisön olemassaolo tuntui tärkeältä, sillä se tarjosi heille laajan sosiaalisen verkoston, hyväksytyt identiteetit heille vieraassa yhteiskunnassa sekä kuulumisen tunnetta, jos ei laajempaan osaan yhteiskuntaa, niin ainakin osaan Australialaista Bahá'í-yhteisöä (M. Bluett 2005, 226-232). Bahá'í aiheiden aikaisempien tutkimusten katsauksen punaisena lankana on Bahá'í-usko ja sen periaatteet sekä erityisesti Bahá'í-uskon rooli ja tämän vaikutuksen arviointi bahá'í-maahanmuuttajien sopeutumiseen. Siksi myös tässä tutkimuksessa käsitellään Bahá'í-uskoa ja sen periaatteita, sekä Bahá'í-yhteisöjen rakenteita ja toimintoja seuraavassa kappaleessa.

3 BAHÁ'Í-USKO JA BAHÁ'Í-YHTEISÖ

Bahá'í-usko on nuorin maailman itsenäisistä uskonnoista. Bahá'ít uskovat uskonsa perustajan Bahá'u'lláhin (1817-1892) olevan viimeisin itsenäisiä uskontoja perustaneista Jumalan profeetoista tai sanansaattajista tai kuten bahá'ít itse asian ilmaisevat -- Jumalan ilmaisijoista (Manifestations of God). Bahá'u'lláh opetti, että on vain yksi Jumala, joka on ohjannut ihmiskunnan henkistä kehitystä sen esihistoriasta lähtien aina nykyaikaan. Bahá'í-usko tunnustaa aikaisempien uskontojen profeettojen kuten esimerkiksi Mooseksen, Krishnan, Buddhan, Jeesuksen ja Muhammedin olevan yhden ja saman Jumalan ilmaisijoita, jotka omana aikanaan ohjasivat ihmiskunnan henkistä kehitystä (Esslemont 1972 17-19; Hatcher & Martin 1985, 112-113; Smith, 1996, 12-14).

Bahá'í-uskon perusoppeihin kuuluu mm. seuraavia käsitteitä ja periaatteita: 1) Jumalan ykseys ja uskontojen ykseys; 2) ihmiskunnan ykseys ja ykseys erilaisuudessa; 3) totuuden itsenäinen etsiminen.

1) Jumalan ykseyden periaatteena on bahá'í-opetusten keskeinen perusta ja se tarkoittaa uskoa yhteen Jumalaan, joka on maailmankaikkeuden ja kaiken olevaisen luoja. Kaikki maailman uskonnot ovat ytimeltään samasta Jumalasta lähtöisin, vaikka ne eroavat nimensä ja oppisanastojensa puolesta toisistaan. Niissä piilevä totuus on yksi eikä moninainen -- eroavaisuudet selittyvät eriaikakausien ihmisten kyvystä vastaanottaa Jumalan ilmaisijoiden välittämää sanomaa sekä ihmisten tavassa "muokata" aikakausien saatossa opetettua (Hatcher & Martin 1985, 2-3).

2) Ihmiskunnan ykseyden periaate on Bahá'í-uskon keskeinen sanoma, johon perustuen uskon perustaja Bahá'u'lláhin opetti mm., että ihmisperheen on pyrittävä yhdistymään yhdeksi maailmanyhteiskunnaksi (Atkinson 2002, 166-171). Periaatteen perustana olevat arvolähtökohdat käyvät selväksi seuraavasta Bahá'u'lláhin Jumalan ilmaisijana (Jumalan näkökulmasta) kirjoittamasta neuvosta ihmisille:

“Oi Ihmislapsat!

Ettekö tiedä, miksi loimme teidät kaikki samasta tomusta. Että kukaan ei ylentäisi itseään toista ylemmäksi. Tutkikaa aina sydämessänne kuinka teidät luotiin. Koska olemme luonut teidät kaikki samasta tomusta, tulee teidän olla kuin yksi ja sama sielu, astua samoin jaloin, syödä samalla suulla ja asua samassa maassa, jossa kaikissa teoissanne ja toimissanne ykseyden merkit ja todellinen irrottautuminen ilmenisivät kaikkein sisimmästänne. Tämä on neuvoni teille, oi valon joukko! Noudattakaa tätä neuvoa, jotta saisitte nauttia ihmeellisen kirkkauden puun pyhistä hedelmistä.” (Bahá'u'lláh 2007, 18)

Arvolähtökohtaisesti Bahá’í-usko opettaa siis, että ihmiset ovat Jumalan edessä samalla viivalla ja että maanpäällisessä elämässä itsensä ylentäminen toisten yläpuolelle ei ole oikein. Kyetäkseen tähän nöyrään asenteeseen ihmisiä kehoitetaan muistamaan tämä peruslähtökohta ja pyrkimään toimimaan kaikessa sen edellyttämällä tavalla, jotta ihmiset (ihmiskunta) saavuttaisivat tilan, jossa he elävät ja asuvat kuin yhtenä sieluna samassa maassa. Tällaisessa tilassa ihmiskunnan ykseyden on tarkoitus yltää sellaisella harmonian tasolle, jossa ihmiset kykenevät irrottautumaan ja luopumaan sisimmässään kaikista maallisista ennakkoluuloistaan ja kiintymyksistään (esim. liiallinen kansallismielisyys tai “rodulliset” ennakkoluulot). Neuvon toteuttaminen on puolestaan perusedellytys tulevalle hedelmälliselle kehitykselle. Neuvon kohde “oi valon joukko” viittaa Bahá’í-uskon seuraajiin -- *Bahá’í* tarkoittaa kirkkauden tai valon seuraajaa.

Käytännön tasolla ihmiskunnan ykseys tarkoittaa Bahá’í-uskossa “ykseyttä erilaisuudessa”, jossa arvostetaan jokaisen yksittäisen ihmisen ominaisuuksia ja kulttuuriperintöä. Bahá’í-näkemyksen mukaan, tiedollinen, taidollinen ja kulttuurinen erilaisuus on rikkaus, joka on säilytettävä ja josta ihmiskunta voi ammentaa innostusta kaikkien hyväksi (‘Abdu’l-Bahá 1968, 53-57; Atkinson 2002, 154-160).

3) Totuuden itsenäinen etsiminen tarkoittaa Bahá’í-näkemyksessä sitä, että ihminen hylkää ennakkoluulot ja yrittää esim. etsiä totuutta kaikista uskonnoista, sillä totuutta on niissä kaikissa. Totuuden etsimisen polulla ihmisen pitäisi olla mahdollisimman avoin ja vastaanottavainen mieleltään ja valmis ottamaan asioista selvää itsenäisesti perehtymällä (‘Abdu’l-Bahá 1968, 155). Tämän periaatteen arvolähtökohdat käyvät selväksi seuraavasta Bahá’u’lláhin Jumalan ilmaisijana (Jumalan näkökulmasta) kirjoittamasta neuvosta ihmisille:

“Oikeudenmukaisuus on minulle kaikkea muuta rakkaampi. Älä hylkää sitä, jos ikävöit minua, äläkä luovu siitä, jotta voin luottaa sinuun. Se ohjaa sinua näkemään omien silmiesi eikä toisten silmien avulla, saavuttamaan tietoa oman ymmärryksesi eikä toisten ymmärryksen avulla. Tutki sydämessäsi, millainen sinun tulisi olla. Totisesti, oikeudenmukaisuus on lahjani sinulle ja osoitus armeliaisuudestani. Pidä se aina mielessäsi.” (Bahá’u’lláh 2007, 2)

Kaikilla uskonnolla on sama tarkoitus eli auttaa ihmistä kehittymään. Kaikki profeetat olivat Jumalan sanansaattajia, joista jokainen omana aikanaan välitti korkeimman opetuksen, joka vastasi sen tietyn aikakauden tarpeille ja kehitykselle. Tämän periaatteen uskotaan poikkeavan muista perinteisistä käsityksistä siinä, ettei uskonnollinen totuus ole absoluuttinen, vaan, että se on suhteellinen. Jumalallinen ilmaisu on jatkuva ja alati kehittyvä asia eikä muuttumaton. Ulkonaiset muodot vaihtuvat aikakaudesta toiseen, mutta jokainen uusi ilmaisu on toisen täydennys eikä sen vastakohta (Eslemont 1972, 241-242; Hatcher & Martin, 74-78).

Muita Bahá'í-uskon periaatteita ovat esimerkiksi pyrkimys uskonnon ja tieteen välisen näkemysten harmoniaan; ihmisten yhdenvertaisuus -- naisten ja miesten tasa-arvo ('Abdu'l Bahá 1968, 146-148).

Nämä ylläesitetyt Bahá'í-uskon periaatteet kuvaavat luonnollisesti vain äärettömän pientä joskin hyvin merkityksellistä osaa koko Bahá'í-uskon arvoista ja periaatteista. Pelkästään Bahá'í-uskon perustajan Bahá'u'lláhin itse kirjoittamia uskon opinkappaleita löytyy sivumäärissä tuhansia. Tämän lisäksi Bahá'í-uskossa pyhiksi lueteltuja tulkitsevia kirjoituksia löytyy sekä Bahá'u'lláhin pojan Abdu'l-Bahán puheista sekä kirjoista, että uskon suojelijan (Abdu'l-Bahán nimeämän) Shoghi Effendin ohjauskirjeistä sekä kirjoista.

Suomessa asuu noin 750 bahá'íta yli 60 paikkakunnalla. Suomeen Bahá'í-yhteisöjen toiminta vakiintui 1950-luvulla. Vuonna 1961 toimi neljä paikallista henkistä neuvostoa Helsingissä, Lahdessa, Tampereella ja Turussa. Näiden perustalle Suomen Bahá'íden kansallisen henkisen neuvoston perustettiin vuonna 1962. Bahá'í-yhteisön asema virallistettiin Suomessa vuonna 1963 (Smolander 1978, 8; www.bahai.fi).

Bahá'í-uskossa ei ole rituaaleja eikä papistoa vaan uskon totuuksien etsiminen lankeaa yksilön itsenäiseen totuuden etsimisen varaan, samoin kuin opitun käytäntöön soveltaminen. Bahá'í-yhteisöissä on yhteisöllisiä uskon harjoittamisen muotoja kuten pyhien kirjoitusten lausumista ja rukoilua, mutta ne eivät sisällä saarnaamiskäytäntöjä, ja vaikka tällaisia tilaisuuksia käytännön syistä järjestellään, niin kuka tahansa voi osallistua niihin ja lausua tai laulaa pyhiä kirjoituksia tai rukouksia omalla kulttuuri- ja kielisidonnaisella tavalla (Smith 1996, 116-117; Smolander 1978, 8-9).

Uskon arvovalta perustuu Babin (Bahá'u'lláhin edelläkävijä profeetta, joka valmisti tietä Bahá'u'lláhin ilmaisulle -- vrt. Johannes Kastajan toiminta Jeesuksen edelläkävijänä), Bahá'u'lláhin ja 'Abdúl Bahán teksteihin (Hatcher & Martin 1985, 62). Bahá'íden yhteisistä asioista päätetään henkisissä hallintoneuvostoissa (paikallisesti, kansallisesti), sekä kansainvälisellä tasolla Yleismaailmallisessa oikeusneuvostossa, joka on Bahá'í-uskon korkein kansainvälinen hallintoelin. Paikalliset ja hallintoneuvostot valitaan vuosittain, sekä yleismaailmalliseen oikeusneuvostoon viiden vuoden välein. Valintamenettely näihin elimiin perustuu demokraattiseen äänestysmenettelyyn, jossa kaikilla aikuisilla on yksi ääni. Bahá'í-vaalimenettely eroaa esim. vallalla olevista läntisistä demokratiamalleista siinä, että vaalikampanjointi ja itsensä ehdokkaaksi asettaminen sekä puoluetoiminta ovat kiellettyjä. Ne nähdään yksilökeskeisine eturyhmäajatteluneen esteeksi yhteisölliselle ykseydelle ja yhteiselle edulle (Messages from the Universal House of Justice 1996, 740-742).

Näiden hallintoneuvostojen päätöksentekoprosessi on myös mielenkiintoinen ja erityinen. Se ei perustu minkään intressiryhmän etujen tai asioiden ajamiseen, vaan tärkeimpänä päämääränä on hakea ratkaisuja, jotka palvelevat koko yhteisön etua. Bahá'í-vaalimenettelyn puolueettomuutta varmistaa salainen lippuäänestys, jossa kukin voi äänestää suoraan ketä tahansa oman yhteisönsä täysikäisistä ihmisistä paikalliseen henkiseen hallintoneuvostoon (kunnan tai kaupungin alueella). Kansallisen henkisen neuvoston vaalimenettely on kaksi-vaiheinen. Ensin maan eri alueilta valitaan vaaleilla valtuutetut kansalliseen vuosikokoukseen, jotka vuosikokouksessa valitsevat kansallisen henkisen neuvoston jäsenet (www.bahai.org; www.bahai.fi).

Kansallisen henkisen neuvoston jäsenet puolestaan osallistuvat Bahá'í-maailmankeskuksessa Haifassa Israelissa viiden vuoden välein järjestettävään Yleismaailmallisen oikeusneuvoston valintaan. Hallintotoiminnan periaatteissa ylempi taso voi ohjata tai kumota alemman tason päätöksiä. Ylimpänä oikeus/päätös-tasona toimii Yleismaailmallinen oikeusneuvosto. Sillä on suoran toimintaohjauksen lisäksi myös epäsuorasti toimiva ohjausta/neuvoja antavia elimiä. Yleismaailmallisen oikeusneuvoston alaisuudessa toimivat mannermaiset neuvonantajat, kansalliset avustajalautakunnan jäsenet ja heidän paikalliset apulaiset, jotka ohjaavat neuvoilla eri tasoilla yhteisöjen kehitystä (Vreeland 2003, 178-182; www.bahai.org).

4 TEOREETTISET NÄKÖKOHDAT MAAHANMUUTTAJIEN SOPEUTUMISEEN

Maahanmuuttajien sopeutumisprosessiin liittyy lukuisia eri tekijöitä, joiden merkitys painottuu, riippuen tutkimusalasta eri tavalla. Jokainen kokee maahan muuton omalla tavallaan ja joutuu mahdollisesti muokkaamaan identiteettiään uudelleen, riippuen siitä kumminkin, kuinka vahva identiteetti muuttajalla on. Akkulturaatioprosessista on kehitelty useita eri teorioita ja versioita, jotka kukin määrittävät ihanne sopeutumismallin.

4.1 Akkulturaation määrittely

Maahanmuuttajan asettuminen uuteen maahan on pitkä ja monivaiheinen sopeutumisprosessi. Maahanmuuttoa onkin usein tarkasteltu prosessina, jona aikana siirtolainen käy läpi erilaisia vaiheita, jossa alkuajan ihastus vaihtuu epätoivoon ja vihaustukseen ja johtaa lopulta sopeutumiseen. Tätä prosessia kutsutaan akkulturaatioksi. Eri tieteen aloilla tutkijat ovat pyrkineet eriyttämään näitä sopeutumisen eri vaiheita ja ovat kehitelleet niistä eri konseptioita ja teorian sovelluksia. Tämä käytäntö on johtanut erilaisiin sekaannuksiin, koska samoja termejä on alettu käyttää eri tarkoituksissa ja yhteyksissä (Korkiasaari 1992,108).

Akkulturaation klassinen määritelmä on peräisin antropologiasta 1930-luvuilta. Akkulturaatiolla tällöin tarkoitetaan eri kulttuureja edustavien ryhmien jatkuvista ja välittömistä kontakteista aiheutuvia ilmiöitä sekä tästä kontaktista seuraavia, toisen tai molempien ryhmien kulttuurissa tapahtuvia muutoksia (Redfield ym. 1936; Liebkind 2004, 46).

Alun perin akkulturaation kiinnostuksen kohteena olivat siis kokonaiset kulttuurit ja eri yhteisöjen rakenteisiin ulottuvat muutokset, ei niinkään yksilöön liittyvät muutokset. Akkulturaation käsitteen käyttö pikku hiljaa levisi myös muihin tieteenaloihin, joista esimerkiksi sosiologiassa ryhdyttiin kiinnittämään huomiota antropologiassa vakiintuneen alkuperäiskulttuurien tutkimisen sijaan länsimaihin muuttaneisiin siirtolaisiin (Liebkind 2004, 47).

John Berry ja kumppanit ryhtyivät käyttämään psykologisen akkulturaation käsitettä, erottaakseen sen aikaisemmasta antropologien ja sosiologien käyttämästä käsitteestä. Psykologisella akkulturaatiolla viitataan yksilön arvoissa, uskomuksissa ja asenteissa tapahtuviin muutoksiin (Liebkind 2004, 48).

Akkulturaation tutkimus on hyvin laaja ja akkulturaation malleja on useita, joista tunnetuimpia ovat yksisuuntaiset ja kaksisuuntaiset mallit. Yksisuuntainen akkulturaatio-malli muistuttaa sulautumisen käsitettä, jonka mukaan maahanmuuttajat sulautuvat vähitellen valtaväestöön ja luopuvat alkuperäisestä identiteetistä ja korvaavat ne uuden asuinmaansa arvoilla.

Kaksisuuntaisessa akkulturaatio-mallissa uskotaan maahanmuuttajan säilyttävän oman kulttuurinsa ja samalla myös oppivan toimimaan uudessa yhteiskunnassa. J. Berryn akkulturaatioteoria on esimerkki kaksisuuntaisesta akkulturaatiomallista (Liebkind 2004, 49-50). Tämän mallin keskeisimpiä käsitteitä ovat akkulturaatioasenteet tai -strategiat, jotka ovat tärkeä elementti akkulturaation ymmärtämisessä.

4.2 Akkulturaatiostrategiat

Berryn akkulturaatiomallin keskeisimpiä käsitteitä ovat akkulturaatioasenteet ja -strategiat sekä niiden valinta. Tällöin valinta on yksilöllinen ja jokaisen henkilökohtaisen pohdinnan tulos, mutta valintaan saattavat vaikuttaa monesti muutkin tekijät kuten esimerkiksi maahanmuuttajien omat yhteisöt ja ympäröivän yhteiskunnan valmius hyväksyä erilaisuutta. Berryn mukaan kulttuurivähemmistöt ja niihin kuuluvat yksilöt ja toisaalta myös valtakulttuurin edustajat joutuvat ottamaan kantaa siihen, miten ja millä tavalla akkulturoidutaan (Berry ym. 1980).

Akkulturaatiota selventäviä kysymyksiä ovat seuraavat: Onko oma kulttuuri-identiteetti yksilölle tärkeää ja säilyttämisen arvoinen?. Halutaanko olla tekemisessä toisten kulttuuriryhmien ja niiden edustajien kanssa?. Missä tapauksissa kanssakäyminen vain oman ryhmän kanssa pidetään tavoiteltavana? (Berry 1980, 14). Berry jakaa maahanmuuttajien tavat suhtautua uuden asuinmaan kulttuuriin ja oman kulttuurin ylläpitämiseen neljään eri akkulturaatio-strategiaan, jotka muodostavat akkulturaation nelikentän. Siihen, valitseeko maahanmuuttaja strategiakseen integraation, marginalisaation, assimilaation, vai separaation, vaikuttavat maahanmuuttajat henkilökohtaiset asenteet omaa ja valtaväestön kulttuuria kohtaan (Berry 1980,13-15; Liebkind 1994, 25-26).

		SUUNTAUTUMINEN VALTAKULTTUURIIN	
		KYLLÄ	EI
SUUNTAUTUMINEN	KYLLÄ	INTEGRAATIO	ASSIMILAATIO
	EI	SEPARAATIO	MARGINALISAATIO
OMAA KULTTUURIIN			

Kuvio 1. Berryn akkulturaatiostrategiat (Berry 1980, 14)

Käytännössä vastaukset saattavat vaihdella hyvin paljon jyrkkien kyllä- ja ei-vastausten välillä ja sijoittua johonkin näiden vastausten välimaastoon joustavasti. Myös Berry itse on todennut sen, että akkulturaatio voi olla eriasteista ja saattaa vaihdella ajan kuluessa riippuen yksilön omista intresseistä. Maahanmuuttaja saattaa esimerkiksi pitää parempana assimiloitua taloudellisessa mielessä (työelämässä), pyrkiä kielelliseen integraatioon (kaksikielisyyteen) ja päätyä avioliitossa eristäytymiseen, avioituen oman kulttuurin edustajan kanssa (Berry 1989 217; Berry 1992, 279). Yksilö siis voi asennoitua akkulturaatioon eri tasoilla neljällä eri tavalla:

Integraatiota kuvaa maahanmuuttajien rakentava ja myönteinen asennoituminen sekä omaan etniseen ryhmään että uuden asuinmaansa valtaväestöön. Integraatiota on kautta aikojen pidetty parhaimpana ja onnistuneimpana sopeutumisen mallina, jossa maahanmuuttaja pystyy säilyttämään sekä omia kulttuuripiirteitään että omaksumaan valtayhteisön arvoja ja osallistumaan sen toimintaan (Berry 1980, 13; Berry 1989, 217).

Berryn mukaan akkulturaatiostrategioihin kohdistuvia asenteita on tutkittu lukuisissa tutkimuksissa. Monissa tutkimuksissa on tultu siihen tulokseen, että integraatiostrategia on paras mahdollinen vaihtoehto, joka palvelee sekä maahanmuuttajia että yhteiskuntaa. Integraatiosuuntautunut yksilö vaalii ja arvostaa omaa kulttuurista perintöään, mutta samanaikaisesti pyrkii myös tekemisiin niin valtakulttuurin kuin muiden kulttuuriryhmien edustajien kanssa (Berry 1992 ym, 278-279).

Integraatiostrategia perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja yksilön omaan valintaan. Aidon integraation saavuttamiseksi tarvitaan aina kaksi osapuolta ja vaatii toteutuakseen erilaisuuden hyväksymistä molemmissa ryhmissä. Integraatiostrategia edellyttää toisaalta vähemmistöryhmiltä sitoutumista isäntämaan arvoihin, normeihin, ja valtakulttuurilta se edellyttää kykyä muokata kansalliset rakenteensa instituutioineen (kuten koululaitokset, terveydenhuolto, työvoimapolitiikka) sopiviksi kohtaamaan paremmin erilaisten ryhmien tarpeet (Berry 1997, 9-10).

Berryn mielestä integraatiostrategia voi tehotta sellaisiin yhteiskuntiin, jotka ovat lähtökohtaisesti monikulttuurisesti suuntautuneita ja jotka täyttävät nämä erityiset edellytykset. Näissä edellytyksissä korostuu vastaanottavan yhteiskunnan myönteinen monikulttuurisuusideologia, ennakkoluuloja ehkäisevä politiikka, kulttuuriryhmien välisten myönteisten asenteiden edistäminen, kaikkien ryhmien laajempaan yhteiskuntaan hyväksymisen ja sitoutumisen ilmapiiri (Berry 1997, 11).

Separaatio tarkoittaa eristäytymistä. Se viittaa yksilön vetäytymiseen valtakulttuurista, korostaen vain omaa kulttuuria ja eristäytyen kanssakäymisistä enemmistön edustaman kulttuurin kanssa. Vaikka eristäytyminen tarjoaakin jossain määrin turvaa, jota kaivataan erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa, ei se ole kuitenkaan kovin rakentava kokonaisvaltaista sopeutumista ajatellen.

Pitäytyminen vain oman pienen yhteisön piirissä johtaa väistämättä jossain vaiheessa yhteentörmäyksiin valtakulttuuriin kanssa ja aiheuttaa kyvyttömyyttä ottaa osaa yhteiskunnalliseen toimintaan. Tuolloin syrjäytymisen riski on suuri. Tämä asenne nähdään sopeutumista vahingoittavana strategiana (Berry 1980, 13-15; Berry 1989, 217).

Marginalisaatio on sitä, että ajaututaan vähemmistö asemaan ja kaiken ulkopuolelle syrjäytymistä. Tämä strategia tulee kyseeseen, kun torjutaan omaa kulttuuria, mutta ei myöskään halua sitoutua enemmistökulttuurin normeihin ja tapoihin. Siinä yksilö on kulttuurisesti ja -yhteisöllisesti ilman erityisiä kontakteja sekä omaan kulttuuriin että uuteen yhteiskuntaan ja sen kulttuuriin. Tämänkaltaisen asennoituminen johtaa lopulta siihen, että yksilö putoaa kahden kulttuuriin väliin, saamatta otetta kummastakaan ja hyväksymättä kumpaakaan kulttuuria ja sen vaalimia arvoja. Pahimmillaan marginalisaatio aiheuttaa syrjäytymistä, joka on astetta vaikeampaa kuin esimerkiksi separaatio strategiassa. (Berry 1980, 13-15; 1992, 278-280).

Assimilaatio puolestaan tarkoittaa sulautumista vastaanottavaan kulttuuriin ja oman kulttuuritaustan ja perinnön tietoista vähättelyä. Tällöin puhutaan tilanteista, joissa maahanmuuttaja pyrkii joko tietoisesti tai tiedostamatta unohtamaan oman etnisen identiteettinsä ja sisäistämään sen sijaan valtaväestön normit ja arvot. Tutkijoiden mukaan assimilaation on koettu erityisen haitalliseksi nuorten maahanmuuttajien sopeutumiselle. Tällöin vaarana on se, että yritykset tulla hyväksytyksi valtaväestön silmissä johtaa nuorten maahanmuuttajien oman kulttuuripääomansa menetykseen, jolla on haitallinen vaikutukseltaan heidän identiteetin muodostamiseen (Berry 1980, 13-15; Berry ym. 1992, 278-284).

4.3 Akkulturaatioon vaikuttavia tekijöitä

Muutto kulttuurista toiseen, riippumatta siitä, mikä johti alun perin muuttoon, vaatii yksilöltä aina tavallista enemmän joustavuutta sopeutuakseen uuden kulttuurin uusiin tapoihin, tilanteisiin ja epävarmuustekijöihin. Akkulturaatio on monikerroksinen ja hyvin yksilöllinen prosessi, jonka jokainen maahanmuuttaja kokee omalla ainutlaatuisella tavalla. Siksi akkulturaatiota tai sen astetta arvioidessa on aina muistettava, että jokainen maahanmuuttaja on yksilö ja näin ollen toimii omalla yksilöllisellä tavalla (Berry 1997, 21-23).

Akkulturaatioprosessiin ja sen onnistumiseen vaikuttavat monet tekijät niin ryhmä- kuin yksilötasolla jo ennen varsinaista akkulturaatiota. Ryhmätasolla vaikuttavina tekijöinä tunnetaan mm. lähtömaan tai yhteiskunnan poliittinen konteksti, taloudellinen tilanne ja demograafiset tekijät. Yksilötasolla näitä tekijöitä ovat mm. ikä, sukupuoli, yhteiskunnallinen asema tai ammatti, olot kotimaassa, lähdön syy, kieli, uskonto, yksilön identiteettiä kuvaavat henkilökohtaiset ominaisuuden tai luonteenpiirteet, henkilön omat henkiset voimavarat (Berry 1997, 21-23;

Liebkind 2004, 58).

Akkulturaatio prosessiin vaikuttavana tekijänä mainitaan myös koulutus. Hyvän koulutuksen uskotaan tarjoavan uusia mahdollisuuksia itsensä toteuttamiselle työn kautta, joka puolestaan antaa hyvät eväät maahanmuuttajan oppia uuden yhteiskunnan arvoja. Tämän henkisen pääoman lisäksi yksilön henkilökohtaiset kyvyt kuten ammatillinen tausta, sosiaalinen tukiverkosto ovat yksilöä suojelevia ja akkulturaatiota edistäviä tekijöitä (Berry 1997, 21-23).

Akkulturaation onnistumista edistävänä tekijänä pidetään myös avioitumista valtakulttuurin edustajan kanssa. Valtakulttuuriin kuuluvan aviopuolison opastuksella uskotaan maahanmuuttajan oppivan vieraan yhteiskunnan käyttäytymismalleja, tapoja ja kulttuurikoodeja (Pennanen 1992, 40). Myös sukupuoli vaikuttaa Berryn mukaan sopeutumiseen erityisesti niissä tapauksissa, joissa sukupuoliroolit ovat erilaisia lähtökulttuurissa ja uudessa isäntäkulttuurissa. Erilaisia jännitteitä syntyy silloin, kun lähtö- ja tulomaan kulttuureissa naiseen suhtaudutaan eri tavoin, jolloin naisten yritykset omaksua uuden kulttuurin koodeja saattavat johtaa yhteentörmäyksiin oman kulttuurin arvojen kanssa. Naisiin kohdistuvat paineet tulevat niin oman etnisen ryhmän sisältä kuin ympäröivästä yhteiskunnasta. Rooliodotusten muutos aiheuttaa helposti paineita ja konflikteja oman kulttuurin ja uuden yhteiskunnan kulttuuristen arvojen välillä. Paineessa eläminen ja konfliktit hidastavat sopeutumista (Berry 1997, 21-23).

Padillan mukaan akkulturaation edistävänä tekijänä voidaan pitää mahdollisimman pientä valtaväestön ja maahanmuuttajien välistä etnistä etäisyyttä. Kulttuurietäisyyden merkitys ajankohtaistuu ja konkretisoituu erityisesti eri kulttuuriryhmien välisissä vuorovaikutustilanteissa. Vähemmistön ja valtakulttuurin samankaltainen uskonto, ihonväri sekä tärkeimmät elämänarvot ja elämäntavat helpottavat maahanmuuttajien sopeutumista (Padilla 1980, 49-50).

4.4 Akkulturaatio prosessina

Akkulturaatiota on esitetty tarkasteltavaksi myös prosessina. Akkulturaatio on dynaaminen ja ajassa muuttuva prosessi, jossa on otettava huomioon sitä edeltäviä, ja muokkaavia sekä siitä seuraavia tekijöitä. Akkulturaation lukuisten eri ulottuvuuksien tunnistaminen on sikäli tärkeää, mikäli tavoitteena on koko prosessin todellinen ja kokonaisvaltainen ymmärtäminen (ks. Liebkind ym. 2000, 25-26?).

Akkulturaatioprosesseista on esitetty useita versioita, joista tunnetuin Berryn akkulturaatio teorian jälkeen on Derald Wing Sue ja David Sue (1990, 96-107) kehittämä kulttuuri-identiteetin malli. Tämä malli tarkastelee integraatiota dynaamisena viisivaiheisena muutosprosessina, jossa kuvataan akkulturaation kulkua vähän saman tapaan kuin esimerkiksi Berryn akkulturaatio-mallissa. Suen &

Suen mallissa akkulturaatiota tarkastellaan ajassa muuttuvana prosessina, kun taas Berryn teoriassa akkulturaation onnistumista kuvataan lopullisten tulosten kautta. Eroista huolimatta kummatkin mallit ottavat kantaa siihen, mitä vaihtoehtoja maahanmuuttajan pitää mahdollisesti valita sopeutuakseen valtakuntaan. Sopeutumisen parhaimpana vaihtoehtona myös tässä mallissa on integroituminen.

Maahanmuuttajan perusasenoitumistavan selvittäminen suhteessa itseensä, toisiin sekä valtakulttuurin edustajiin, auttaa tässäkin mallissa hahmottamaan akkulturaatioprosessin eri vaiheet. Suhtautumalla näihin asioihin joko myönteisesti tai negatiivisesti, yksilön sopeutumista (Sue & Suen (1990) mallissa tarkastellaan eri kehitysvaiheiden kautta, jotka ovat: *konformisuusvaihe*, *dissonanssi*, *uppoutumisvaihe*, *itsetutkiskelu* ja *integraatiovaihe*. Näistä vaiheista lyhyesti seuraavassa:

Konformisuusvaiheessa eli alistumisvaiheessa kaikki, mikä edustaa ja symboloi valtakulttuuria hyväksytään ehdoitta, jolloin oman kulttuurin vaikuttavuudelle ei ole enää paljon elintilaa. Uusi maa näyttää positiivisessa valossa ja maahanmuuttaja on tyytyväinen tilanteeseen. Kun ja jos tässä vaiheessa yksilö törmää valtakulttuurissa vakiintuneisiin ennakoasenteisiin tai -käsitelmiin omaa kulttuuriryhmää kohti, yksilön itsetunto on tuolloin koetuksella (Sue-Sue 2002, 215-216, 219-220). Tämä vaihe on verrattavissa Berryn assimilaatio vaihtoehtoon (Berry 1998; Liebkind 1994, 27).

Toinen vaihe on *dissonanssivaihe* eli ristiriita-vaihe, jona aikana yksilö analysoi oman kulttuurin vahvuuksia ja ottaa samalla kantaa valtaväestön kulttuurissa esiintyviin epäkohtiin. Tätä vaihetta kutsutaan myös tutkiskeluvaiheeksi, sillä sen aikana yksilön eteen tulee paljon kysymyksiä ja maahanmuuttaja alkaa kyseenalaistaa aiemmin omaksuttua sokeaa ihannoimista valtakulttuuria kohtaan ja samalla hänen arvostuksensa ja tietoisuus oman kulttuurin hyvistä puolista vahvistuu. Yksilö alkaa tiedostaa, ettei ole olemassa yhtään täydellistä kulttuuria, vaan, että kaikissa kulttuureissa löytyy niin hyviä kuin huonoja ominaisuuksia (Sue & Sue 1990, 101-102).

Uppoutumisvaiheessa oman kulttuurin hyvien puolien tiedostamisen tarve on suuri ja yksilö oppi vähitellen myös arvostamaan sitä. Yksilön itsetunto on hyvällä mallilla ja yksilö on toisinaan hyvin ylpeä oman kulttuurin saavutuksista, jolloin kaikki mikä edustaa valtakulttuuria nostattaa hyvin ristiriitaisia tunteita, jotka voivat ilmetä vihamielisyytenä tai kritiikin muodossa valtakulttuuria ja sen jäseniä kohtaan. Tässä vaiheessa vastakkainasettelu on siis herkimmillään ja saattaa vaarantaa yksilön koko sopeutumisprosessia (Sue & Sue 1990, 103-104). Tätä vaihetta osuvasti verrataan Berryn separaatio-vaiheeseen (Berry 1980, 13-15; Liebkind 1994, 28).

Itsetutkiskelun vaihe on sikäli merkittävä, koska nimenomaan sen aikana yksilö hakee tasapainoa suhtautumisessaan omaan ja valtakulttuuriin. Tälle vaiheelle on ominaista harkitseva reflektointi eli asioita tarkastellaan puolueettomammin ja tervettä järkeä käyttäen (Sue & Sue 1990, 104-106).

Integraation tai *bi-kulturalismin* vaiheessa yksilön oletetaan saavuttavan sisäisen tasapainon niin, että toivottu monikulttuurisuuden ihanne toteutuu myös käytännössä ja yksilö pystyy rakentamaan eheän ja terveen identiteetin. Henkilö on tuolloin oppinut arvostamaan sekä oman että valtakulttuurin vahvuuksia, tiedostaen samalla molempien heikkouksia. Tämä vaihtoehto nähdään parhaimpana vaihtoehtona sopeutumiselle samaan tapaan kuin Berryn teorian integraatiomallissa (vrt Berry 1980, 13; Liebkind 1994, 28).

4.5 Transnationalismi

Perinteisen maahanmuuttaja- ja vähemmistötutkimuksen rinnalle on viime vuosina tullut uusia lähestymistapoja. Perinteisessä maahanmuuttajatutkimuksessa lähdetään siitä, että muutettuaan uuteen asuinmaahan maahanmuuttaja jättää taakse menneisyyteen kotimaansa ja siihen liittyvät ajatukset ja yrittää sopeutua uuteen yhteiskuntaan, johon hänen oletetaan kiintyvän pysyvästi. Tämän tyyppisessä maahanmuuttajatutkimuksen mallissa uskotellaan asioiden sujuvan ikään kuin suunnitelmallisesti ja ennakoiden, huomioimatta elämän ja sen vaiheiden monimuotoisuutta. Ihmisten elämäntilanteet ja niihin liittyvät kuviot saattavat muuttua hetkessä yksilön muuttaessa uuteen paikkaan ja näissä tilanteissa sopeutuminen uuteen yhteiskuntaan tuo sopeutumisprosessiin uusia ulottuvuuksia ja käännteitä. Toisin kuin perinteinen maahanmuuttotutkimus, uudempi tutkimus on keskittynyt tutkimaan maahanmuuttajien identifioimisen prosessia sellaisten käsitteiden kuten transnationalismi ja diaspora kautta (Huttunen 2002, 44).

Transnationalismi sanana ja terminä on ottanut käyttöön alun perin kirjailija Randolph Bourne, joka ensimmäisen maailmansodan aikana kirjoitetussa artikkelissaan "Transnational America" on puhunut uudesta tavasta kuvailla kulttuurien väliset suhteet. Artikkelissaan Bourne vastusti "sulatussuuni" ajatusta ja maahanmuuttajien assimilaation sijaan puhui maahanmuuttajien mahdollisuuksista säilyttää omaa kulttuuriperintöään ja erilaisuutensa. Tämän mukaan eri kulttuurien edustama näkemysten kirjo tekisi Amerikasta "transnationaalisen" kansakunnan eli yhden anglosaksisen kulttuurin kansallismielisyyden ylittävän laajemmin eri kulttuureja sisäänsä hyväksyvän yhtenäisen kansakunnan (Bourne 1916, 86-97). Transnationalismi terminä viittaa verkostoihin, toimijoihin, jne., jotka tapahtuvat rajojen yli, ainakin jossain määrin valtiollisista toimijoista riippumatta (Martikainen 2006, 23-24).

Transnationalismista on kuitenkin erotettavissa teoria ja käytäntö, jotka näyttäisi olevan ristiriidassa keskenään. Termin taustalla on alunperin vaikuttanut Bournen ajatus erottelevan ja alistavan

kansallismielisyyden hylkäämisestä, josta on johdettu kansojenvälisen monikulttuurisuuden ja kosmopoliittisuuden ihanteet. Toisen maailmansodan jälkeen niin politiikan, talouden kuin kulttuurin alueella on kansainvälisillä sopimuksilla (maailman mahtivaltioiden intressistä luotiin mm. YK, IMF, WB, GATT ja WTO) ja taloudellis-ideologisilla opeilla (mm. uusliberalismi) sekä kulttuuri- käsityksillä (mm. ihmisoikeuskäsityksissä) edistetty markkinoiden sekä ihmisten poliittista ja uskonnollista vapautumista (erityisesti pääoman, tavaroiden, palveluiden sekä ihmisten liikkuvuuden vapauttamista. EY:n perustamissopimus tästä hyvänä esimerkkinä) (vrt. Faist 1999, 58-59; Martikainen 2006, 24). Tästä kaikesta on ollut seurauksena mm. ylikansallisten yritysten synty sekä lisääntyvät maahanmuuttajavirrat ja koko niin kutsuttu globalisaatioprosessi (vrt. Forsander 2001, 47-49).

Toisin kuin idealistiset oletukset siitä, että vapautta olisi seurannut erottelevan, alistavan ja toisia kansoja hyödyntävän kansallismielisyyden hylkääminen, tilalle on noussut epäkohtana aiempaa tehokkaammin emämaansa etuja ajavia ylikansallisia yrityksiä (transnational corporations), pääomien vapaudesta hyötyviä veroparatiisivaltioita sekä esim. maahanmuuttajien kohdalla kansallismielisyyteen pohjaavia yli rajojen tapahtuvia vaikuttamispyrkimyksiä (sotkeutumisia ulkomailta oman kotimaansa asioihin) sekä uudesta kotimaasta eristäytyvää diasporassa eloa, jota tukee rajat ylittävän tietotekniikan mahdollisuudet (mm. uuden kotimaan televisiota ei katsota, vaan seurataan netistä ja satelliittikanavien kautta kotimaan tapahtumia), sekä myös rahalähetykset (vrt. Forsander 2001, 51-52; Salih 2002, 52). Näiden haittojen lisäksi vapautuminen on mahdollistanut myös niin kutsutun kulttuuri-imperialismin, joista Hollywoodin tuotanto lienee tunnetuin esimerkki (vrt. Faist 1999, 58-59; Featherstone 1999, 1-15; Forsander 2001, 49-51; Martikainen 2006, 24)

Transnationaalisuuden käsitteen soveltavuus kaikkiin maahanmuuttajiin on ongelmallista, koska silloin vähätellään maahanmuuttajien enemmistöä, joita ei voida nähdä käytökseltään ja toimintatavoiltaan transnationaaleiksi. Toiset maahanmuuttajista ovat transnationaaleja toiminnassaan ja aktiviteetissään ja jotkut taas eivät ole. Tärkeätä on kuitenkin nähdä kaikki maahanmuuttajat toimissaan dynaamisina ja muuttuvina (Al-Ali & Koser 2002, 14).

Saattaa olla, että joissakin tapauksissa transnationaalinen lähestymistapa on toimiva vaihtoehto, koska sellaisenaan se paljastaa maahanmuuttajien sosiaalisten verkostojen ja sosiaalisten suhteiden moninaisuutta ja moniäänisyyttä ja sitä kautta luo maahanmuuttajista monimuotoisemman kuvan kuin esimerkiksi perinteinen maahanmuuttaja lähestymistapa. Tästä huolimatta en kuitenkaan näe transnationaalisen lähestymistavan auttavan käsittelemään tutkimieni bahá'í-pioneerien sopeutumiskokemuksia eikä kuvailemaan heidän identiteettiään.

4.6 Diaspora

Diaspora on transnationaalisuutta rajatumpi ja suppeampi käsite ja se tarjoaa omanlaisen näkökulman maahanmuuttoon yleensä ja erityisesti maahanmuuttajuuteen. Siinä, missä transnationaalinen viittaa ylikansallisiin suhteisiin, -toimijoihin ja -verkostoihin, diaspora korostaa kahden tai useamman paikan erityistä riippuvuussuhdetta (Martikainen 2006, 24). Diasporassa on kyse ylikansalliselle tasolle siirtyneestä nationalismista (Forsander 2001, 49).

Käsite diaspora otettiin 1960-luvulla tieteelliseen käyttöön tutkittaessa ja kuvattaessa Afrikan juutalaisten suljettuja yhteisöjä. Nykyisin termiä käytetään puhuttaessa miltei mistä tahansa muualta muuttaneista etnisistä ryhmistä, joilla on jonkinlainen keskinäinen vuorovaikutusverkosto (Cohen 1997, ix; Pyykkönen 2007, 50-53; Virinder et al, 2005, 10; Wahlbeck 2002, 222).

Joitakin maahanmuuttajaryhmiä on alettu luonnehtia pitkän matkan äärintationalisteina (Anderson 1998) ja näitä ryhmiä on pyritty analysoimaan diasporan näkökulmasta, johtuen heidän jatkuvasta osallistumisesta kotimaansa politiikkaan ajankohtaisasioissa, toisinaan jopa terrorististen ja äärikansallisten liikkeiden rahoittamisessa. Esimerkiksi albanialaisia, irlantilaisia, kurdeja ja palestiinalaisia on maahanmuuttajaryhminä käsitelty diasporana yllä mainittujen seikkojen vuoksi. Myös työvoimasyistä muuttaneiden maahanmuuttajien on nähty elävän diasporassa ja ylläpitävän tunne- ja sosiaalisia siteitä entisiin kotimaihinsa esimerkiksi sinne jääneiden sukulaisten vuoksi. Algerialaiset, bangladeshilaiset, filippiinit, kreikkalaiset, italialaiset ja monet muut maahanmuuttajaryhmät on käsitelty diasporana tähän malliin (Brubaker 2005, 2).

Pitkään diasporia tutkinut tutkija Safran määritteli diasporat vähemmistöinä, jotka ovat alkuperäisestä keskuksestaan muualle maailmaan muuttaneita vähemmistöjä. Omissa yhteisöissään maahanmuuttajat pyrkivät säilyttämään muistoja ja muuten ylläpitämään myyttiä alkuperäisestä kotimaastaan. Monesti diasporisissa yhteisöissä uskotaan, ”ettei niitä ole täysin hyväksytty eikä välttämättä tulla koskaan hyväksymäänkään uusien kotimaiden täysvaltaiseksi jäseneksi”. Tämän takia monet heistä toivovatkin palaavansa alkuperäisjuurilleen ”heti kun oikea aika koittaa”. Safranin mukaan diasporisesti suuntautuneet yhteisöt ottavat tehtäväkseen kotimaansa säilyttämisen ja palauttamisen, joka ilmenee käytännössä siinä, että pidetään tiivistä yhteyttä ja kontakteja kotimaahan, joka osaltaan herättää jäsenissään kuulumisen tunnetta ja keskinäistä solidaarisuutta (Safran 1991, 83-84)

Sekä aiemmin mainittu transnationalismi että diasporan käsitteet - koskivat alun perin maanpaossa eläviä etnisten ryhmien edustajia ja heidän kontaktiverkostojaan uusien ja entisten kotimaiden välillä. Nykyisin molempia käsitteitä sovelletaan mielivaltaisesti lähes kaikkiin maahanmuuttajaryhmiin, erityisesti ensimmäisen polven maahanmuuttajiin, koska heidän

identiteettinsä uskotaan vielä olevan kiinni lähtömaassa. Laura Huttusen (2004) mukaan maahanmuuttajat usein tuntevat tulevansa kohdeksi enemmänkin jonkun kategorian edustajina kuin yksilöinä ainutlaatuisine henkilöhistorioineen.

Sekä transnationaalisuus että diaspora-käsitteet toimivat heikosti analysoitaessa tutkimiani bahá'í-pioneereita. Heitä luonnehtisin sekoituksena paikallisuutta ja globaalia eli tässä tapauksessa niin amerikkalaisina, iranilaisina ja suomalaisina kuin maailmankansalaisina. Bahá'ít tarjoavat oman versionsa kosmopoliittisuudesta, jonka kuvaan seuraavassa luvussa.

4.7 Kosmopoliitteja vai maailmankansalaisia?

Kosmopoliittinen ajattelu juontaa alkunsa sanasta ”kosmopolis”, josta ensimmäinen osa sanasta tarkoittaa ”kosmos” (universumi tai maailma) ja ”polis” (kaupunki) tai ”politas” (kansalaiset). Alkuperäisesti Antiikin Kreikasta juontava ”kosmopolis” viittaa ihmisyyden universaalisuuden kaupunkiin. ”Kosmopoliittisuus” käsitteellä on kahdenlaista tulkintaa, joista ensimmäinen on viitannut enemmänkin poliittisiin tai taloudellisiin tapoihin ja toinen on viitannut persoonallisempaan yhteisölliseen (affiliation) kuuluvuuden tunteeseen maailmankansalaisena. Esim. stoalaiset filosofit ovat opeissaan edistäneet käsitystä universumista kotina maailmankansalaisilleen (Mooten 2007, 6-9; Warburg 2006, 517).

Bahá'í-usko tai maailmankansalaisuus-ajattelu juontaa juurensa 1900-luvun Persiasta. Bahá'í-uskon perustaja Bahá'u'lláh puhui opeissaan maailmanhallinnon puolesta, jonka hän näki keinona maailman ykseyden ja maailmanrauhan saavuttamiseksi. Bahá'í-uskon perustajan Bahá'u'lláhin oppien taustalla on rakkaus ihmisyyttä kohtaan, joka on hyvin keskeisessä asemassa myös monien bahá'iden elämässä (Mooten 2007, 22-28).

Pohjoismaissa Bahá'í-uskoa eniten tutkinut tanskalainen uskonto sosiologian professori Margit Warburg 2006 julkaistussa kirjassa ”Citizen of the world” analysoi Bahá'í-uskon ja sen seuraajia globalisaation taustaa vasten, käyttäen Tanskan Bahá'í-yhteisöä mallina. Tutkijan mielestä Bahá'í-uskoa voidaan sanoa globaaliksi siinä mielessä, että Bahá'íta löytyy maailman joka kolkasta ja heitä yhdistää usko yhtenäiseen maailmanjärjestykseen. Bahá'ít ovat kehittäneet oman ymmärryksen ”maailmankansalaisuudesta” ja kutsuvat itseään ”maailmankansalaisiksi”. Maailmankansalaisuus ei ole Warburgin mukaan mikään analyttinen käsite, vaan sen alkuperä juontaa alkunsa uskon pyhistä kirjoituksista. Bahá'ít uskovat uskonsa perustajan Bahá'u'lláhin (1817-1892) olevan viimeisin itsenäisiä uskontoja perustaneista Jumalan profeetoista. James Beckfordin mukaan Bahá'u'lláh ennakoiti globalisaatiota omilla opetuksillaan, joiden ydinajatus on ihmiskunnan yhdistyminen yhdeksi globaaliksi yhteiskunnaksi, jonka perustana on oikeudenmukaisuutta ja ihmisten hyvinvointia edistävät kansainväliset instituutiot (Beckford, 2000, 174-175). Maailman

yhdistymisen perusedellytyksenä on luopuminen rodullisista, etnisistä, kansallisista, uskonnollisista ja yhteiskunnallisiin luokkajakoihin perustuneista ennakkoluuloista. (Esslemont 1972, 140-146; Warburg, 2006, 12-17).

Toisin kuin perinteinen versio kosmopolitanismista, joka vetoaa ihmisten väliseen veljeysajatteluun, bahá'í-maailmankansalaisuus-ajattelu sisältää opastusta siihen, kuinka ja millä tavalla maailmanhallinnon systeemiä on kehitettävä. Bahá'ít siis uskovat, että matkalla kohti ihmiskunnan yhdentymistä yhteiskunnat kohtaavat erilaisia esteitä, jotka perustuvat sukupuoleen, luokkaan, kansaan tai uskontoon sidonnaisiin ennakkoluuluihin; koulutuksen ja kommunikaation mahdollisuuksien puutteeseen; kansallisuuskonflikteihin jne (Mooten 2007, 25).

Ihmiskunnan ykseys on mahdollista saavuttaa hyväksymällä ihmisten erilaisuuden niin ajattelussa kuin käytännössä. Tämä periaate ”ykseys erilaisuudessa” kuuluu Bahá'í-uskon keskeisiin perusteisiin. Ko. periaatetta noudattaen bahá'ít onnistuivat perustamaan yhdyskuntia ympäri maailmaa, jossa on kunkin maan omien kansalaisten lisäksi myös monien muiden kansallisuuksien edustajia (Warburg 2006). Periaate tarkoittaa laajempaa lojaliteettia koko ihmiskuntaa kohtaan, joka ylittää rodullisia, kansallisia, kielellisiä, etnisiä tai heimollisia rajoja. Ykseyttä ei synny bahá'í uskon näkemyksen mukaan ilman erilaisuuden läsnäoloa, se on (yhtä) kuin musiikki, joka soidakseen tarvitsee nuotteja, samoin ykseys, joka toteutuakseen tarvitsee erilaisuutta (Echevarria 2005, 221-242; Effendi 1973, 166-173; van den Hoonard 2005, 245-264).

Bahá'í-versiossa maailmankansalaisuudesta paikallista kontekstia ei vähätellä, vaan uskotaan, että maailmankansalaisuuden ihanteiden edistämisen pitäisi perustua kunnioitukseen paikallista kulttuuria ja sen kulttuuriperintöä kohtaan ja toisaalta myös lojaalisuuteen omaa kulttuuria, perinteitä, kieltä ja isänmaata kohtaan, kunhan näistä ei tule globaalia kysymyksiä tärkeimpiä (Mooten 2007, 36-45).

Bahá'íden ”maailmankansalaisuus” ja globaali identiteetti on noussut omaksi tutkimuskohteeksi McMullenin (2000) kirjassa ”The Bahá'í: The Religious Construction of a Global identity”. Tutkimuksessa McMullen hakee vastausta siihen, kuinka osallistuminen paikallisen yhteisön toiminnassa muokkaa bahá'íden keskeistä identiteettiä ”maailmankansalaisina”. Bahá'íden maailmankongressi 1992 on esimerkki tapahtumasta, joka vahvisti bahá'íden identiteettiä ”maailmankansalaisina” ja pyrkimystä harjoittaa ”ykseyttä erilaisuudessa” periaatetta sekä opetella soveltamaan käytännön elämässä (McMullen 2000, 2-9).

Amerikkalaisen Atlantan Bahá'í-yhdyskunnan esimerkillä tutkija tulee siihen tulokseen, että bahá'ít ovat onnistuneet harjoittamaan suhteellisella menestyksellä periaatetta ”ykseys erilaisuudessa” myös käytännössä (esimerkkinä on bahá'íden etninen ja sosiaalinen erilaisuus). Uskon opetus on

kaiken A ja O, ja sellaisenaan se on bahá'í-identiteetin avainsana ja sen vankka perusta. Harjoittamalla opetustyötä bahá'ít opettelevat ”ajattelemaan globaalisti, toimimaan paikallisesti”. Bahá'ít sitoutuvat toimimaan tämän periaatteen pohjalta esimerkiksi 3 tai 5-vuotissuunnitelmien (suunnitelmien pituudet vaihtelevat) kautta, jotka suunnataan kaikille bahá'ille ympäri maailmaa bahá'iden korkeimman hallinnollisen elimen taholta (Yleismaailmallinen Oikeusneuvosto). Opetussuunnitelmien kautta puidaan Bahá'í-uskon kasvun ja kehityksen yleistä suuntaa. Suunnitelmat sisältävät myös suosituksia siitä, millaisia opetusmenetelmiä on käytettävä uskoa opettaessa. Kansallisilla bahá'í-yhdyskunnilla on oma roolinsa suunnitelmien eteenpäin viemisessä. Eri maiden kansalliset bahá'í-yhdyskunnat laativat yleisen suunnitelman pohjalta omat spesifiset tavoitteensa yhteistyössä maansa paikallisten bahá'í-yhdyskuntien kanssa (McMullen 2000, 126-129).

Tutkijan mukaan, bahá'ít uskovat, että tulevaisuuden ”maailman kulttuuri ja sivilisaatio” tulee perustumaan keskeisiin bahá'í periaatteisiin ja instituutioihin, yhdistäen toiminnassaan kaikkien olemassa olevien kulttuurien parhaita antimia ja saavutuksia. Maailman yhdistyminen ei voi tapahtua erilaisuutta väkivalloin tukahduttamalla ja alistamalla kulttuureja ja kansoja. Perusedellytys maailman yhdistymiselle on luopuminen rodullisista, etnisistä, kansallisista, uskonnollisista ja yhteiskunnallisiin luokkajakoihin perustuneista ennakkoluuloista (McMullen 2000, 126-129).

Ennakkoluuloton asenne ei tarkoita vain sitä, että suvaitaan yhteisen edun nimissä erilaisuutta, vaan se merkitsee bahá'ille *ykseyden erilaisuudessa arvostamista* käytännön elämässä. Se myös tarkoittaa sitä, että perinteisiä kulttuurien elementtejä voidaan säilyttää, kunhan ne eivät ole ristiriidassa bahá'í lakien kanssa eivätkä ole vastoin heidän uskonsa ihanteita. Tällä tavalla bahá'ít uskovat edistävänsä ”ykseys erilaisuudessa” periaatetta. Ihmiskunnan kehityksen tuottama tiedollinen, taidollinen ja kulttuurinen erilaisuus on rikkaus, joka on säilytettävä, ja josta ihmiskunta voi ammentaa inspiraatiota kaikkien hyväksi niin nyt kuin tulevaisuudessakin. Bahá'iden pyrkimys maailmankansalaisuuteen lähtee McMullenin mukaan ruohonjuuritason aktiviteeteista kuten syventymistapaamiset, paikallisen yhdyskunnan juhlat, osallistuminen kunkin maan kansallisiin bahá'iden kesä- ja talvikouluihin. Alinomainen ruohonjuuritasolla tapahtuva aktiviteetti auttaa maailmankansalaisen identiteetin kasvattamista ja rakentamista, varsinkin kun uskotaan, että uskon opetusta on toteutettava paikallisesti, mutta globaalikontekstin puitteissa (McMullen 2000, 146-174).

Bahá'í-uskon tapaa esittää asioita voidaan McMullenin mielestä kutsua universalistiseksi, koska siinä tavoitellaan ihmiskunnan, uskonnon ja maailman ykseyttä, joka on vapaa rodullisista, kansallisista ja etnisistä ennakkoluuloista. Bahá'í-maailmankatsomuksen harjoittelukenttänä on yksittäisen bahá'í-yksilön paikallinen asuinympäristö. Ei riitä, että ”ajattelee globaalisti” bahá'ina,

vaan yksittäisen bahá'í-yksilön pitäisi todentaa uskovansa ihanteisiin käytännön toiminnan kautta. Bahá'í-identiteetissä McMullenin mukaan ei esiinny pelkästään kosmopoliittisia elementtejä, vaan nimenomaan globaaleja ulottuvuuksia ja rakenteita, joita kehitetään jatkuvassa yhteistyössä paikallisten instituutioiden kanssa (McMullen 2000, 175-178)

Bahá'í-uskon globaali-identiteetin ja maailmankansalaisuuden kysymyksiä on tutkinut myös Lynn Echevarria, joka tutkii Kanadan bahá'í-pioneerien kokemuksia pioneeritoiminnasta, sen vaikutuksesta heidän identiteettinsä ja tutkittavien käsityksiin itsestään bahá'ína. Tutkija haastatteli 12 eri etnisistä ja kulttuurisista lähtökohdista lähtöisin olevaa bahá'í-pioneeria (Echevarria 2005, 228-230).

Tutkimuksessa käy ilmi, että elämän mielekkyyttä ja tarkoitusta haetaan uskonnon tarjoamasta henkisyydestä. Myös osallistuvuus yhteisönsä kehittämisessä sekä sen palveleminen olivat yhtä tärkeitä. Tutkija uskoo, että bahá'íden monipuolinen osallistuvuus on saanut heidät kehittymään sille ajattelun tasolle, että he lopulta pystyivät ylittämään kansallisuus tunteet sekä rotuajatteluun perustuvat ennakkoluulot. Bahá'í-uskon keskeistä sanomaa 'Let your vision be world embracing' on onnistuttu tutkijan mielestä edistämään bahá'í-pioneerin toiminnan kautta. Tutkija esittää lopulta, että bahá'íden kokemukset voidaan tulkita tietoisena yrityksenä toimia ihmiskunnan ykseyden edistämiseksi, jonka perusteella itsensä esittäminen maailmankansalaisena on ehkä bahá'íden tapauksessa perusteltua (Echevarria 2005, 221-241).

Bahá'í-uskon esittämät kannanotot globalisaatiokysymyksiin, globaaleihin arvoihin sekä maailmankansalaisuuteen on herättänyt kiinnostusta tutkijoissa. M. Warburgin (2005) toimittaman artikkelikokoelman "Bahá'í and Globalisation". Tarkoituksena oli herättää keskustelua ja tieteellistä kiinnostusta Bahá'í-uskoa kohtaan, joka on tuntematon niin opiskelijoille kuin tutkijoille (Warburg 2005, 14).

Useat tähän kirjaan osallistuvat tutkijat keskittyivät artikkelissaan tutkimaan niin Bahá'í-uskon keskeisten johtohahmojen ajatuksia globalisaatiosta sekä bahá'í-yhdyskuntien kehitystä maailmanlaajuisesti globalisaation perspektiivistä. Esimerkiksi Juan R. I. Cole artikkelissaan "Globalization and Religion in the thought of Abdu'l-Baha" toteaa Bahá'í-uskon sisältävän arvokkaita ehdotuksia ja ajatuksia maailman yhdistämisestä, jossa uskonnolla ja sen painottamien yleismaailmallisten arvojen avulla on mahdollista estää nationalismia, etnisiä ja rodullisia ristiriitoja, sukupuolisyryntää ja uskonnollista fanatismia (Cole 2005, 57-72).

Perimmiltään maailmankansalaisuuden käsitteen taustalla ovat bahá'íden tapauksessa eettis-uskonnolliset opit, jotka perustuvat ajatukseen tasa-arvosta Jumalan edessä (tästä keskusteltiin luvussa 3). Käytännön tasolla Bahá'u'lláh ohjaa bahá'íta maailmankansalaisuuden käytäntöihin

seuraavalla tavalla:

“Lähellä on päivä, jolloin maailman kaikki kansat ovat omaksuneet yhden yleismaailmallisen kielen ja yhteisen kirjoitustavan. Kun tähän päästään, voi ihminen, matkustipa hän mihin kaupunkiin tahansa, tuntee tulevansa kuin kotiinsa. Nämä asiat ovat välttämättömät ja ehdottoman tarpeelliset. Jokaisen oivaltavan ja ymmärtäväisen ihmisen velvollisuutena on pyrkiä soveltamaan todellisuuteen ja toimintaan sitä, mikä kirjoitettu on....” (Bahá'u'lláh 1980 113-114).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimustehtävä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ja analysoida bahá'í-pioneerien sopeutumista Suomeen. Tutkimukseni yhtenä tavoitteena on lisätä ymmärrystä muualta Suomeen muuttaneiden ihmisten kokemusmaailmasta. Pyrin siis selvittämään tapaustutkimuksena, kuinka eri kulttuuritaustaiset bahá'í-pioneerit ovat sopeutuneet suomalaiseen yhteiskuntaan ja mitkä eri tekijät ovat edesauttaneet ja vastaavasti hidastaneet sopeutumista. Entä millainen yhteisöllinen merkitys uskonnolla on ja on ollut henkilöiden elämässä? Millainen rooli ja merkitys uskonnolla ja yhteisöllä on tutkittavien elämässä?

Kuinka he ovat onnistuneet työelämässä ja mikä on sen merkitys tutkittaville? Tätä selvitettiin kysyen muun muassa Suomea edeltävästä koulutuksesta ja työkokemuksesta, tutkittavien työuran eri vaiheista, ja heidän kohtaamista haasteista. Tutkimuksessa kartoitettiin myös sosiaalisia suhteita ja näiden merkitystä. Kysyttiin myös tutkittavien käsitykset ystävyys-suhteista, sekä suhtautumistapaa omaa ja valtakulttuuria kohtaan, sillä näistä saa kokonaisvaltaisemman kuvan tutkimushenkilöiden asennoitumisesta maahan sopeutumiseen.

Uuteen kulttuuriin sopeutuminen tapahtuu eri ihmisten kohdalla eri tavoin ja se on tunnetusti riippuvaista monista eri tekijöistä. Akkulturaation näkökulmasta kiinnostavaa on, miten bahá'í-pioneerit kokevat oman etnisyytensä asuttuaan pitkään aikaan Suomessa? Kokevatko he integroituneensa suomalaiseen yhteiskuntaan? Missä he kokevat kotinsa olevan? Tutkimuksessani pyrin haastateltavieni kokemusten ymmärtämiseen heidän omista lähtökohdista.

5.2 Kvalitatiivinen tapaustutkimus

Tutkimukseni on laadullinen, koska tarkoitukseni on tutkia ihmisten kokemuksia, jotka eivät ole parhaiten mitattavissa tilastollisin kvantitatiivisin menetelmin. Kiviniemi määrittää laadullisen tutkimuksen prosessiksi, jonka eri vaiheet saattavat selkiintyä vähitellen tutkimuksen edetessä. Aineistokeskeisyyden lisäksi tutkimusta käsitteellistävät teoreettiset näkökulmat vaikuttavat myös osaltaan tutkimuksen kulkuun ja suuntaan (Kiviniemi 2007, 74).

Perti Alasuutarin (1999) mukaan kvalitatiiviselle tutkimukselle on ominaista käsiteltävien asioiden kompleksisuus, monitasoisuus ja monivivahteisuus. Kvalitatiivisen haastatteluaineiston moniulotteisuuden, kompleksisuuden ja värikyyden välittäminen lukijalle, riippuu tutkijan käyttämästä litterointi tekniikasta, hänen luovuudestaan ja yleisestä innostuksestaan käsiteltävää tutkimusaihetta kohtaan (Alasuutari 1999, 84-85).

Empiirisen tutkimuksen havainnot eivät koskaan merkitse lopullisia tuloksia eli toisin sanoen käsiteltäviä asioita ei tulkita sellaisina kuin ne päällepäin näyttävät. Havainnoista tutkija ammentaa tarvittavaa tietoa, joka on erittäin tärkeätä tutkijan tekemien päättelyjen ja koko tutkimuksen lopullisten tulosten kannalta. Havaintoja käytetään myös tutkijan tekemien hypoteesien kumoamiseksi tai päinvastoin ennalta määrättyjen oletusten tukemiseksi. Kvalitatiivinen tutkimus on eräänlainen tulkintaprosessi, jonka aikana tutkija pyrkii välittämään lukijalle havaitsemiaan johtolankoja. Vihjeiden ja johtolankojen perusteella voidaan päätellä jotakin, mikä ei ole suoranaisesti havainnoista paljastettavissa. (Alasuutari 1999, 77-81).

Laadullinen tutkimus on kuvailevaa, eli siinä pyritään mm. kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa yksilön kannalta ja sen taustalla vaikuttavia tekijöitä, ymmärtämään näiden keskinäisiä kytköksiä sekä tuottamaan mielekäs tulkinta tutkittavalle ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että yksilöt, joihin kysely kohdistuu, ovat tietoisia tutkittavasta ilmiöstä tai heillä itsellä on omakohtaista tietoa asiasta (Tuomi & Sarajärvi 2003, 87-88).

Jotta perusteellinen aineiston analyysi olisi mahdollista toteuttaa, kvalitatiivisen tutkimuksen pitäisi koskettaa vain rajattua määrä tapauksia, sillä aineiston tieteellisyyden kriteerinä ei ole aineiston määrä. Aineiston koko on sekundaarinen asia tutkimuksen kokonaisuuden kannalta eikä sillä ole merkittävää painoarvoa tutkimuksen onnistumiseen. Aineistona voi olla vaikka yksi tapaus tai yhden henkilön haastattelu. Toisaalta aineistoon voi sisällyttää joukon yksilöhaastatteluja. Aineiston kokoa määritellään aina tapauksesta riippuen, sillä aineiston kokoa säättäviä kriteerejä ei varsinaisesti ole, lukuun ottamatta muutamia sääntöjä. Tutkija voi turvautua saturaatioon, testatakseen aineiston riittävyyttä. Saturaatio eli kylläntyminen tarkoittaa sitä, että tutkimusta tukevaa aineistoa on kerätty niin paljon ja riittävästi, ettei uusien tapausten tutkiminen sinänsä ole mielekäästä, varsinkin, kun todetaan, etteivät ne enää tuota tutkimuksen kannalta uutta tietoa. Aineiston koon riittävyys on loppujen lopuksi tutkijan omalla vastuulla, sillä hän ratkaisee, onko aineistoa riittävästi (Eskola & Suoranta 2001, 61-63).

Tutkimukseni edetessä taivuin sille kannalle, että tutkimuksestani tulisi laadullinen tapaustutkimus. Tapaustutkimuksessa tavoitellaan laadullisia menetelmiä käyttäen kokonaisvaltaista yksittäisen ilmiön ymmärtämistä, johon minäkin tutkimuksellani tähtään (Syrjälä, L 1994, 13). Vaikka kaikki laadullinen tutkimus sisältää tapaustutkimuksen elementtejä, ei se aina tarkoita sitä, että kaikki laadulliset tutkimukset ovat automaattisesti tapaustutkimuksia (Eriksson 2005, 1-3).

Tapaustutkimusta on vaikeaa määritellä, koska siitä ei ole yhtenäistä ja yksiselitteistä määrittystä (Saarela-Kinnunen & Eskola 2007, 185). Tapaustutkimuksessa ei suosita yhtä tiettyä aineistokeruuta tai tutkimusmetodia, vaan periaatteessa mitä tahansa metodia saa käyttää (Merriam 1998, 28;

Saarela-Kinnunen & Eskola 2007, 185). Tapaustutkimus ymmärretään toisinaan myös tutkimusstrategiaa kuvaavana sateenvarjokäsitteenä, johon tarvittaessa voi sisällyttää monentyyppisiä tutkimus/analyysi- menetelmiä riippuen tapauksen luonteesta sekä tutkimuksen tavoitteista (Peuhkuri 2005,292-293; Eriksson 2005, 4).

Tapaustutkimusta kuvaillaan myös sille luonteenomaisten ominaisuuksien avulla, jotka ovat kokonaisvaltaisuus, monitieteisyys, vuorovaikutus ja arvosidonnaisuus (Syrjälä & Numminen 1988).

Tutkimuksen voi tunnistaa tapaustutkimukseksi juuri siinä käsiteltävän aineiston avulla, joka muodostaa oman kokonaisuutensa eli tapauksen. Tapaustutkimuksessa nimensä mukaan keskitytään yhteen tai useampiin tapauksiin. Tapaustutkimukselle on ominaista, että yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia tarjotaan yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa. Tutkittavana tapauksena voi olla yksilö, perhe, yhteisö, organisaatio tai jokin sosiaalinen tapahtuma (Saarela-Kinnunen & Eskola 2007, 187-188). Tutkimuksessani keskityn siis bahá'í-pioneereihin maahanmuuttajien tapauksena.

Tapaustutkimus on sekä tapauksen tutkimuksen prosessi että tämän prosessin tulos (Stake 2005). Tälle prosessille on ominaista joustavuus tutkittavan tapaukseen liittyvän tiedon keruun suhteen, nimittäin tietoja etsitään sieltä, mistä ne ovat mahdollisesti saatavilla (Syrjälä ym. 1994, 14). Toisin sanoen tutkittavasta tapauksesta pyritään saamaan monipuolisesti ja monella eri tavalla hankittua tietoa. Tämän tutkimuksen aineisto nojaa siten haastattelujen lisäksi bahá'í-kirjallisuuteen sekä aiempiin tutkimuksiin aiheesta.

Tapaustutkimus tutkimusperinteenä on joutunut myös arvostelun kohteeksi. Yksittäisen tutkimuksen tutkimustuloksia ei voida kritiikkiin mukaan yleistää. Kritiikkiin on vastattu usein niin, että tapaustutkimuksessa esiintyvä yleistäminen poikkeaa laadultaan tilastollisesta yleistämisestä, jonka käyttöä ulotetaan tarpeettomasti kaikki tutkimuksiin (Peuhkuri 2005, 297-298). Tilastollista yleistämistä oleellisempaa on Staken mukaan tapauksen ymmärtäminen (Metsämuuronen 2008, 18, Stake 2005, 448). Jos ja kun yleistyksiä tehdään, tutkijaa suositellaan tekemään niitä pikemminkin muiden tulkinnoista, eikä suoraan itse aineistosta (Moilanen & Rähä 2007, 67). Aineistosta pyritään tuomaan esiin jotain yleisesti kiinnostavaa ja yllättävää, kuten tapaustutkimuksessa on tapana tehdä. Luotettavuutta ei tapaustutkimuksessa mitata samoilla mittareilla kuin tilastolliseen yleistettävyyteen pyrkivässä tutkimuksessa (Saarela-Kinnunen & Eskola 2001, 185).

Tapaustutkimusprosessi voi kehittyä jännittäväksi seikkailuksi, joka voi avata uusia ulottuvuuksia ja mahdollistaa syvällisemmän todellisuuden ymmärtämisen (Syrjälä ym 1994, 16). Tapaustutkija pyrkii löytämään sen, mikä on yhteistä ja toisaalta, mikä on ainutlaatuista ja erityistä tutkittavassa

tapauksessa (Metsämuuronen 2008, 18).

Tapaustutkimus mahdollistaa induktiivisen päättelyn. Tutkijalla on aina mielessä jonkinsorttisia lähtöoletuksia tai esiyymmärrys, mutta nämä odotukset voivat muuttua tai ne saavat vahvistuksensa (Syrjälä ym. 1994, 16).

5.3 Aineiston keruu haastatteluilla

Opinnäytetöissä käytettävä tapaustutkimus viittaa useimmiten haastatteluilla kerättyyn aineistoon ja tämän analysointiin tai dokumenttiaineistoon ja tämän analyysiin (Kovalainen 2005, 75). Haastattelu on kumminkin tyypillisin tapaustutkimuksessa käytetty aineistonkeruun muoto. Kun tutkittavasta kohteesta pyritään luomaan mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva, voi tutkija käyttää tapauksesta tuotetun aineiston lisäksi muita lähteitä (Kovalainen 2005, 75).

Tässä tutkimuksessa muina lähteinä käytin aihepiiriin liittyviä teoreettisia tutkimuksia sekä Bahá'í-uskosta ja bahá'í-maahanmuuttajista tehtyjä tutkimuksia. Ilmiön ymmärtäminen kokonaisvaltaisesti ei onnistu, ellei olla tietoisia toimijoita ohjaavista arvoista. Tämän vuoksi käsittelen myös Bahá'í-uskon eettisiä arvoja suoraan bahá'í-lähteistä. Aineiston hankinta on myös avointa, koska tutkijana olen kiinnostunut ennen kaikkea siitä, miten tutkittavat itse jäsentävät maailmansa, sen keskeisiä näkökohtia ja kokemuksia siitä (vrt. Syrjälä 1994, 13-14).

Haastattelua pidetään usein kyselylomaketta joustavampana menetelmänä, koska haastattelu suo mahdollisuuden haastateltavan ottaa osaa tutkimukseen. Haastatteluissa haastateltavan ja haastattelijan välinen vuorovaikutus mahdollistaa paremmin täsmennykset sekä suolomaketutkimusta paremmat mahdollisuudet motivoida ihmisiä osallistumaan tutkimukseen. Haastattelun vahvuutena pidetään myös mahdollisuutta säädellä aineiston keruu joustavasti tilanteen sitä vaatiessa. Tämän lisäksi haastattelujen kautta saatavien vastausten tulkintamahdollisuudet ovat laajemmat kuin esimerkiksi lomakekyselyin kerätyissä aineistoissa (Hirsijärvi & Hurme 2001, 34-35; Hirsijärvi ym. 2007, 199). Edellä mainitut haastattelun metodin ominaisuudet ovat vaikuttaneet tutkimukseni haastattelumenetelmän valintaan.

Haastattelua kuvaillaan metodina tietäntyyppiseksi keskusteluksi, joka eroaa tavallisesta keskustelusta siinä, että keskustelua ohjaa kysymyksiä asetteleva haastattelijaj (Eskola & Suoranta 2001, 85). Haastatteluun ei ryhdytä spontaanisesti, vaan ajatellen koko tutkimusprosessia - sillä on oma paikkaansa, tavoitteensa, funktionsa sekä merkittävä rooli pätevien ja luotettavien tietojen hankkimisessa. Tästä johtuen haastattelua, jolla on tietyt tavoitteet ja tarkoituksensa, sanotaan tutkimushaastatteluksi (Hirsijärvi & Hurme 2001, 42-43; Hirsijärvi ym. 2007, 202-203).

Tutkimushaastattelu on jaettavissa moneen eri lajeihin, joita erotellaan sen mukaan, kuinka strukturoidusta haastattelutilanteesta on kysymys. On olemassa täysin strukturoituja haastatteluja, joissa ennalta määrätyt kysymykset esitetään tiettyssä järjestyksessä. Tämän lajin vastakohtana on strukturoimaton eli vapaa haastattelu, jossa haastattelijalla on mielessä tietty aihealue, jonka puitteissa käydään vapaasti keskustelua. Strukturoitumatonta haastattelulla sanotaan myös syväksi haastatteluksi, joka ei tarkoita ”syvää” sanan kirjaimellisessa merkityksessä, vaan kehittyäkseen sellaiseksi tarvitaan mahdollisesti useita haastattelukertoja. Strukturoitumatonta haastattelua suorittava haastattelijä pyrkii ottamaan selvää tutkittavien ajatuksista, tunteista ja käsityksistä sen mukaan, kuin ne ilmaantuivat keskinäisen keskustelun kuluessa, välttämällä samalla suoranaisten johdattelevia kysymyksiä (Hirsijärvi 2007, 204-205).

Näiden kahden haastattelulajin välimaastoon ja sen välimuotona on teemahaastattelu. Hirsijärvi ja Hurme (2001) kutsuvat tätä menetelmää teemahaastatteluksi sen perusteella, että haastattelu kohdennetaan tiettyyn aihepiiriin ja aihealueeseen. Ko. menetelmässä ei seurata strukturoidun haastattelun tarkoin ennalta määrättyä kaavaa, jolle on ominaista kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Haastattelijan on pidettävä huolta siitä, että tutkimukselle asetetut teema-alueet tulisivat käsitellyksi, vaikka niiden järjestys ja laajuus saattavatkin vaihdella haastattelusta toiseen. Kun teemahaastattelulle ei näin aseteta tiukkoja ehtoja ja muodollisuuksia, se on suhteellisen avoin ja vastaajan keskusteluun osallistumisen kynnys on matala. (Hirsijärvi ym, 2007, 203-204).

Tutkimushaastattelumenetelmäksi valitsin strukturoitumattoman eli vapaan haastattelun, jonka mielsin sopivaksi tähän tapaustutkimukseen, jossa tutkittaville tarjoutui tilaisuus jakaa kokemuksia vapaasti annettujen aiheiden pohjalta. Valitsemani haastattelumenetelmä on haastateltaville tekemiäni kysymysten puolesta käytännössä ehkä strukturoitumattoman ja puolistrukturoidun välimaastoon sijoittuva. Käytin apunani väljää haastattelurunkoa, joka pohjautui tiettyihin perusteemoihin, joita tutkittavien kanssa käytiin läpi (ks. liite 1).

Strukturoitumatonta haastattelua on suositeltavaa käyttää, kun esimerkiksi käsitellään menneisyyden kokemuksia. Strukturoitumattomassa haastattelussa haastateltavia ei ole koskaan paljon kuten ei tässäkään tutkimuksessa, koska tietojen tulkinta on työläistä. Haastatteluilla pyritään saamaan tavallista syvällisempää tietoa tutkittavien ainutkertaisista kokemuksista. Kysymysten kautta voi myös tulla esiin odottamattomia asioita, joita haastattelijä ei edes suoraan kysynykään (Metsämuuronen 2008, 41).

Haastattelu on joustava tietojen keruutapa, sillä haastattelijalla on siinä vapaat kädet sovittaa kysymysten muoto ja osittain sisältökin tutkittavan ja keskustelun kulun mukaan. Kysymyksiä voidaan tarvittaessa selventää ja tarkentaa, sekä mahdollisesti oikaista mahdolliset väärinkäsitykset. Vaikka strukturoitumattomassa haastattelussa ei noudateta mitään tiukkaa toimintakaavaa,

haastattelijan on kuitenkin huolehdittava keskustelun kulusta ja siitä, että kaikki aiheet tulevat käsitellyksi (Hirsijärvi ym 2007, 205; Syrjälä. ym, 1994, 137-138).

Haastattelu on toimiva ja onnistunut, jos ja kun tutkittavan ja haastattelijan välille on syntynyt avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde. Muussa tapauksessa haastattelusta ei irtoa sitä arvokasta tietoa, mitä haastattelijalla tavoitellaan (Syrjälä 1994, 12-15).

Haastateltavien löytämisen apuna minulla oli laaja bahá'í-ystävien verkosto, jonka avulla tutkimukseeni sopivat haastateltavat löytyivät. Vuosittain pidettävä bahá'í-kesäkoulu osoittautui täydelliseksi paikaksi, koska siellä sain sopivia haastateltavia parhaiten kiinni. Bahá'í-kesäkoulun ohjelma koostuu luennoista, joiden jatkeeksi järjestetään ryhmäkeskusteluita. Näiden lisäksi on monenlaisia työpajoja, joita on tarjolla oman kiinnostuksen ja maun mukaan, alkaen musiikkiharrastuksesta lauluun, tanssiin ja kädentaitoihin. Koulut ovat avoimia kaikenikäisille sekä bahá'ílle että Bahá'í-uskosta kiinnostuneille.

Tutkimusluvan sain erikseen jokaiselta haastatteluun osallistuneelta henkilöltä, jossa yhteydessä kerroin myös mitä olin tutkimassa. Selvitin heille myös ko. tutkimuksen luottamuksellisuuden ja anonymisyyden, ja että tutkimusaineisto on vain minun hallussani eikä sitä käytetä muuhun tarkoitukseen kuin tutkimukseen.

Muutamana päivänä kesäkoulussa vierailun aikana sain haastateltua 10 eri henkilöä, joista puolet oli bahá'í-pakolaisina maahan tulleita ja puolet heistä bahá'í-pioneereina Suomeen hakeutuneita. Lopulta päätin keskittyä vain bahá'í-pioneereihin, sillä en halunnut sekoittaa näitä ryhmiä keskenään. Bahá'í-pakolaisten tutkiminen voisi olla tätä tutkimusta seuraava projekti.

Haastattelupaikaksi valitsin koulun kirjaston, joka paikkana oli suhteellisen rauhallinen. Kaikki haastattelut sain nauhoitettuaan kokonaisuudessaan. Haastattelut kestivät noin 25-45 minuuttia. Haastatteluissa käytin pääasiassa suomen kieltä, mutta haastateltavilla oli mahdollisuus puhua sitä halutessaan myös englanniksi. Tätä mahdollisuutta käytti vain yksi haastateltavistani, tosin vain satunnaisesti, esimerkiksi silloin, kun hän ei muistanut jotakin suomenkielistä sanaa.

Kuten jo aiemmin totesin, strukturoitumaton haastattelu vaatii toisinaan useimman haastattelukerran, joissa myöhemmissä haastatteluissa keskitytään joko ensin saatujen vastausten pohdintaan ja näiden tarkentamiseen, täydentämiseen tai uusien kysymysten virittelyyn (Koivula ym. 1996, 38-39). Näin kävi myös omassa tutkimuksessani. Tutkimukseni työstämisen vaiheessa havaitsin, että tarvitsen tarkennusta ja täydennystä ensimmäisessä haastattelussa saatuihin vastauksiin ja lisäksi mieleen jäi pyörimään muutamat kysymykset, joihin halusin lisää vastauksia. Todettuani toisen haastattelukerroksen tarpeellisuuden päätin lähestyä tutkittaviani sähköpostitse.

Haastattelujen järjestäminen kasvokkain olisi vaatinut ylimääräisiä järjestelyjä myös tutkittavilta, puhumattakaan itsestäni ja aikataulustani, siksi sähköpostitse tai puhelimitse järjestettävä täydentävä kierros tuntui ainoalta mahdolliselta vaihtoehdolta. Tutkittavien sähköpostiosoitteet sain Helsingissä sijaitsevasta kansallisesta Bahá'í-keskuksesta.

Ensimmäisessä sähköpostiviestissäni kysyin tutkittavilta suostumusta ja lupaa lisäkysymysten asettamiseksi, johon kaikki vastasivat onnekseni myöntävästi. Lisäkysymyksiä sisältävän haastattelukierroksen toteutin lopulta niin, että yhden haastateltavan tavoitin puhelimen kautta, ja neljä muuta vastasi asettamiini lisäkysymyksiin joustavasti sähköpostitse. Lisäkysymykset käsittelivät samoja teemoja, joita olin käynyt läpi ensimmäisessä haastattelukierroksessa. Sähköpostin kautta vastaaminen oli monien mielestä sopivin ja vähemmän aikaa vievä, sillä kaikki tutkittavat ovat vielä työelämässä. Lisäkysymysten tarkoitukseni oli kartoittaa tutkittavien suhtautumista omaan ja valtakulttuuriin. Lisäksi olin kiinnostunut kuulemaan tutkittavien mielipiteitä omaa sopeutumista edistävistä ja myös sitä hidastavista tekijöistä. Tutkimukseni tulososiossa käytän tutkittavien tunnuksina N naisista (N1, N2) ja M miehistä (M1, M2, M3) ja itsestäni käytän nimeni alkukirjaimista muodostuvaa lyhennettä AK. Haastattelemistani viidestä henkilöstä, kaksi oli naisia ja kolme miehiä. Haastateltavat ovat asuneet Suomessa 29-36 vuotta.

Haastateltavien esittely:

Haastateltava N1(nainen)

Ikä: 51

N1 on syntynyt Israelissa iranilaiseen bahá'í-perheeseen. Hän hakeutui Suomeen bahá'í- pioneerina noin 29 vuotta sitten. Ennen Suomeen muuttoa hän on asunut kertomuksensa mukaan muutaman vuoden Kanadassa. Haastateltava on naimisissa iranilaisen kanssa ja heillä on yhteiset lapset.

Haastateltava N2 (nainen)

Ikä: 55

N2 hakeutui Suomeen omasta tahdosta vapaaehtoisesti pioneerina Iranista 34 vuotta sitten. Hän on syntynyt bahá'í-perheeseen, jossa molemmat vanhemmat ovat bahá'íta. Hänen vanhempansa muuttivat hänen jälkeen myös pioneereina Suomeen. Haastateltava on naimisissa suomalaisen miehen kanssa, jonka kanssa hänellä on yhteisiä lapsia. Ylioppilaaksi valmistuttuaan opiskeli jonkun aikaa sisustusarkkitehdiksi kotimaansa yliopistossa.

Haastateltava M1 (mies)

Ikä: 56 vuotta

M1 on kotoisin Amerikasta. Hän tuli Suomeen bahá'í-pioneerina yli 35 vuotta sitten. Lukion jälkeen hän pääsi sikäläiseen yliopistoon, jossa ehtii opiskella vain vähän aikaa. Päästyään Suomeen hän jatkoi yliopisto-opintojaan, jotka rahoitti tekemällä töitä, sillä ulkomaalaisena ei ollut mahdollista saada opintolainaa eikä opintotukeakaan. Haastateltava on naimisissa suomalaisen naisen kanssa ja heillä on yhteiset lapset.

Haastateltava M2 (mies)

Ikä: 58 vuotta

M2 tuli aikanaan Suomeen bahá'í-pioneerina 70-luvun alussa Amerikasta. Hänellä on alun perin liettualaiset sukujuuret. Bahá'í uskoon hän liittyi kotimaassaan ja ehtii olla bahá'í, ennen kuin päätti lähteä pioneeriksi. Haastateltavan pohjakoulutuksena oli lukio, jonka jälkeen varsinaiset yliopisto-opinnot käynnistyivät vasta Suomessa. Haastateltava on naimisissa suomalaisen naisen kanssa ja heillä on yhteiset lapset.

Haastateltava M3 (mies)

Ikä: 62 vuotta

M3 on kotoisin Iranista ja tuli myös bahá'í-pioneerina Suomeen. 18-vuoden iässä hän muutti pois kotimaastaan ja hakeutui ulkomaiseen yliopistoon opiskelemaan. Suomeen muutettuaan hän jatkoi opintojaan ja suomalaisen maisteri-tutkinnon lisäksi suoritti vielä lisensiaatti-tutkinnon. Haastateltava asui Suomessa lähes 30 vuotta ennen kuin hänet määrättiin 10 vuotta sitten työkomennuksille Kiinaan, jonne hän sitten lopulta jäi suomalaisen vaimonsa kanssa asumaan. Perheen lapset ovat aikuisia ja asuvat Suomessa.

5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tutkimusluvan hankkiminen on eräs tutkimuksen etiikkaa koskeva perussääntö. Tutkimusprosessi asettaa tutkijalle tietynlaisia haasteita, joihin ei ole olemassakaan erityisen kattavaa säännöstöä, siksi tutkijalla itsellään on vastuu eettisten kysymysten suhteen. Tutkijan omat eettiset ratkaisut voivat joutua koetukselle useita kertoja tutkimusprosessin aikana (Eskola & Suoranta 2001, 52-53).

Kaikkiin tutkimuksiin liittyy eettisiä ratkaisuja. Ihmistieteissä kohdataan eettiset kysymykset tutkimuksen joka vaiheessa. Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa mainitaan tärkeimpinä eettisinä periaatteina yleensä informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus, seuraukset ja

yksityisyys (Alasuutari 2005, 18-20). Kun tutkimus kohdistuu valikoituun ryhmään ihmisiä, on tutkijan äärimmäisen tärkeää tiedostaa, millaisia riskejä heidän osallistumisestaan koituu. Tutkittaville tulisi myös tarjota riittävästi tietoa tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteista. Sekä tietoja analysoitaessa että niitä julkaistaessa tulee kiinnittää huomiota luottamuksellisuuteen ja anonyymiyden säilyttämiseen (Eskola & Suoranta 2001, 56-57).

Koko tutkimusprosessin aikana olen pyrkinyt noudattamaan tutkimuksen kannalta keskeisiä periaatteita. Tutkimuksessani olen ottanut huomioon anonyymiyden takaamisen ja luottamuksellisuuden aineiston keräämisessä, tallentamisessa ja tulosten julkaisemisessa. Tähän tutkimukseen osallistuneita on informoitu siitä, että kyseessä on yliopisto-opiskeluun liittyvä opinnäytetyö, jossa heidän nimiään eikä muita yksityistietoja käytetä siten, että niistä voitaisiin tunnistaa henkilöt. Tätä seikkaa mielessä pitäen, tutkimuksessa on pyritty välttämään henkilöiden elämäntarinoiden kuvaamista tarkkaan. Samoin haastatteluaineistosta on pyritty ottamaan sellaisia esimerkkilainauksia, joista henkilöllisyyttä ei voi päätellä.

5.5 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen tutkimuksen päämääränä ja tuloksena on empiirisen aineiston pohjalta tapahtuva ilmiöiden tulkitseminen ja myös näiden tarkka kuvaaminen. Tutkimuslomakkeiden pohjalta tehty tutkimus lyö lukkoon sen, millaisia tuloksia voidaan mahdollisesti saada. Sen sijaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa empiirinen aineisto mahdollistaa yllätyksiä ja ennalta odottamattomia käännteitä. Vasta kun aineisto on kasassa, tutkijalla on mahdollisuus nähdä, millaisia tutkimustulokset lopulta ovat (Pyörälä 1995, 17).

Aineiston analyysi ei ole tutkimuksesta irrallinen ja erillinen osio, vaan se on jatkuvaa reflektiivistä dialogia tutkimuksen muiden osioiden kanssa kuten tutkimusongelman asettamisen, aineiston keruun, aikaisempien tutkimusten ja teorioiden kanssa (Goffey & Atkinson 1996, 6).

Miettiessäni, mihin menetelmään tukeutuisin omassa tutkimuksessa, mieleeni nousi mitä erilaisempia aineiston työstämisen tapoja. Analysointitapa riippuu siitä, mitä aineistosta haluaa ja mitä tarkoitusta se palvelee. Tutkija on liikkeellä omine subjektiivisine ennakkokäsityksineen ja kokemuksineen, joilla on vaikutusta tutkijan tapaan ymmärtää ja tulkita tutkimuskohdetta. Tästä huolimatta, kenenkään omat ennakkokäsitykset eivät saisi vaikuttaa tutkimuksen johtopäätöksiin ja lopputuloksiin. Onkin tärkeää, että tutkija tiedostaa omat lähtöolettamuksensa ja tuo ne näkyviin raportointi-vaiheessa (Syrjälä ym. 1994, 13-14).

Pitkän harkinnan jälkeen päätin lopulta lähestyä aineistoani teemoittelun avulla, koska menetelmänä se asettaa selkeät raamit työstettävälle tutkimuskohteelle. Teemoittelussa pyritään

sellaisten elementtien paikantamiseen aineistosta, jotka voidaan mahdollisesti todeta olevan läsnä useampien tutkittavien vastauksissa (Hirsijärvi&Hurme 2001, 173). Teemoittelun keskipisteenä on siis aineisto ja sen keskeiset kohdat (Eskola & Suoranta 2001, 174-175).

Teemoittelua käytettäessä päämenetelmänä, on vältettävä liiallista omaa tulkintaa, eli ei tulkita asioita, jotka eivät varsinaisesti edes löydy aineistosta. Siksi tutkijaa neuvotaan käymään aineisto tekstiä läpi uudelleen ja uudelleen, verraten samalla sitä omiin tulkintoihin (Moilanen ja Räihä 2007, 55-56).

Aineiston analyysin ja kirjoittamisen eri vaiheissa palasin aina välillä aineiston keskeisiin teemoihin, varmistaen tutkimustulosten ja omien tulkintojen varmuutta. Tulosten esittämisen yhteydessä käytän haastateltavien esittämiä asioita suorien lainausten muodossa. Tällä tavoin esitettyinä sitaatit ovat käytettävissä tulkinnan perusteluina ja vahvistavat tutkijan argumentointia sekä toimivat myös aineistoa kuvaavina esimerkkinä.(Eskola & Suoranta 2001, 174-180).

Teemoittamisessa on kyse aineiston pelkistämisestä ja järjestämisestä niin, että siitä poimitaan aineiston olennaisimmat asiat (Eskola 2001, 147). Teemoittelulla pyrin siis luomaan sanallisen ja selkeän kuvauksen tutkittavasta ilmiöstä eli viiden bahá’í-pioneerin sopeutumiskokemuksista, kadottamatta samalla aineiston sisältämää informaatiota.

Lähdin analyysissäni liikkeelle siitä, että luin aineistoani useampaan otteeseen, jotta hahmottaisin aineistosta yhdistävät tekijät. Seuraavana askeleena oli aineiston tärkeimpien kohtien poimiminen. Tämän jälkeen ryhdyin muodostamaan tulkintoja, joita pyrin linkittämään tutkielmani teoriaosassa käsiteltyihin asioihin. Lukemani teoreettinen kirjallisuus ja aiemmat tutkimukset ovat vaikuttaneet siihen, mihin kaikkeen olen erityisesti aineistoa lukiessani kiinnittänyt huomiota. Ryhdyin alleviivaamaan jokaisesta haastattelusta eri värejä käyttäen eri teemat. Tämä toimenpide auttoi nimittäin paremmin hahmottamaan kokonaisuutta ja helpottamaan käsittelyn etenemistä. Aloin tiivistämään aineistoani siten, että keräsin teema-alueet yhteen, etsien yhteneviä vastauksia ja toisaalta myös eriäviä mielipiteitä.

Tarkoituksenani oli myös teemojen sisällä vertailla vastauksia ja jaotella niitä sen mukaan, kuinka moni tutkittavista on kertonut tai maininnut samoja asioita tai kokemuksia. Lopulta keskeisiä teema-alueita syntyi yhteensä viisi: 1) bahá’í-pioneerina Suomessa, 2) sopeutumisen kulku ja sen haasteet, 3) sopeutumista edistäneet tekijät (mm. sopeutumistulokset ja -mallit), 4) uskonnon ja uskonnollisen yhteisön merkitys, 5) koti/kotimaa. Keskityin työssäni näiden teemojen työstämiseen. Tutkimukseni analyysiä, tulkintaa ja johtopäätöksiä tehdessäni vertailin muita aiheeseen liittyviä tutkimuksia sekä näiden teoreettisia lähtökohtia. Tutkimuksen luotettavuus paranee huomattavasti, jos ja kun tutkija löytää vastaavia selityksiä tutkimalle ilmiölle toisista

tutkimuksista. (Moilanen & Räihä 2007, 61).

Tulkintoja tehdessä on muistettava, että jokainen tapaus on erilainen ja ainutlaatuinen. Minkä tahansa aineiston analyysi on riippuvaista tutkijan ‘konstruktiosta’ tai ‘mielikuvituksesta’, koska pelkästään aineistosta ei voi itsestään “nousta esille” yhtään mitään. Tutkija on avainasemassa tulosten ja analyysin esittäjänä (Eskola 2007, 160).

Aineistoa lähestyessäni otin huomioon tasapuolisesti niin teorian kuin aineiston näkökulmia, koska molempien elementtien uskon auttavan rakentamaan tutkimukseni analyysiä. Voidaan sanoa, että tutkimukseni sijoittuu aineistopainotteisen ja teoriasidonnaisen lähestymistavan välimaastoon. Teorian sekä muiden tutkimuskohteeseen liittyvän kirjallisuuden vaikutteita on huomattavissa haastatteluissa ja osaksi myös tutkimuskysymyksissä.

Tästä voidaan ehkä päätellä, ettei tutkimusotteeni mitenkään voinut perustua pelkästään aineistoon, vaan taustalla vaikuttavilla teoreettisilla näkökulmilla ja aiemmilla tutkimuksilla on ollut oma vaikutuksensa siihen, millä tavalla aineisto on tuotettu ja analysoitu. Tästä huolimatta pyrin pitämään aineistolähtöisyyttä mielessä niin aineiston analyysivaiheessa kuin tulosten esittämisen yhteydessä, suuntaamalla lukijan huomiota itse aineistoon ja siihen merkittävään, mitä aineistosta nousee.

5.6 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden kannalta aineiston järjestelmällinen ja perusteellinen läpikäyminen on tärkeää, mihin minäkin omassa tutkimuksessani pyrin, sillä sen avulla voidaan välttää pelkkään tutkijan kekseliäisyyteen perustuva aineiston käsittely. On kuitenkin selvää, että laadullinen aineisto vaatii huolellisempaa tulkintaa kuin määrällinen aineisto (Kiviranta 1995, 103). Tämän seikan pidin mielessä erityisesti tutkimuksen tuloksia analysoitaessa. Luotettavuuden yksi tekijä liittyy tutkimuksen uskottavuuteen - vastaavatko tutkijan käsitykset ja tulkinnat tutkittavien käsityksiä asioista tai lähenevätkö ne jossain määrin toisiaan (Eskola & Suoranta 2001, 211).

Tutkimuksen luotettavuutta olisi saattanut tehostaa aineiston analyysin ja tulkinnan jälkeinen lisäkeskustelu tutkittavien kanssa, joka tässä tutkimuksessa osaksi toteutuikin toisella haastattelukierroksella. Ensimmäisellä kierroksella saadut vastaukset saivat nimittäin lisää vahvistusta toisen kierroksen vastauksista.

Laadullisessa tutkimuksessa, kuten missä tahansa tutkimuksessa, pitäisi tähdätä virheiden välttämiseen tai vähintään niiden minimoimiseen. Tästä huolimatta tutkimustulosten pätevyys ja luotettavuus vaihtelevat, josta johtuen tutkimusten luotettavuutta pyritään arvioimaan eri mittaus- ja tutkimustapojen kautta. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat *validius* (pätevyys)

ja *reliaabelius* (luotettavuus). Käyttämällä erilaisia keinoja uskotaan tutkijan pääsevän paremmin objektiivisen totuuden jäljille (Hirsijärvi & Hurme 2001, 185-186).

Reliaabelius tarkoittaa sitä, kuinka luotettavaa tutkijan analyysi materiaalista on. Tutkimuksen reliaabelius on todennettavissa usealla eri tavalla. Esimerkiksi, jos saman aiheen parissa työskentelevät tutkijat päätyvät samaan tulokseen tai jos samaa henkilöä haastateltaessa saadaan kahdella eri tutkimuskerralla sama tulos (Hirsijärvi & Hurme 2001, 186-189).

Validius sen sijaan merkitsee aineiston aitoutta tai pätevyyttä todistusaineistona. Aineisto on aito ja todistava, jos ja kun tutkija esim. tutkija sekä haastateltavat ymmärtävät asiat samoin (Syrjälä & Ahonen 1994, 129).

Validiuden todentamisessa voidaan käyttää triangulaatiota, jossa haastattelun kautta saatuja tietoja vertaillaan muista lähteistä saatuihin tietoihin. Tällaiseen triangulaatioon liittyen on osoitettava lähteiden luotettavuus sekä tutkijan ja haastateltavien tulkintojen keskinäinen vastaavuus (Hirsijärvi & Hurme 2001, 189). Tässä tutkimuksessa tämä todistelu oli mahdollista, koska saadut tulokset olivat vertailtavissa muista lähteistä saatuihin tietoihin.

Termien reliaabelius ja validius käytöstä ei kuitenkaan olla yhtä yksimielisiä laadullisen tutkimuksen yhteydessä kuin tilastollisessa tutkimuksessa, mistä käsitteet ovat peräisin (Hirsijärvi & Hurme 2001, 185). Holsteinin ja Gubriumien mukaan (1995, 9) tietyissä tilanteissa annetut vastaukset eivät ehkä välttämättä toistu samanlaisina, koska vastaukset ovat riippuvaisia osaksi siitä, missä olosuhteissa nämä vastaukset tuotetaan.

Kieleen liittyvät seikat on myös huomioitava tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa ja varmistaessa. Tämän tutkimuksen kaikki haastattelut tehtiin suomeksi ja se oli luontainen valinta tämän ryhmän maahanmuuttajien kohdalla. Nimittäin kaikki tutkimukseen osallistuneet ovat asuneet Suomessa lyhimmillään lähes 30 vuotta. Siksi en tarvinnut tulkkia missään vaiheessa.

Hirsijärven ja Hurmen (2001, 53) mukaan kieleen ja käsitteisiin liittyvät epäkohdat ovat tutkimuksessa tärkeitä huomioitavaksi, vaikka vuorovaikutus tutkijan ja tutkittavien välillä tapahtuisi äidinkielellä tai muuten yhteisellä kielellä, sillä molempien kielellinen valmius ja puhetyyli vaihtelee eri ihmisillä. Oleellisinta on tässä kuitenkin se, että näistä kieleen liittyvistä epäkohdista puhutaan avoimesti.

Se, että haastattelut toteutettiin ilman tulkkia, vaikuttaa myös osaltaan tutkimuksen luotettavuuteen. Jos haastattelutilanteessa olisi ollut vielä tulkki, olisi tutkimukseen osallistuneiden pitänyt rakentaa

luottamussuhde tutkijan lisäksi myös tulkkiin. Kiusallisia ongelmia saattaa esiintyä myös silloin, kun esimerkiksi tulkki ja haastateltava ovat samasta maasta tai tuntevat toisensa. Tämä saattaa vaikuttaa haastateltavan käytökseen niin, ettei hän uskalla ottaa kantaa käsiteltäviin asioihin tai olla suora ja rehellinen vastauksissaan. Haastateltava saattaa olla huolissaan myös antamiensa tietojen vuotamisesta tulkin kautta.

6 BAHÁ'Í-PIONEERIEN SOPEUTUMISKOKEMUKSET

6.1 Bahá'í-pioneeriksi Suomeen

Kuten jo aiemmin on tullut esille, bahá'í-pioneerin toiminta on ollut haastattelemieni bahá'í-maahanmuuttajien syy muuttaa Suomeen. Bahá'í-pioneerit eivät ole lähetystyöntekijöitä eivätkä saarnaajia. "Pioneeriksi" on ollut tapana kutsua niitä bahá'íta, jotka muuttavat toiseen maahan opettaakseen Bahá'í-uskoa. Bahá'í-pioneerien täytyy olla riittävän omavarainen taloudellisesti tai saavuttava taloudellista riippumattomuutta uudessa asuinmaassa työn kautta, sillä bahá'í-pioneerin toiminnasta ei makseta palkkaa. Pioneeritoiminta on vapaaehtoista Bahá'í-uskon levittämiseen pyrkivää toimintaa (Hatcher & Martin 1985, 176-179). Tutkimukseni haastateltavat perustelevat tulonsa Suomeen tähän tapaan:

AK: Miksi muutit Suomeen? Mihin valintasi perustui?

N1: Muutto Suomeen oli tietoinen valintani. Se valinta perustuu, kun minä olen bahá'í, me tavallaan sanotaan "pioneerit" kansainvälisesti tasolla eli muutamme maasta toiseen yhteiskuntaan ja minä olen valinnut Suomen maan (N1).

N2: Kun uskontoni on Bahá'í-usko ja minulle se merkitsee, että se on kaiken A ja - O ja sen takia minä tulin Suomeen.

Viimeksi mainittu haastateltava (N2) selosti tarkkaan Suomeen päättymisen tarinansa. Alunperin hän anoi viisumia toiseen maahan, mutta tämä ei onnistunut ja koko suunnitelma muuttui ja näin hän päätyi Suomeen:

N2: Minä olin silloin kaksikymppinen, kun aloitin tätä prosessia. Sitten silloin oli Etelä-Koreassa bahá'í nuorisolle semmoista erityistehtäviä ja minä olisin voinut mennä sinne palvelemaan ja minä sitten yritin koko vuoden saamaan viisumin päästäkseni sinne ja sitten koko homma tyssäsi sen takia, etten minä saanut viisumia ja hyvin murheellisena sitten viime hetkellä ajattelin, että ok ei ole enää mitään mahdollisuuksia ja sitten meillä oli niin sanottu 9-vuotis kansainvälinen suunnitelma ja se oli ihan lopussa.

Kun Korea ei enää onnistunut, minä menin kyseiseen laitokseen komiteaan kysymään, eli onko enää mitään sellaista kohdetta jäljellä, johon tarvitaan bahá'íta tulla palvelemaan, ja sitten ne sanoo, että bahá'í-nuoria ei enää tarvita, jopa Etelä-Korean kohteen se tavoite on täytetty, mutta kyllä hallinnollisesti täysikäisiä, jotka ovat yli 21-vuotiaita, kyllä niitä tarvitaan ja ne olettivat, että olen edelleen alle 21-vuotias ja minä olen juuri täyttänyt 21 vuotta.

Mä sanoin, että mä olen hallinto-ikäinen ja ne sanoi, että ok, heille on tullut semmoinen sähkösanoma Suomesta, että he eivät omin voimin pääse toteuttamaan omia tavoitteita, ne tarvitsevat lisää ihmisiä, mutta siihen oli kiire, koska piti hallinnollisen järjestelmän mukaan perustaa uusia paikallisia neuvostoja ja siihen tarvittiin henkilöitä palvelemaan ja sitten yhdeksän päivän aikana koko ajatus Etelä-Koreasta muuttui Suomeen.

Vastaavanlainen tarina toistuu myös erään toisen haastateltavan puheessa hänen muistellessa oman versionsa Suomeen päättämisestä. Nuoren miehen suunnitelmiin ei kuulunut lähteä niin kauas kotoa, mutta kävi toisin. Hän kertoo siitä näin:

M2: Minun alkuperäinen suunnitelma oli lähteä pioneeriksi Havaijiin, koska se on hieno paikka, mutta minun bahá'í opettaja sanoi ei, sinä menet Suomeen. Minä kysyin, missä se on ja sitten se alkoi.

Pioneerien yleistavoitteena oli ja on yhä uskon opetus, joka mahdollistuu pääasiassa sitä kautta, että pioneerit muuttavat sinne, missä heidän apua ja innostusta kaivataan eniten. Heidän tarjoamansa apu konkretisoituu esimerkiksi uusien Bahá'í kansallisten ja paikallisten yhdyskuntien perustamisessa. Tämänkaltainen rooli on periaatteessa jäljitettävissä kaikissa uskonnoissa, mutta bahá'í-pioneeria ei luonnehdita lähetystyöntekijäksi, vaan aloitteen tekijäksi tai sellaiseksi, joka toimii innoittavana esimerkkinä muille. Tulla bahá'í-pioneeriksi tarkoittaa Bahá'í-uskolle omistautumista. Muutto toiseen maahan tarkoituksella perustaa tai auttaa bahá'í-yhdyskunnan kasvua vieraassa maassa merkitsee palvelemista (Bluett 2005, 95-6).

Pioneeritoiminnan alullepanijana ja sen innoittajana ovat olleet Bahá'í-uskon perustajan Bahá'u'lláhin pojan 'Abdu'l-Bahán kirjoitukset, joissa hän kehottaa opettamaan uskoa kaikkialla maailmassa. 'Abdu'l-Bahán jälkeen hänen lapsenlapsensa Shoghi Effendi, joka 'Abdul-Bahá nimeämänä uskonsuojelijan ja Kansainvälisen Bahá'í-yhdyskunnan johtohahmona (vuodesta 1921-1957) vei näitä ajatuksia eteenpäin ja varsinaisesti käynnisti bahá'í-pioneeritoiminnan kansainvälisesti. Ensimmäinen opetussuunnitelma toteutettiin menestyksellä Pohjois-Amerikassa (1936-44) ja Kanadassa. Tämän onnistuneen malliesimerkin pohjalta uskon suojelija Shoghi Effendi laati 10-vuotissuunnitelman (1953-63) ('global crusade'), jonka tarkoituksena oli varmistaa uskon asemaa ja perustaa uusia yhdyskuntia. Shoghi Effendin aikana Bahá'í-uskon levittämismallia on jatkettu ja kehitelty eteenpäin nykyään uskon auktoriteettina toimivan Yleismaailmallisen Oikeusneuvoston taholta (Smith 1996, 109-111; Hatcher & Martin 1985, 176).

Yllä esitetystä selviää, että myös haastattelemani bahá'ít ovat hakeutuneet Suomeen pioneereina 9-vuotis suunnitelman (1969-1977) aikana, jolloin tarvittiin lisää apuvoimaa uusien yhdyskuntien perustamisessa ympäri maata. Bahá'íden 9-vuotissuunnitelmaa haastattelemani bahá'ít kuvailivat

seuraavaan tapaan:

N2: Eli, se oli koko maailmassa 9-vuotissuunnitelma ja jokaiselle maalle oli omia tavoitteita ja maat keskenään auttavat toisiaan.

M2: Vuonna 1970 minä olin 21-vuotias ja silloin oli menossa siis bahá'í maailmassa 9-vuotissuunnitelma ja sillä suunnitelman puitteissa bahá'ít kaikkialta maailmalta, jos oli paikkoja, jossa oli paljon bahá'íta autoivat muita yhdyskuntia, jossa oli vähemmän bahá'íta ja sitten ne lähettävät bahá'íta sinne.

Aineistosta nousee esille kaikkia tutkittavia yhdistävä tekijä, joka on motivoinut heidät hakeutumaan aikanaan Suomeen. He kaikki muuttivat Suomeen asuakseen ja toimiakseen bahá'í-pioneerina.

Opetus aspektin merkitystä perustellaan bahá'íden keskuudessa sillä, että Bahá'í uskossa ei ole papistoa eikä ammattitaitoisia lähetystyöntekijöitä, jotka opettaisivat uskoa, mistä johtuen opetusvelvollisuus koskee periaatteessa jokaista bahá'íta ja erityisesti tälle opetusasialle omistautuneita eli bahá'í-pioneereja. Ulkomaille suuntautuvan pioneeritoiminnan lisäksi bahá'í uskossa harjoitetaan myös "kotirintama pioneeritoimintaa". "Kotirintamaan pioneeriksi" lähtevän bahá'ín-toiminnan kohteena on tuolloin hänen asuinmaansa ja joku tietty paikkakunta sekä yksittäinen bahá'í-yhteisö. (Hatcher & Martin 1985 176-177; The Bahá'í World 2002, 303-304).

Pioneeritoiminnan ydin ajatuksena on Bahá'í-uskon opetus ja palveleminen, joka lähtee oman perheen, yhdyskunnan ja laajemmin koko yhteiskunnan palvelemisesta. Nämä velvollisuudet koskevat jokaista yksittäistä bahá'íta yksilönä. Tämän palvelemisen idean perustana on rakkaus koko ihmiskuntaa kohtaan: "Tosi ihminen on se, joka tänä päivänä antautuu koko ihmiskuntaa palvelemaan. Ylhäinen olento sanoo: Siunattu ja onnellinen se, joka nousee työskentelemään maailman kansain ja sukukuntien parhaaksi" (Bahá'u'lláh 1980, 114).

Tutkimukseen osallistuneiden puheissa tämä palvelemisen käsite toistuu, josta esimerkiksi eräs haastateltavista totesi näin:

N2: Meitä bahá'í-nuoria aika paljon kehoitetaan, että ne voi lähteä palvelukentälle ja minä halusin palvella, siksi lähdin ja kun meillä oli mahtava hallinnollinen järjestelmä ja ollaan tietoisia, mitä maailmassa tapahtuu ja minä lähdin näihin kyseisiin laitoksiin, jotka näitä asioita käsittelee kysyäkseeni, mihin tarvitaan bahá'í-nuorta.

Bahá'iden täytyy olla kuuliaisia ja lojaalisia asuinmaansa hallitusta kohtaan, noudattamalla maan lakeja ja periaatteita. Asevelvollisuuden bahá'it pyrkivät korvaamaan (mikäli mahdollista) siviilipalveluksella tai aseettomalla palvelulla armeijassa. Bahá'ita kielletään osallistumasta maan hallituksen vastaisiin toimiin sekä puoluepolitiikkaan (Effendi 1974, 197).

Bahá'-pioneereiden taustalla vaikuttavien bahá'-uskon keskeisiin käsitteisiin ja periaatteisiin (esimerkiksi myönteinen ihmiskäsitys, koulutuksen ja tasa-arvon ihanteet, kansalaistottelevaisuus hallitusta kohtaan; uskon opetus, työetiikka) perehtyminen antaa perspektiiviä siihen, mihin tutkittavieni sopeutuminen perustui ja mikä heidät on motivoinut sopeutumaan vieraaseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Mikä tahansa uskonnon levitykseen pyrkivä toiminta vaatii tietynlaista sitoutumista ja lojaalisuutta. Mitä edellytetään bahá'-pioneerilta? McMillenin mukaan bahá'-pioneerilta vaaditaan halukkuutta panna käytäntöön uskon universaaliset arvot, riippumatta pioneerin määräkohteesta ja lisäksi myös sitoutumista bahá'-ihanteisiin maailmankansalaisuudesta - Bahá'u'lláhin sanomaan ”maailma on kuin yksi maa ja ihmiskunta on sen kansalaiset” (McMullen 2000, 148-153). Se, kuinka hyvin yksittäiset bahá'-pioneeriksi ryhtyvät yksilöt onnistuvat toteuttamaan käytännön elämässä näitä ihanteita on oma kysymyksensä.

6.2 Suomessa asumisen alkutaipaleilla

Monilla tutkimukseen osallistuneilla oli lopulta aika epämääräinen käsitys Suomesta eikä suomalaisesta kulttuuristakaan ollut mitään ennakkoon saatavilla olevaa tietoa. Monet silti ottivat selvää ennen maahan saapumista maata koskevaa yleistietoa, niin työn tarjonnan kuin opiskelun suhteen. Ensivaikutelma Suomesta sopii yhteen sen kanssa, mitä monissa muissa maahanmuuttajista kertovissa tutkimuksissa todetaan. Suomea kuvaillaan monissa haastatteluissa kauniina ja puhtaana, erityisen kiitoksen saavat suomalainen luonto ja yleinen rauhallisuus. Lähes kaikki haastateltavista (N2, M1, M2, M3) muistelivat, että heidän saapuessa Suomeen vastassa olivat yhteisön suomalaisia bahá'íta, jotka auttoivat käytännön asioissa ja järjestelyissä, kuten esimerkiksi majoittumisen suhteen. Vertaistuen on todettu myös muissakin tutkimuksissa olevan avainasemassa sopeutumisen alkuvaiheessa (vrt. Berry 1997, 21-23). Eräs tutkimukseen osallistuneista muisteli ensimmäisen vastaanottonsa suomalaisten ystävien taholta hyvin lämpimin sanoin:

N2: Täytyy sanoa, jos ajattelee kuka tahansa maahanmuuttaja, jos yksinään tulee vieraaseen maahan, niin bahá'í on hyvässä asemassa ollut, kun tulee on yksi yhteisö ja kun meillä on samat periaatteet ja tämä rakkauden ja toisista välittäminen, mä koen, että tulin heti kotiin iloiset, hymyilevät naamat tulivat minua lentokentälle hakemaan.

N1: Bahá'í-yhteisö oli se ensimmäinen kontakti paljon, mutta en minä mitenkään viranomaisten tuesta tiennyt.

Ensivaikutelma Suomesta maakohteena oli monien mielestä ihan myönteinen, lukuun ottamatta ehkä maan ilmaston kylmyyttä ja pimeyttä, johon jotkut haastateltavista eivät vielä kymmenien vuosien asumisen jälkeenkään ole oikein sopeutuneet.

M2: Vihaan lunta ja jäätä. Lumella on toki se parantava ominaisuus, se valaisee talven sietämätöntä pimeyttä. Rakastan etelän kesäöitä, mutta keskiyön aurinko on varmasti yksi asia, mitä taatusti rakastan täällä.

Välttääkseen Pohjolan ikävää ja pitkittynyttä talvea, samainen tutkimushenkilö pohdiskeli ääneen seuraavaa kompromissia vaihtoehtoa tulevaisuuden varalle:

M2: Jos minä saisin kaikkea, minä haluan, olla kesäaikaa Suomessa ja talvet Etelässä...

Suomen talvi ja ylipäätään luonnon ankeus pimeämpään vuoden aikana puhutti myös muitakin haastateltavia. Suomen ankarat luonnon olosuhteet eivät kumminkin ketään ahdistuttanut niin paljon, että kukaan tutkimukseen osallistuneista olisi tosissaan miettinyt maasta muuttoa pelkästään tästä syystä. Asuinmaan epätäydellisyyksistä huomautti terävästi eräs Kiinaan töidensä takia muuttanut pioneeri:

M3: Älä takerru pikkuisiin negatiivisiin asioihin ja yritä katso, mitä on hyvää ihmisessä ja ympäristössä.. sen sijaan kun monet ulkomaalaiset rupeaa itkemään, että voi, kun täällä Kiinassa saasteita, kuinka likaista... unohda sitä... tietysti minulla on se kulttuuri ja minä menen vaikka Iranin kulttuuriin ja sielläkin on roskia, se heti tuo mieleen, että ne on niitä pikku juttuja.. unohda niitä ja ota ne päällimmäiset ja yritä nähdä kaikessa hyvää.

Haastateltavan mielestä sopeutumiseen liittyvät vaikeudet juontavat juurensa pääasiassa ihmisten ennakkoluuloista. Sopeutuminen tarkoittaa suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksyntä sekä ennakkoluuttomuutta uuden kokemuksen ja oppimisen suhteen. Luonnon olosuhteet ja muut viihtyvyyttä vähentävät tekijät (esim. puhtaus) asuinympäristössä ovat suhteelliset käsitykset. Ne ovat haastateltavan mielestä pikku asioita, joihin törmää missä vain kulttuurissa ja yhteiskunnissa. Asioista ja ylipäätään elämästä selviää, kun kiinnittää huomiota asioiden valoisein ja hyviin puoliin.

6.3 Haasteet matkalla kohti sopeutumista

Tuskin kenenkään sopeutuminen uuteen maahan on täysin ongelmaton. Niin myös tutkimukseni haastateltavat ovat kohdanneet matkalla sopeutumiseen monenlaisia haasteita. Aineiston perustella näyttää siltä, että haastateltavien haasteet sopeutumisessa liittyivät yleensä suomalaisen elämäntavan sosiaalisiin puoliin, joista tutkimuksessa tulivat esille esimerkiksi ystävyysuhteet

kantaväestöön. Vaikka harva tähän tutkimukseen osallistuneista edes koki koko puheenaiheen ongelmalliseksi, käsittelen sitä silti lyhyesti aiheen yleisen merkittävyyden takia. Muita haasteita tai vastoinkäymisiä aiheuttavia asioita näyttäisi haastateltaville sopeutumisensa alkuvaiheessa olleen kieli ja työhön sijoittuminen sekä siihen liittyvä viranomaisten puutteellinen tiedotustoiminta.

6.3.1 Sosiaaliset suhteet

Sopeutumiseen vaikuttavat tunnetusti yksilön luomat sosiaaliset verkostot uudessa asuinmaassa ja sen puitteissa toimivat suhteet. Toki, maahanmuuttajien omilla etnisillä verkostoilla on yhtä lailla merkityksensä sopeutumista ajatellen. Välttääkseen sosiaalista eristäytymistä, on tärkeää, että maahanmuuttajilla on viiteryhmänsä lisäksi, myös toimivat sosiaaliset suhteet asuinmaansa kantaväestöön (Liebkind 1994, 26). Eräänä tärkeänä kysymyksenä ovat ystävyysuhteet kantaväestöön. Sosiaalisia suhteita paikalliseen väestöön on pidetty perinteisesti integraation osoittimena (Liebkind ym. 2004, 90).

Tässä tapauksessa kenenkään haastateltavista ei tarvinnut rakentaa sosiaaliverkostoa ihan tyhjästä, vaan perustus sen luomiselle oli valmiina, nimittäin kaikkia vastassa oli oma yhteisö eli suomalainen bahá'í-yhteisö.

Haastattelua tehtäessä lähes kaikki olivat työelämässä, paitsi yksi, joka oli osa-aikaeläkkeellä. Ystävät ja sosiaalinen kanssakäyminen suomalaisten kanssa mahdollistui kaikkien kohdalla ensinnäkin oman yhdyskunnan kautta, mutta myös opiskelun tai työn kautta. Avioitumisen suomalaisen kanssa voidaan olettaa myös edesauttavan sopeutumista suomalaiseen kulttuuriin sekä sosiaaliseen elämään. Uuden asuinmaan kantaväestöön kuuluva puoliso ei tietenkään itsessään takaa sopeutumista, sillä kuitenkin on oletettavasti suotuisa merkityksensä sopeutumiseen. Haastateltavista vain yksi on naimisissa omanmaalaisen kanssa ja kaikilla muilla on suomalaiset puoliset.

Kukaan haastateltavista ei sanonut tuntevansa yksinäisyyttä tai kokenut olevansa eristäytynyt sosiaalisesti. Suomalaisia ystäviä näytti monilla löytyvän, joillakin enemmän, toisilla taas vähemmän. Silläkin on merkityksensä, onko ystäväpiiri ulkomaalaisvoittoinen vai onko joukossa myös suomalaisia. Bahá'íden kohdalla näyttäisi siltä, että kaikilla tutkimukseen osallistuneilla on kansainvälisessä mielessä hyvin erilainen ystäväpiiri. Eräs haastateltava kuvaili suhteita suomalaisiin ystäviin hyvin tunnepitoisesti:

AK: Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

N2: Hirveästi, sen verran haluan sanoa suomalaisista ystävistä. Silloin kun meillä oli tämä raju köyhyys meneillään, niin esimerkiksi ne ystävät, jotka minun

elämässäni on ollut minun tukena ja näyttänyt valoa tunnelin päässä -- ne on ollut suomalaisia nimenomaan suomalaisia rakkaita ystäviä..

Tälle haastateltavalla oli paljon suomalaisia ystäviä. Haastattelussa kyseinen henkilö korosti, kuinka nimenomaan suomalaisista ystävistä, on ollut hänelle apua elämänsä vaikeimpina hetkinä. Eräs kolmekymmentä vuotta Suomessa asunut, mutta tällä hetkellä ulkomailla asuva bahá'í pioneeri kertoi oman reseptinsä ystävyteen:

M3: Ensinnäkin sinä rakastat -- sinä tykkäät ihmisistä, silloin ne tajuaa ja ne tykkää sinusta, silloin sinulla on paljon ystäviä..

Samainen haastateltava on asunut nyt yli 8 vuotta Kiinassa. Kysymykseen, onko hän saanut siellä kiinalaisia ystäviä, hän vastasi seuraavasti:

M3: Meillä on ulkomaalaisia ystäviä, joiden ystävät on 99% ulkomaalaisia ja meillä on 99% ystävistä ovat kiinalaisia ja he auttavat meitä integroitumaan tähän yhteiskuntaan sekä kielellisesti että kulttuurisesti kaikin puolin.

Haastateltava oli vakuuttunut, että tehokkain keino uuteen ympäristöön sopeutumiselle on ennen kaikkea suuri joukko ystäviä, koska heidän avulla vieraan kielen opetteluun sekä kulttuuritapojen tuntemisen kynnys madaltuu ja sopeutuminen on huomattavasti helpompaa. Hänen mielestä, kyse on lopulta jokaisen omasta asennoitumisesta - jos ja kun ihminen on itse avoin ja ulospäin suuntautunut, ystävien saaminen ei silloin pitäisi olla mikään ongelma.

Joillakin haastatelluilla suomalaisia ystäviä oli puolestaan vähän ja he kuuluvat samaan yhteisöön. Sopeutumisprosessi ei tapahdu sosiaalisessa tyhjiössä, vaan merkittävässä osassa on ennen kaikkea ympäröivä todellisuus, joka voi tarjota joko tukea tai haasteita (Liebkind 2000, 25). Bahá'í-yhteisö näyttää monille haastateltavista tarjoavan sen sosiaaliverkoston, johon he ovat olleet kiinteästi sidoksissa koko maassa asumisen ajan.

Eräs haastateltava kertoi hänen ystäväpiiriinsä kuuluvan suomalaisten lisäksi kaikkia muita, mutta läheisiä ystäviä hänellä on vähän ja he ovat suomalaisia:

AK: Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

M1: On..

AK: Työn ulkopuolella vai?

M1: Sekä että.. En tie, onko ihan läheisiä ystäviä, ei varmasti ole suomalaisia, mutta en tie, miten määritellään baha'i-ystäviä ja he ovat ystäviä ja suomalaisia kyllä, muita ei ole paljon.

Vaikka kaikilla haastateltavilla näyttäisi olevan toimivat ja jatkuvat sosiaalisuhteet ja kontaktit kantaväestöön, silti ystävyysuhteet suomalaisiin sanan syvällisemmässä merkityksessä tuntui joillekin jokseenkin haastavilta:

AK: Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

N1: .. Ei sillä lailla ystäviä paljon, vaan työkavereita ympärillä. .. Eikä ole aikaa, mulla ei ole sillä lailla aikaa, mutta meidän yhdyskunnassa on sekä suomalaisia että muita, tavallaan voidaan sanoa ystäviä ja tuttuja, on kontakteja..

Tämän haastateltavan puheen voidaan tulkita ehkä seuraavasti. Haastateltava ei tunnu olevan yksinäinen, mutta työn vaativuus ja elämän hektisyys sekä muuten yleinen kiire estää häntä solmimasta ystävyysuhteita syvällisellä tasolla.

Toisena tällaisena esimerkkinä on eräs haastateltava, jolla on omien sanojensa mukaan runsaasti suomalaisia tuttavuuksia, mutta hän ei juurikaan miellä heitä ystäviksi sanan syvällisemmässä merkityksessä. Tämä haastateltava piti vaikeana erityisesti suomalaisiin miehiin tutustumista eikä hän uskonut siihen, että tuttavuudet muuttuisivat ystävyysuhteiksi. Suomalaisten kanssa hänen mielestä ei mennä pintaa syvemmälle, vaan he pysyvät hyvinä tuttavina:

AK: Onko sinulla paljon suomalaisia ystäviä?

M2: Mä muistan vuosi sitten oli semmoinen tutkimus pohjoismaissa, ne sanoivat, että norjalaisilla oli 2,3 , ruotsalaisilla oli 2,1 ja suomalaisilla oli 1,6 ystäviä, niin suomalaisten ystävien kynnyks on niin korkea, tuttavuuksilla on helvetisti, mutta ystäviä -- suomalaisia? -- tuttuja on paljon -- Tuttuja, tuttuja, tuttuja -- ei ystäviä, katso tää on suomalaisten määritelmä, mitä ystävä on, se on kaikessa -- mulla ei ole mitään salaista. Mulla on -- valtava määrä tuttuja ja sitten mä muistan, kun opiskelin yliopistossa suurin osa heistä olivat naisia -- tuttuja, tuttuja -- en tarkoita mitään muuta en mitään syvempää -- suomalaisin ukkoihin on vaikea tutustua.. He keskellä talvea tekevät reikiä jäässä ja he luulevat, että se on kiinnostavaa. Herra Jumala.. kuule...tule sinäkin mukaan ja... sitten, jos minä menen poimimaan marjoja tai sieniä, mä pelkään, että mä eksyn tai kyykkäärme jonkun pensaan alla.. hyi..

Toisen täydentävän haastattelukierroksen yhteydessä samainen haastateltava pohti, että hänen

sopeutumista hidastavista tekijöistä suurin on ollut juuri tämä vaikeus solmia ystävyysuhteet suomalaisiin:

M2: Kalastelu jäällä on typerää. Suomalaisiin miehiin on todella vaikea tutustua ja ystävystyä. Amerikkalaisiin, ruotsalaisiin, englantilaisiin, saksalaisiin, iranilaisiin ja juutalaisiin on paljon helpompi ystävystyä. Tämä ei ole ongelma, ei ainakaan suomalainen sellainen. Suomalaiset ovat hienot ihmiset, yhtä hyviä kuin muut, toisinaan parempia kuin muut, mutta he ovat vaikeita, olaakseen parhaina ystävinä. Kaikki minun läheiset ystävät onkin amerikkalaisia.

Amerikkalaiset, ruotsalaiset, saksalaiset ja monet muut ovat suomalaisia miehiä puheliaampia ja sosiaalisempia. Haastattelussa ko. henkilö haluaa tehdä selkeän eron suomalaisten miesten ja naisten välillä, nimittäin ystävystyminen suomalaisiin naisiin ei hänelle ollut koskaan vaikeaa, päinvastoin he ovat suomalaisiin miehiin verrattuna avoimia ja hyvin sosiaalisia:

M2: Suomalaiset naiset ovat minun suosikkejani. Hyvin helppoa tutustua heihin, puhua ja ystävystyä.

Haastatteluaineiston perustella näyttää siltä, että suomalaisiin ystävystymisen vaikeuksista huolimatta kukaan ei ole eristäytynyt eikä tunne olevansa yksinäinen, sillä kaikilla on sosiaalisia kontakteja suomalaisiin, joko työn, kodin tai oman yhteisön kautta. Monet haastateltavista sanoivat arvostavansa suomalaisia rehellisyydestä, täsmällisyydestä ja ahkeruudesta työssä.

6.3.2 Kielitaito

Suomenkieli näytti kaikille haastateltaville poikkeuksetta tuottaneen vaikeuksia maassa asumisen alkuvuosina. Kaikki haastateltavat pitivät suomen kieltä yhtenä haastavimmista asioista. Sopeutumista hidastavista tekijöistä kieli nousi monien vastauksissa päällimmäiseksi.

AK: Mitkä tekijät ovat hidastaneet prosessia?

M1: Alussa kielen vaikeus.

N1: Alussa oli kaikenlaista, erilainen kulttuuri, erilainen kieli, joka alussa oli haaste. Se oli suurin haitta. Minusta tuntuu, se kieli oli semmoinen avain, mitä enemmän osasin ja se on avannut uusia mahdollisuuksia.

Kielitaito on keskeinen tekijä sopeutumisessa. Maan kielen oppiminen on tärkeää suomalaisen työelämään ja yhteiskuntaan integroitumisen kannalta (Forsander 2000, 164). Tutkimukseni kannalta mielenkiintoista oli, missä tilanteissa haastateltavat käyttävät suomea ja missä äidinkieltänsä, ja mikä on heidän kotikielenä perheen kesken. Lisäksi koin tärkeäksi saada selvitettyä haastateltavien asenteita molempia kieliä kohti.

Vaikka kaikki hallitsevat suomen puhekielen arkielämässä, eivät silti kaikki käytä sitä päivittäin, nimittäin amerikkalaistaustaiset maahanmuuttajat toteavat omasta kielen käytöstä sen, että englannin kielellä on tultu toimeen Suomessa melkein alusta lähtien.

M2: Suomalaisia poikia, jotka puhuivat englantia oli harvinaisen vähän, mutta tyttöjä olivat aika puheliaita ja halukkaita harjoittelemaan kieliä -- alussa minä muistan, se oli ensimmäinen vuosi lähes kaikki saksan kielellä, mutta seuraavana vuonna 71 yhtäkkiä oli kaikki englanniksi ja silloin alkoi alamäki.

Vaikka englantia puhuvia miehiä ei Suomesta tuolloin ollut, oli silti muita maassa opiskelevia ulkomaalaisia, joiden kanssa saattoi puhua englanniksi. Haastateltavan mukaan suomalaiset naiset olivat puolestaan innokkaimpia käyttämään suomen kielen sijaan englantia. Amerikkalaistaustaisten bahá'í-pioneerien äidinkielen eli englannin kielen vahva asema ei ole horjunut, edes avioliitossa suomalaisten naisten kanssa:

M2: Ennen kuin menin naimisiin vaimoni kanssa, joka oli aikanaan vaihto-oppilaana Amerikassa, sovittiin, että englannin kielestä tulee meidän yhteinen kieleemme. Vaimoni ja minä puhumme keskenämme englantia, lukuun ottamatta tilanteita, kun vieraanamme on henkilö, joka ei osaa englantia tai vain kanssakäyminen on mukavampaa jollain muulla kielellä. Silloin puhutaan nimenomaan sitä kieltä ja tyypillisemmin se on suomi.

AK: Mitä kieltä puhut vaimosi kanssa, entä lastesi kanssa:

M1: Kaikkien kanssa englantia..

Amerikkalaistaustaisten bahá'í-pioneerien englannin kielen vahvaa asemaa johtuneen monista eri syistä. Ensinnäkin, ko. henkilöt ovat tekemisissä päivittäin äidinkieltänsä kanssa myös työelämässä, sillä kummatkin opettavat sitä työkseen. Englantia osataan Suomessa melko hyvin ja sillä on kieltämättä hyvin myönteinen imago.

Englanti on kielenä ahkerassa käytössä myös suomalaisen bahá'í-yhdyskunnan toiminnassa. Esimerkiksi bahá'í-yhdyskunnan järjestämässä talvi ja kesäkouluissa esiintyvien ulkopuolisten vieraiden joukossa on toisinaan myös ulkomaalaisia luennoitsijoita, jotka pitävät luentoja

englanniksi, mutta luennot kyllä tulkataan myös suomeksi. Yksi amerikkalaistaustainen bahá'í totesi, että hänen suomen kielen taito parani huomattavasti näiden tilaisuuksien ansiosta:

M1: Nimenomaan kesä- ja talvikouluissa, kun luento käännettiin ja siinä opin aika paljon, opin kuuntelemalla ja se auttoi hyvin paljon...

Amerikkalaistaustaisten englannin kielen käyttö on lopulta kuitenkin rajallista, se rajoittuu yksityiseen elämään (kotiin) ja julkista tilaa hallitsee aika pitkälti kuitenkin suomen kieli. Suomen kieli tulee käyttöön, aina tilanteen sitä vaatiessa. Esimerkiksi työssä, tai jos ne kohtaavat suomenkielisen ihmisen, joka ei puhu englantia. Haastatteluissa tuli esille asioita, joiden perusteella voidaan päätellä, että nämä amerikkalaistaustaiset bahá'ít vaalivat omaa kielellistä perintöä ja välittävät sen omille lapsille. Vaikka suomen kieli ei olekaan heidän elämässä ykkösasemassa, se silti kulkee tasa-vertaisena siinä, missä omakin äidinkieli.

Amerikkalaistaustaisiin bahá'í-pioneereihin nähden, joiden suomen kielen kehitystä hidastutti Suomessa yleistynyt englannin kielen käyttö, iranilaisetkin kokivat suomen kielen opetteluhaastavana muuton alkuvaiheessa. Kaksi haastattelemani persialaisista bahá'ista on naimisissa suomalaisen kanssa ja vain yksi haastatelluista (N1) on omanmaalaisen kanssa naimisissa. Hänen kohdalla tilanne on jokseenkin erilainen, koska hän on naimisissa omanmaalaisen kanssa ja kotikielenä on niin miehen kuin lasten kanssa oma äidinkieli, jonka perusteella voidaan ehkä olettaa, että hänelle suomen kieli on merkitykseltään toissijainen. Haastateltava N (1) käyttää toisaalta päivittäin molempia kieliä, johon hänen työnsä antaa siihen loistavat mahdollisuudet - haastateltava toimii tulkkina.

Muihin haastateltaviin nähden, suomalaisten kanssa naimisissa olevien persiankielisten bahá'í-maahanmuuttajien elämässä suomen kielen asema on hyvin vahva. Eräs haastateltava kertoo näin:

M3: Opetin lapsille persiaa ja persialaista musiikkia. Vaimoni oppii puhumaan myös farsia. Meidän kotikielemme vaimoni kanssa on ollut suomen kieli myös Kiinassa.

Tässä haastattelussa tuli esille asioita, jotka puhuvat sen puolesta, että haastateltava on onnistunut välittämään äidinkieltä jossain määrin myös puolisolleen ja lapsilleen, mutta suomen kieli on perheen yhteisenä kotikielenä. Toisin sanoen suomea tämä haastateltava käyttää niin yksityisessä kuin julkisessa elämässä. Suomen kielen asema ei heikentynyt, vaikka pariskunta on asunut viimeiset 8 vuotta Kiinassa. Suomen kielen lisäksi hän on opetellut myös nykyisen asunmaansa kielen eli kiinaa. Suomi on kotikielenä myös erään toisen haastateltavan kohdalla:

N2: Mieheni kanssa puhumme suomea ja yhteinen kieli perheessämme oli ja on suomen kieli. Nyt, kun vanhemmat lapseni ovat naimisissa (vävyäni on norjalainen ja miniäni on Malesian kiinalainen) perhekieli muuttuu englanniksi, kun vävyäni ja miniäni läsnä, koska vaalimme kaikkien mukanaoloa keskusteluissamme ja emme halua sulkea pois ketään perheenjäsenistä

Samainen haastateltava käyttää suomea myös lastensa kanssa:

Luontevammin puhun suomea lasteni kanssa. Aluksi yritin puhua persiankielellä lasteni kanssa, mutta henkilökohtaiseen elämään tuli niin paljon vaikeuksia, että ajatuksissani ei enää ollut ensimmäisten prioriteettien joukossa persiankielellä puhuminen. Ympärilläni ei ollut yhtään iranilaisia, joiden kanssa harjoitettaisiin persiankieltä ja lisäksi perhepäivänhoitajana hoidin kahta suomalaista lasta päivittäin yli kahdeksan tuntia, jonka takia oli luontevampi puhua vain yhtä kieltä. Näin vähitellen persiankielisten harjoittaminen lasteni kanssa jäi vähemmälle huomiolle. Tämä toki harmittaa minua, koska olisi ollut rikkaus lapsilleni osata persiankieltä.

Suomen kielen käyttö on tässä tapauksessa ehkä tapahtunut oman kielensä kustannuksilla, sillä harmikseen haastateltava ei saanut välitettyä sitä omille lapsilleen. Aineiston perusteella näyttää siltä, että suomalaisten kanssa naimisissa olevien iranilaistaustaisten bahá'íden (N2, M3) suomen kieli on jatkuvassa käytössä, koska sitä puhutaan paitsi kotona puolisoiden kanssa, myös lasten kanssa sekä ystävien ja tuttavien kanssa.

Aineisto osoittaa, että suomen kielen asema on tullut vahvemmaksi asumisajan pidentyessä ja joissakin tapauksessa jopa dominoivaksi, mutta se ei kuitenkaan ole heikentänyt kenenkään äidinkielen asemaa, äidinkieli on pysynyt yhtä vahvana siinä, missä suomen kielikin. Kaksikielisyys on haastateltavia yhdistävä tekijä, jota kukin heistä on pyrkinyt edistämään omassa elämässä mahdollisuuksiensa ja kykyjensä mukaan.

6.3.3 Työelämään sijoittuminen

Työ nähdään yhä yhteiskunnallisen jäsenyyden pääehtona ja ehtona se ulottuu jokaiseen maassa asuvaan kansalaiseen. Työ näytti hallitsevan myös kaikkien haastateltavien elämää. Lähes kaikki haastateltavat ovat työelämässä, paitsi yksi, joka on osa-aika eläkkeellä, mutta tekee yhä töitä, vaikka taloudellista pakkoa työntekijälle ei hänellä ole. Kaikkien kohdalla suomalaisen työelämään kiinni pääseminen on mahdollistunut koulutuksen kautta, kaikki työllistyivät Suomessa saadun koulutuksen avulla. Tämän lisäksi monilla oli ollut alullaan opintoja entisessä kotimaassa, joiden perusteella he pääsivät suoraan jatkamaan opintoja Suomessa:

AK: Missä olet asunut ennen Suomea?

M3: Turkissa

AK: Missä sitä ennen?

M3: Iranissa. Minä olin 18-vuotias, kun lähdin pois Iranista

AK: Kävitkö siellä koulua?

M3: Kyllä, kävin siellä koulua ja lukiota ja välittömästi lähdin Turkkiin

AK: Miksi sinä muutit Turkkiin?

M3: Opiskelun takia. Meillä oli schoolarship ja minä kävin amerikkalaisen yliopiston Turkissa ja siellä oli aika paljon ulkomaalaisia ja turkkilaisia ja siellä minä tein kandidaatin tutkinnon sähköinsinööristä.

AK: Miten nämä opiskelukuviot jatkuivat Suomessa?

M3: Ne jatkuivat sillä tavalla, että mä jatkoin täällä maisteriksi ja sitten tekniikan lisensiaatiksi

M2: Sain opiskelupaikan heti, mä ihan yllätyin, suomalaisilla täytyy kirjoittaa kaikenlaisia kokeita, mutta ulkolainen poika pääsee heti sisään.

Haastatteluaineisto osoittaa, että kaikkien pohjakoulutuksena oli kotimaassaan hankittu ylioppilastutkinto ja joillakin oli (N1) oli ulkomailla hankittu ammattitutkinto, josta oli myös hyötyä maassa asumisen alkuvuosina. Hyvä koulutus tarjoaa useimmiten lisää mahdollisuuksia työllistyä ja oppia uuden asuinmaansa normeja ja arvoja. Koulutus ymmärretään henkilön kulttuurisena pääomana. Lisäksi koulutus suo maahanmuuttajille erinomaiset eväät uuden yhteiskunnan erityispiirteiden ymmärtämiseen (vrt. Berry 1997, 21-23). Niinpä kaikki bahá'í-pioneerit saivat aikanaan suomalaisen koulutuksen, joka edesauttoi haastateltavien sijoittumista suomalaiseen työelämään.

Kysyttäessäni, millaista apua tai ohjausta he saivat aikanaan viranomaisilta käytännön asioissa, sain seuraavat vastaukset:

AK: Kun muutit Suomeen, saitko tukea, ohjausta esim. käytännön asioissa viranomaisten taholta?

M2: Ei mitään -- mutta minulla oli hyviä ystäviä. Oli bahá'í-ystäviä ja yliopistossa vielä ystäviä ja kavereita

M3: Oikeastaan, kun tulin Suomeen, mulla ei ollut enää penniäkään rahaa taskussa.. Mä myin kaikki tavarani Turkissa, että mä saapuisin laivalla satamaan. Ensimmäisenä tietysti mä menin bahá'í-keskukseen, mä olin siellä kolmisen kuukautta bahá'í-keskuksessa. Sitten

mä olin iltaisin siellä Aleksis Kiven kadulla ja pesin astioita ja olin tarjoilijana ja sitten päivisin olin yliopistolla. Se oli rankka työ ja rahoitin opiskelua..asunto oli ilmainen ja kyllä bahá'íden tuki siinä oli paljon ja eräs bahá'í-yhdyskunnan henkilö oli kuin äiti minulle ja kaikki muut.

Viranomaisten avun sijaan, monet kertoivat saaneensa konkreettista apua ja neuvoja omalta yhdyskunnaltaan. Suomalaisen sosiaaliturvan käytännöistä ei varmaan kukaan haastateltavista edes tiennyt eikä siihen varsinaisesti kukaan haastateltavista asettanut mitään erityisiä toiveita, koska monet heistä ovat lähtöisin maista, jossa sosiaaliturva on lähes olematon. Siksi monet haastateltavista rahoittivat opiskeluaan pääasiassa töitä tekemällä. Joillakin saattoivat olla mukanaan pieniä säästöjä, joiden turvin pärjäsivät jonkun aikaa.

Toiset taas kokivat tuon ajan eli 70-luvun maahanmuuttosysteemin nykyiseen verrattuna hyvin sekavana ja puutteellisena.

AK: Oletko saanut mitään vinkkiä työvoimaviranomaisilta?

N2: Ei., ei mitään.. Ei edes silloin tiedetty, en ainakaan minä, että minulla olisi mahdollisuus mennä työvoimatoimistoon --

AK: Ei maahanmuuttoviranomaiset tai poliisilaitos?

N2: Ei ollenkaan mitään, kukaan ei pitänyt meidän kanssa eikä mekään pidetty keneenkään kanssa yhteyttä ja aina, kun haluttiin selvittää, miten täällä pärjätä, piti itse ottaa selvää ei ollut mitään vastaanottoa, kun nykyään kotouttamislain mukaan maahanmuuttaja, kun tulee, hänet ohjataan sitten työvoimatoimistoon ja kielikurssille, ei semmoista ollut ollenkaan puhetta.

N1: Olen pärjännyt pari vuotta ilman, että tiedän, että pitää ilmoittautua johonkin, työhön tai asioihin. Minä olen pärjännyt, olin työssä alussa vähän ja sillä lailla ja sitten sen jälkeen olen saanut työvoimatoimiston tukea, mä niin kuin vähän aikaa jäänyt työttömäksi. Alussa en tiennyt ja alussa oli se vaikeaa se, että ihmettelen, miksi täällä Suomessa kaikki hiljaa eivätkä kerro alussa nämä lait, kunnes menee jonkun pitkää aikaa, ja sitten joku jostain saa tietää, ja, niin, miksi ei suoraan, kaikki tieto välittyi..

AK: Saitko sinä joltakin vinkkiä, neuvoja liittyen tähän?

N1: Jostain varmaan jotakin puheesta joltakin, joltakin sitten sain vinkkiä ja se johdatti minut esimerkiksi työvoimaan ja sitä kautta viranomaisten kautta. Mutta, silloin, kato oli erilaista, täällä ei ollut maahanmuuttoa, täällä ei ollut systeemiä paljon ulkomaalaisille, jos

ajatella minun asuinalueuni, meidän suomen kielen kurssi oli vain kerran viikossa ja siellä oli viisi, kuusi tai maksimisissaan kymmenen opiskelijaa ja hekin olivat muualta tulleita.

Maahanmuuttajien työllisyyteen tähtäävistä viranomaisten toimenpiteistä, kuten esimerkiksi työvoimakoulutukset kielikursseineen tai työttömyysturva olivat maassa asumisen alkuvuosina lähes kaikille täysin tuntemattomia käytäntöjä. Yllä mainitut esimerkit ovat yhteneväiset siinä, että kummatkin henkilöt tuntuvat olevan tietoisia maahanmuuttajille tarkoitetuista palveluista, joita ei ollut silloin heidän aikanaan tarjolla. Maahanmuutto Suomeen oli hyvin vähäistä sotavuosien jälkeen 1980-luvun puoliväliin asti. Suomalainen maahanmuuttosysteemi sai uutta potkua, kun vuonna 1986 Suomeen saapuivat ensimmäiset kiintiöpakolaiset (Huusko 1999, Rätty 2002). Ensimmäinen ja käytännön toimia koskeva laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta astui voimaan Suomessa vuonna 1999 (Rätty 2002).

Kuten kaikki muut maahanmuuttajat, myös tutkimukseeni osallistuneet ovat kokeneet sijoittumisen suomalaisen työelämään tavalla tai toisella haastavaksi:

AK: Oletko saanut heti töitä Suomessa?

N1: Ei todellakaan, no heti alussa, kun minä osaan kieliä, arabiaa ja persiaa ja muuta, silloin aikanaan kertoivat, että Suomessa tekevät paljon tällaisia rakennustöitä Arabiamaihin ja oli tällaisia firmoja. Yksi firmakin, mä olin käynyt siellä, mä olin innokas, kun mä olen aikaisemmin tehnyt töitä sihteerin työtä kotimaassa, mä tykkäsin, mutta. Alussa meni hyvin ja kerran kävin siellä kokeilemassa ja kääntänyt jotakin paperia englanniksi. Sitten olin innokas, että jee, minä saan sihteerin työtä. Mutta sitten viikon päästä tai jonkun aikaa, kun en kuullut mitään, mä soitin ja sitten hän sanoi, että voi ikävä, koska silloin oli joku sijainen, jolle hän antoi sen työn ja mä olin tosi pettynyt, koska olin innokas, että saan sen työn... Ei ollut helppoa...

Aiemmissä katkelmissa ja myös tässäkin kyseinen haastateltava kertoo avoimesti siitä, kuinka vaikeaa työn saanti oli maassa asumisen alkuvaiheessa. Haastateltavalla oli useita ammatteja (parturin ja sihteerin ammatit), joista kummastakin oli kuitenkin hänelle hyötyä. Lopulta haastateltava kouluttautui uuteen ammattiin, jota hän on harjoittanut viimeiset 15 vuotta. Koulutuksella on keskeinen sija suomalaisilla ja laajemmin myös kansainvälisillä työmarkkinoilla ja sen vaikutus sekä koulutuksen arvostus yleisesti on havaittavissa monien haastateltavien puheissa.

Vastaavanlaisia kokemuksia uudelleen kouluttautumisen suhteen on myös eräällä toisella haastateltavalla. Sisustusarkkitehtuurin yliopisto-opintojen väistettyä taka-alalle, haastateltava (N2) on tehnyt monenlaisia hommia, joista suurin osa on ollut pätkätoita kuten esim. kokin, kausityöläisen, kotiapulaisen ja perhepäivähoitajan työt. Haastateltavan opiskelu jäi vähemmälle siksi, koska piti elättää perheen kaksi lasta ja puolisoa:

N2: Silloinkin mä olen alkuvaiheessa tehnyt kaikenlaisia töitä eli tällaisia pätkätoita. Mmä olen ollut kokkina sekin ihan sattumavaralta tuli, joku on syönyt minun kanssa jotakin ruokaa, mitä olen laittanut ja hän on tykännyt, ja hän on kuullut sattumalta, että joku tarvitsee jollekin nuorisolle järjestettävään neljän viikon kestäväälle kesäleirille kokkia ja on sanonut, että mä tunnen tällaisen kokin ja sattumalta heti ensimmäisenä kesänä sain kahdet leirin kokin paikat ja sitten sen jälkeen mä olin kotiapulaisena, eli mä menin yhden rikkaan perheen kotiin ja hoidin heidän lapsia ja lautoin heille ruokaa

AK: Lastenhoitajanako?

N2: Mun piti olla lastenhoitaja, mutta melkein päädyin tekemään kaikkea muutakin ja sitten sen jälkeen rupesin itse odottamaan ensimmäisen lapsen ja sitten menin sokeritehtaalle töihin ja kun täällä on sokerijuurikkaita, se on käynti kausi eli ei ole koko ajan siellä töitä, se oli semmoinen neljän kuukauden työ, jonka jälkeen minun ensimmäinen lapsi syntyi ja heti perässä toinen lapsi

Haastattelusta tuli ilmi, että työelämään sijoittuminen ei tässä tapauksessa ollut helppoa. Haastateltavan värikkääseen ja monipuoliseen työhistoriaan mahtuu myös kymmenisen vuotta rakennuspiirtäjänä toimimisesta. Entisessä kotimaassa saatu kokemus sisustusarkkitehdin opinnoista innoitti häntä hankkimaan rakennuspiirtäjän tutkinnon, josta hän valmistui vuosia sitten. Eniten työkokemusta on haastateltavalla kertynyt kumminkin monikulttuurisuuden alalta, jota hän on harjoittanut viimeiset 18 vuotta. Työnsä ohella haastateltava on kouluttautunut vielä aikuisiässä yhteisöpedagogiksi ja valmistunut ammattikorkeakoulusta. Monenlaiset vastoinkäymiset, taloudellisista huolista henkilökohtaisen elämän kriisiin (avioero), eivät kuitenkaan lannistaneet häntä ja haastateltava on selviytynyt.

6.3.4 Työn merkitys

Kysyttäessä, mikä on työn merkitys, olivat vastaukset yksimieliset: kaikille haastateltaville työ on erityisen tärkeää. Työn merkitystä haastateltavat kuvaavat pääasiassa kahdesta eri näkökulmasta. Työ luo ihmiselle ennen kaikkea taloudellisen riippumattomuuden ja tunteen siitä, että pärjää omillaan.

AK: Mitä työ merkitsee sinulle?

M2: Ansio eli mä saan palkkaa siitä.. Kato mä olin liikemies.. se meni kehnosti ja mä jouduin mennä takaisin yliopistoon opiskelemaan ja sitten minusta tuli opettaja ja olen ihan pätevä opettaja nyt, mutta se, mitä mä rakastin bisnesmaailmasta oli monia liikeystäviä, eri ihmisiä ja nyt kun olen opettajana, mä olen kuin Liisa ihmemaassa, ne oppilaat ovat ystäviä minulle, mä puhun heidän kanssa, se on on ihanaa.. mä todella pidän työstä.

Tälle haastateltavalle työ on ennen kaikkea toimeentulon turvaaja, koska mies on yrittänyt aiemmin harrastaa liiketoimintaa, joka meni nurin taloudellisen laman myllerryksissä. Tämä kokemus on ehkä aiheuttanut haastateltavalle turvattomuutta ja epävarmuutta, siksi hänenkin piti kouluttautua lisää ja suorittaa tutkintonsa loppuun muiden haastateltavien tavoin (N1, N2). Työn taloudellinen puoli ei ole suinkaan ainoa työnteon motiivi, vaan haastateltavalle (M2) tärkeitä ovat myös häntä ympäröivät ihmiset ja sosiaaliset suhteet, jotka tekevät työstä mielekkään ja antoisan. Toimeentulon turvaamisen lisäksi pitäisi viihtyä ja kokea iloa työnteosta, joka auttaa ja motivoi työssä jaksamista.

Monet haastateltavat korostavat vastauksissaan työn tarjoavan mahdollisuuksia itsensä toteuttamiselle.

AK: Mitä työ merkitsee sinulle?

N1: Minulle työ merkitsee paljon, itse asiassa minun on vaikea, jos ei ole mitään tekemistä ja mä olen aktiivinen ja käytännöllinen enemmänkin.

AK: Miksi työ on tärkeää?

N1: Työn kautta toteutan itseäni. Ensinnäkin aika kuluu ja voi toteuttaa itseään, ja kun sinä tavallaan tiedät, että olet auttamassa johonkin asiaan tai johonkin ihmiseen ja toisaalta myös, että saat palkkaa ja että sosiaalisesti samassa asemassa kuin muutkin ja taloudellista riippumattomuutta ja sosiaalisesti verkostoitunut ja että linkit tulee luotua -- ja yhteiskunnassa tuntuu, että olet yhteiskunnan aktiivinen jäsen.

Haastattelusta tuli ilmi, että työllä on taloudellisen funktion ja turvan lisäksi myös se, että se tuo elämänsisältöä ja rytmittää arkielämää. Haastateltavan mielestä työn kautta tulee hyväksytyksi tähän yhteiskuntaan ja se luo myös yhteenkuuluvaisuuden tunteen. Työ mahdollistaa myös sosiaalisen verkoston ja kontaktien laajentamisesta. Työn tärkeimpänä motiivina on näiden asioiden lisäksi myös sen merkitys toiselle ihmiselle, jota on auttamassa. Ihmisiltä saatu myönteinen palaute on tälle haastateltavalle palkkaa tärkeämpänä, se motivoi nimittäin jaksamaan työssään. Työn auttava merkitys esiintyy myös erään toisen haastateltavan puheessa:

AK: Mitä työ merkitsee?

M1: Se on mielenkiintoista ja minä tykkään siitä, että pystyn auttamaan muita kehittymään siinä taidossa.. kääntämisessä ja toivottavasti se auttaa suuremmassa maailmassa jollakin tavalla, koska ihmisten täytyy ymmärtää toisiaan ja tämä käännös tämmöisenä käännösteollisuutena on hyvin tärkeää tällä hetkellä, kun ei ole yhteistä kieltä koko maailmassa.

Myös seuraavassa katkelmassa haastateltava painottaa työn palvelemisen ja työn velvollisuuden merkitystä niin koko yhteiskuntaa laajasti ajatellen kuin henkilökohtaisesti:

AK: Mitä työ merkitsee sinulle?

N2: Mun mielestäni ihminen ei ole tasapainossa tai siis ihminen voi yrittää tasapainon säilyttää, mutta se on ihmiselle elinehto pystyä olemaan työssä, pystyä jollakin tavalla palvella yhteiskuntaa ja jos sitä mahdollisuutta ei ihmisellä ole, se on erittäin suuri puute, työ kuin työ ja jos työ on vielä sellainen, joka vastaa henkilön osaamista, silloin on vielä parempi, ja nyt mä on näiden monien erilaisten töiden jälkeen, mitä olen tehnyt, mä koen, että tämä kouluttajana oleminen on minun työ.. Mä tykkään siitä kovasti, koska mun kohderyhmä on aikuisia ja mä huomaan, että minä itse jatkuvasti opin, se on semmoinen vuorovaikutteinen juttu, jonka kautta itsekin opin, mutta työ on ehdottoman tärkeää...

Työ on ennen kaikkea velvollisuus, jonka jokaisen on mahdollisuuksien mukaan tehtävä, riippumatta siitä, millainen työ on, periaatteessa mikä tahansa työ on arvokasta, koska työn kautta ihmiset palvelevat ja auttavat toinen toistaan ja ennen kaikkea yhteiskuntaa. On kieltämättä hienoa, jos joku saa työn, joka vastaa omaa osaamista ja tasoa, mutta haastateltavan mukaan mikä tahansa työ sisältää kehityksen ja oppimisen mahdollisuudet. Tämä haastateltava on tehnyt mitä erilaisimpia töitä ja päättynyt onnellisesti sille alalle, jossa sellaiset oppimis- ja kasvumahdollisuudet ovat koko ajan läsnä, joista hän on erityisen innoissaan. Hänelle työn tekeminen on jatkuva vuorovaikutteinen oppimis- ja kasvuprosessi, joka motivoi häntä tekemään töitä ilolla.

Samoilla linjoilla edellä mainitun haastateltavan kanssa (N2) siitä, että työn pitäisi sisältää haasteita ja oppimismahdollisuuksia, tuntuu olevan myös eräs toinen haastateltava:

AK: Mitä työ merkitsee sinulle?

M3: Työn pitäisi olla mielenkiintoinen ja viimeiset vuodet, mitä olin Suomessa, se työ oli pulmallinen, siinä ei ollut haasteita, siinä ei ollut paljon makua. Sitten kun pääsin Kiinaan ja mulla oli todella haasteita. Mä olin yksin, mun piti olla laatupäällikkönä ja lähteä nollostaa liikkeelle ja rakentaa koko tehtaan laatujärjestelmää -- ja mä pelkäsin, että pystynkö edes

pärjäämään, kun mä en ollut koskaan sillä lailla rakentamassa alusta lähtien... mutta onnistuin niin hyvin, että Suomesta he tulivat meille, miten täällä meillä laatua paremmin kuin Suomessa -- se oli iloa. Mä olin myös vice manageri -- mä en siis ollut pelkästään latupäällikkö eli mä tein kaikkea muuta, mä edustin Nokia ulkopuolisten kanssa maailmassa esimerkiksi viranomaisten kanssa.. se oli paljon haastavampaa.. mulla oli vapaat kädet tehdä mitä vain...mulle sanottiin, että sulla on vapaat kädet tehdä mitä sä haluat ja mä tietysti johtoryhmän jäsenenä ... siellä keskusteltiin ja raportoitiin.

Haastattelusta tuli esiin asioita, jotka tämän henkilön mielestä pitäisi olla läsnä työssä kuin työssä, sillä ilman haasteita, työstä tulee vähitellen pelkkä rutiini, eikä siinä tunne enää viihtyvän eikä se tuo mitään iloa.

Bahá'íta kehoitetaan hankkimaan koulutuksen ja ammattinsa elättääkseen itseään ja perheittään sekä palvellakseen yhteiskuntaansa. Työllä on jo arvo itsessään, sillä työnteko ei ole pelkästään tarpeiden tyydyttämistä, vaan se on Jumalan palveluksen muoto:

“Oi Palvelijani!

Ihmisistä parhaat ovat ne, jotka työllään ansaitsevat toimeentulonsa ja käyttävät ansionsa itsensä ja omaistensa hyväksi rakkaudesta Jumalaan, kaikkien maailmojen Herraan” (Bahá'u'lláh 2007, 51).

Haastateltavien vastaukset työn merkityksestä voi kiteyttää kolmeen pääkohtiin: 1) työ tarjoaa mahdollisuuden itseään toteuttamiselle ja kehittämiseksi; 2) työ ei ole itseisarvo, vaan väline aineelliseen hyvinvointiin; 3) työtä tehdään myös velvollisuustunteesta niin yhteiskuntaa kohti kuin perheensä kohti. Tutkimukseni haastateltavien vastaukset työn merkityksistä ovat yhteneväisiä Harvilahden tutkielmassa esiintyviin näkemyksiin bahá'iden suhtautumisesta työhön ja työnmerkityksiin (vrt Harvilahti 2007, 14).

“Te olette puutarhani puut, kantakaa siis kauniita ja hyviä hedelmiä, niin että ne olisivat hyödyksi niin teille kuin toisillekin. Jokaisen velvollisuus on tehdä työtä, sillä siinä on hyvinvoinnin salaisuus, oi te ymmärtäväiset! Tulokset riippuvat menettelystänne ja Jumala on osoittava teille runsaasti armoaan” (Bahá'u'lláh 2007, 50).

6.4 Sopeutumista edistäneet tekijät

Haastattelemani bahá'í-pioneerien elämäntarinat kertovat niistä valinnoista, jotka ovat auttaneet selviämään uudessa tilanteessa ja heille ennestään vieraassa maassa. Kaikki kokivat olevansa aika lailla sopeutuneita Suomeen. Lähden siitä, että omasta tahdosta hakeutuneiden maahanmuuttajien

sopeutuminen on luultavasti kivuttomampi tai aluksi motivoitumpaa ja se eroaa lähtökohtaisesti sellaisten muuttajien sopeutumisesta, jotka joutuvat jättämään synnyinmaansa vastoin omaa tahtoa. Voidakseen sopeutua uuteen yhteiskuntaan, on kyettävä rakentamaan sosiaalinen verkosto. Kaikilla tällainen verkosto näytti olleen jo Suomeen tullessa, koska kaikkia vastassa oli suomalainen bahá'í-yhteisö ja useimmiten yksittäiset suomalaiset bahá'ít ja muut aiemmin maahan tulleet ulkomaiset bahá'í-pioneerit. Tämän verkoston olemassaoloa moni haastateltavista on pitänyt erittäin tärkeänä varsinkin asettumisen alkuvaiheessa. Yhteisö tarjosi sosiaalisen verkoston, joka piti huolta sen jäsenistä. Monet haastateltavista ovat saaneet konkreettisen avun lisäksi, myös henkistä ja sosiaalista tukea.

Jos tavoitteena on onnistunut sopeutuminen, sosiaaliset suhteet uuden asuinmaan kantaväestöön ovat välttämättömät. Yhteistä kaikille haastateltaville on se, että kaikilla oli kontaktit suomalaisiin alusta lähtien, joista suurin osa syntyi yhdyskunnan kautta, opiskelun ja myöhemmin myös työn kautta. Suurimmalla osalla haastateltavista oli suomalaisia ystäviä ja joillakin taas pitkään maassa asumisen jälkeenkään suomalaisten ei koettu olevan läheisiä ystäviä, vaan hyviä tuttavuuksia. Suomalaisiin miehiin tutustumisen ja heihin ystäväystymisen on joku kokenut erityisen vaikeaksi. Lähes kaikki tutkimukseeni osallistuneista olivat naimisissa suomalaisen kanssa, mutta sekään ei yksistään helpottanut sosiaalista kanssakäymistä suomalaisten kanssa. Avioliitto suomalaisen kanssa ei aina tuo automaattisesti maahanmuuttajalle suomalaisia ystäviä eikä yksistään takaa onnistunutta sopeutumista. Ystävyysuhteiden solmiminen on viime kädessä omasta aktiivisuudesta kiinni.

Yhteistä kaikille haastateltaville on sopeutumisen kuvaaminen prosessina, joka vaatii työtä eikä tapahdu itsestään. Jollekin sopeutuminen merkitsee jatkuvaa oppimis- ja kasvuprosessia, jollekin taas sopeutuminen lähtee ihmisestä itsestään, hänen arvoista ja hänen asennoitumisesta:

AK: Mikä on arviosi sopeutumisestasi?

N2: Oma arvioni on se, että olen sopeutunut suhteellisen hyvin. Minun on vielä paljon oppimista. Kukaan ei ole koskaan valmis. Aina on mahdollisuus oppia uutta ja kasvaa. Sehän on kulttuurien kohtaamisen viehätys, että on aina varaa lisää tutustumiselle, perehtymiselle ja oppimiselle. Mitä enemmän tietää, sitä enemmän huomaa, että kuinka vähän loppujen ja lopuksi tietääkin.

Sopeutumiselle ei ole siis mitään päätepistettä tai päätepysäkkiä, vaan se on jatkuva oppimis- kasvu- sekä kehitysprosessi omine haasteineen. Tämän näkemyksen mukaan matkalla sopeutumiseen, ei koskaan pidä tyytyä saavutuksiin, koska saavutukset ovat lopulta väliaikaisia ja monesti todetaan, ettei tiedetä oikeasti mitään ja opeteltavaa on vielä todella paljon.

Nykyään Kiinassa asuvan ja Suomessa lähes kolmekymmentä vuotta asuneen bahá'í pioneerin kommentit sopeutumisesta ovat erittäin antoisia:

AK: Oletko sopeutunut? Mikä siihen auttaa?

M3: Kyllä, minulle sopeutuminen oli helppoa. Ensinnäkin se suvaitsevaisuus, toisten hyväksyminen ja kokeileminen ja varmasti ne arvot, jotka ovat siellä pohjalla, koska lapsuudesta lähtien olen omaksunut arvoja, jotka isä ja äiti välittivät. Toinen asia, jota tarvitaan, on rohkeus -- rohkeus on numero ykkönen, se on tärkeää. Sä olet valmis kokeilemaan etkä pelkkä, vaikka joku ruoka tarjotaan sinulle, et heti kieltäydy, vaan kokeilet ja jos on hyvää niin, mä syön, jos ei hyvää, ei sun ole pakko syödä.. Rohkeus on hyvin tärkeää, että sopeudut uuteen paikkaan ja jos sä pelkäätkä kaikkea, sä et koskaan tiedä, mitä sä menetät. Juuri se, että sä avaat suusi ja puhut jonkun kanssa, olipa se sitten lentokoneessa tai kadulla, se just se henkilö avaa sinulle niin paljon asioita. Esimerkiksi mun televisio esiintyminen, ei mulla ollut siihen koulutusta, ei Suomessa, eikä muuallakaan, mutta mulla oli rohkeutta lähteä mukaan.

AK: Onko se ollut harrastuksenasi?

M3: Kyllä, se on harrastuspuoli, se on joka puolella. Jos sä haluat elää siinä maassa, juuri sä tarvitset niitä harrastuksia ja vapaa-ajan jutut, että sä pystyt sopeutumaan, mutta kun menee töihin ja tuun pois, se on ihan samaa, olenko mä Suomessa vai Kiinassa, mutta silti loppuaika, miten sää viihdyt ja miten vaimoni viihtyy. Meidän pitäisi rakentaa kaikkia näistä ihmissuhteita.

Viimeksi mainittu haastateltava (M3) kehottaa heittäytymään vain rohkeasti kokeiluun, eikä jäädä töiden jälkeen kotiin ja näin eristäytyä ulkopuolisesta maailmasta, vaan hakeutua ihmisten seuraan ja olla viettämättä elämää pelkästään töitä tekemällä, vaan myös mielekkäiden vapaa-ajan harrastusten parissa. Sosiaalielämän lisäksi, mielekkäiden harrastusten positiivinen merkitys tuli selvästi esille. Tästä näkökulmasta katsottuna sopeutumista ei vielä takaa työ, vaan harrastuksilla, sosiaalisilla suhteilla ja näiden rakentamisella on hyvin tärkeä osa yleisesti sopeutumista ajatellen.

Kysymykseeni, mitä oma kulttuuri merkitsee kullekin haastateltavista, sain erilaiset, mutta yhteneväiset vastaukset yhdessä asiassa, nimittäin kukin haastateltavista halusi irtisanoutua kulttuurin kansallisesta merkityksestä ja pohtia asiaa uskonsa näkökulmasta:

AK: Mikä on näkemyksesi oman kulttuurin säilyttämisestä?

M1: Olen sitä mieltä, että kaikki kulttuurit ovat sinänsä arvokkaita, mutta kaikissa on sekä hyviä että huonoja puolia. Meidän tulisi nimenomaan säilyttää niiden hyviä puolia ja yhdistää ne toisiinsa. Lopputulos on ykseys moninaisuudesta

AK: Asuttuasi kauan, mitä elementtejä omasta kulttuurista olet säilyttänyt?

N1: Ei mulla ole varsinaista kulttuuria, kyllä jonkun verran olen pitänyt omasta kulttuurista. Kieli on säilynyt, mieheni ja lasten kanssa puhun omaa kieltä, tavat vähän, vähän tämmöistä. Tilanne olisi ollut toinen, jos joku on muuttanut vähän aikaa sitten, mutta mun kohdalla tämä on tapahtunut jo aikoja sitten, kun minä olen juurtunut muualle.

Kulttuuri ei tarkoita vain taideta tai perinteitä, vaan bahá'ille kulttuuri tarkoittaa ennen kaikkea uskontoa, joka on osa kulttuuria ja näkökulmaa maailmaan. Oman kulttuurinsa säilyttämisestä kukaan haastateltavista ei ollut vastustamassa, vaan kulttuurin vaaliminen tapahtuu sitä kautta, että keskitytään kulttuuriin hyviin puoliin, josta mm. kieli on osa kulttuuri perintöä ja kaikille säilyttämisen arvoinen. Enemmistö tutkimukseeni osallistuneista on kyennyt välittämään kielellisen perinnön jälkeläisilleen.

N2: Bahá'ina minulle tärkeintä ovat eettiset arvot, jotka sopivat ja edistävät ihmiskunnan ykseyden ja rauhan saavuttamista. Uskon, että vähitellen olemme luomassa uutta kulttuuria. Kulttuuriperinteet eivät koskaan olleet eivätkä tule olemaankaan pysyviä. Ne ovat aina muuttuneet ja toivomukseni on, että muutokset edesauttavat ihmiskunnan ykseyden ja rauhan luomista ja ylläpitämistä. Siis kulttuuriperinteet ja -tavat mielestäni eivät ole itseisarvoja, vaan välineitä, joiden soveltuvuutta, tarpeellisuutta ja relevanttiutta tulisi aina arvioida ja vasta sitten päättää niiden säilyttämisestä ja pois jättämisestä.

Näkemyks kulttuuriin ja kulttuurin perinteisiin ja tapoihin määräytyy tässä tapauksessa uskonnon kautta, joka on maailmankatsomuksen perusta. Tämä näkemys on yhteneväinen moniin muihin haastateltaviin siinä, ettei kulttuuriperinteitä pidä vain sokeasti säilyttää, vaan arvioida näiden soveltuvuutta sen mukaan, mitä tarkoitusta ne palvelevat. Haastateltava uskoo, että bahá'it rakentavat oman kulttuuria, joka perustuu uskon keskeisiin periaatteisiin ja arvoihin. Haastateltavan mielestä, tämän yhtenäiskulttuurin rakennusprojekti ei kuitenkaan tapahdu kansojen kulttuuria tukehduuttamalla, vaan tukemalla näiden kulttuurien hyviä piirteitä, joka lopulta tuottaisi kulttuurien ykseyttä, mutta samalla heidän erilaisuutta kunnioittaen.

Tutkimuksessa kysyttiin haastatteluilta myös, mikä heidän mielestä auttaisi ulkomaisten sopeutumista Suomeen. Jotkut haastateltavista ei halunnut puhua yleisellä tasolla ja puhuivat tuolloin omista kokemuksista, toiset taas halusivat puhua yleisellä tasolla. Kaikkien viesti oli kuitenkin samansuuntainen: sopeutuminen ei tapahdu hetkessä ja se vie aika, mutta sopeutumiseen tähtäävien pitäisi olla itse ennakkoluulottomia ja avoimia:

AK: Oletko sopeutunut?

N1: Kyllä olen sopeutunut. Aika on yksi tekijä, joka voisi helpottaa. Sopeutumistani on kai auttanut aika ja kokemus.

N2: Kulttuurien välisessä kanssakäymisessä normaali-ilmiönä on se, että mitä sinulle on tuttua ja itsestään selvää, toiselle on outoa ja kummajaista. Vastaavasti, mitä toisille on itsestään selvää ja tuttua, sinulle on kummallista ja outoa. Tämä on normaali ilmiö, sinun ei tarvitse sitä pelätä. Se aiheuttaa sinulle mahdollisuus oppia uusia asioita ja avartaa näkemystäsi....

Älä pelkkä vaikeuksista ja koettelemuksista. Ne viime kädessä kasvattavat meitä. Toiseen kulttuuri ympäristöön sopeutuminen ei tapahdu hetkessä eikä mitään nappia painamalla. Se vaatii aina kärsivällisyyttä, positiivisen ja oppimisen asenteen ylläpitämistä, keskinäistä kunnioitusta ja omaa yrittämistä ja panostusta.

Kuten edellisestä esimerkistä käy ilmi, sopeutuminen on pitkäaikainen ja ennen kaikkea työtä vaativa prosessi, jona aikana kohtaamme monenlaisia vaikeuksia, jotka ovat välttämättömiä edellytyksiä jokaisen ihmiselle henkisellem kasvulle, sillä niillä on yksilöä vahvistava ja kasvattava merkitys. Tämän näkemyksen mukaan sopeutumisessa yksilöä auttavat positiivinen elämänsenne, halu oppia uutta sekä ripaus yritteliäisyyttä.

Kaikki haastateltavat näyttivät olevan tekemisessä suomalaisen kulttuurin kanssa, jota edesauttavat monissa tapauksissa suomalainen puoliso tai suomalainen bahá'í-yhteisö, mutta kaikki kokivat tärkeäksi pitää kiinni omasta kielestä. Lähes kaikki ovat kysyneet välittämään sen omille lapsilleen. Haastatteluaineiston perusteella en löytänyt viitteitä haastateltavien separaatiosta tai marginalisaatiosta. Tulos ei sinänsä yllättänyt, koska kohderyhmänä olivat ihmiset, jotka alunperin hakeutuivat Suomeen vapaaehtoisesti tarkoituksena palvella ja sopeutua uuteen kotimaahan, joka kertoo mielestäni aika paljon haastateltavien lähtökohdista ja heidän asennoitumisesta uutta asuinmaata kohti. Myös muut akkulturaation taustalla vaikuttavat tekijät (nuori ikä, koulutus, akkulturaatiota edeltävät maahanmuuttokokemukset, avioituminen asuinmaan valtakulttuurin edustajan kanssa) voidaan katsoa luovan hyviä edellytyksiä sopeutumiselle tämän maahanmuuttajien ryhmän kohdalla (Berry 1992; Berry 1997, 21-23).

Kaikki haastatteleman bahá'it ovat kertomuksensa mukaan muuttaneet Suomeen suhteellisen nuorella iällä. Osalla heistä oli aiempia maahanmuuttokokemuksia, jotka edistivät asettumista uuteen maahan sekä madalsivat kynnystä tulevien muutosten suhteen. Näin on myös interetnisen välimatkan suhteen, joka ei ole merkittävän erilainen bahá'íden kohdalla suhteessa valtaväestön arvomaailmaan. Näyttää siltä, että assimilaation sijasta haastattelemiani bahá'í-pioneerit olivat edenneet integraatioon. Haastateltavien kiinnekohtia Suomeen olivat uskonto ja uskonnollinen yhteisö, jota he tulivat pioneerina auttamaan sekä työ, joka mahdollisti muihin suomalaisiin tutustumista. Saman yhteisöön kuuluvat suomalaiset ja omanmaalaiset ystävät ja uskonnollinen yhteisö tukivat myönteisellä tavalla sopeutumista.

Onnistunutta integraatiotasoa kuvastaa se, ettei kukaan haastateltavista pohtinut palaavansa joskus kotimaahansa. Kaikki mielsivät Suomen kotimaakseen ja tai vähintään toiseksi kotimaakseen:

M3: En ole pitkään aikaa kaivannut kotimaata, mä unohdin, kun lähdin 18-vuotiaana -- kyllä mä kaipaen lähteä sukulaisia katsomaan ja sitä kulttuuria edelleen, musiikkia ja kaikkea sitä...

M2: Minun kotimaani, jonka mä kaipaen ei ole enää olemassa... se muuttui sinä vuonna, kun minä muutin pois eli semmoinen unelma maa Jenkeissä vuonna 69-70, jota ei ole enää olemassa... Suomi on nyt kotimaani... ja aina, kun minä matkustan muulla, minun vertailukohde on Suomi ja suomalaisten elämä... mä sanon ystäväilleni, että mä olen jenkki lapsi ja suomalainen aikuinen

Pitkään muualla asuneen mielessä entinen kotimaa muuttuu synnyinmaaksi, joka elää lähinnä muistoissa. Synnyinmaan nykyinen todellisuus ei vastaa enää tätä päivää, nimittäin paikkana se ei ole sellainen, millaisena se oli, heidän lähtiessä sieltä, josta johtuen se ei herätä enää niin vahvoja tunnekuohuja. Paluuta ei enää ajatella ja ajan myötä koko ajatus on käynyt tarpeettomaksi. Haastateltavien näkemyksiä kotimaasta on ehkä lähestyttävä myös aikaisemmista tutkimuksista tutuksi tulleen maailmankansalaisuuden perspektiivistä, jonka pohjalta tutkimani bahá'í-pioneerit tuntuvat rakentavan suhteita niin asuinmaahan, synnyinmaahan kuin maailmaan ylipäätään. Kotimaan merkityksiin palaan laajemmin maailmankansalaisuudesta kertovassa kappaleessa.

6.5 Uskonnon ja yhteisön merkitys sopeutumisessa

Uskonnon merkitys teemana nousee esiin hyvin luontevasti bahá'í-pioneereille, sillä uskonsa asioiden takia he ovat tänne alunperin hakeutuneet. Uskonto ja siihen liittyvät asiat ovat bahá'í-pioneerien kohdalla ikään kuin puuttuva pala palapelistä, jonka löydettyään voidaan muodostaa kokonaiskuva näiden maahanmuuttajien sopeutumisprosessista. Kiinnostukseni kohteena on

uskonnon merkityksen lisäksi yhteisöllisyyden vaikutus haastateltavien sopeutumiseen.

Maahanmuutto ja siirtolaisuus ovat yleensä hyvin mullistavia ja stressaavia muutoksia ihmisen elämässä. Vieras kieli, uusi kulttuuri tapoineen, uusi työkuulttuuri ja sosiaalisten suhteiden rakentaminen vaativat yleensä melko suuria ponnistuksia, ennen kuin niitä opitaan hallitsemaan. Tästä perspektiivistä ajateltuna voidaan ymmärtää, että uskonto tuo turvallisuuden ja mielekkyyden tuntua elämään, vaikka ympäristö onkin vaihtunut sellaiseksi, jossa kaikki on uutta ja vierasta. Uskonto näyttöytyy aineistossa hyvin keskeisessä asemassa.

AK: Mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?

N1: .. Bahá'í-usko merkitsee mun elämän A ja O, ei voi ajatella muuta, mutta elämä ilman uskon periaatteita ja kaikki, mikä linkittyy omaan elämään, ei voi erottaa omaa elämää, se on osa elämäni.

AK: Mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?

M2: Se on A ja O eli minun varpaista hiuksiin loppuun saakka.. se on minulle se kaikkein tärkein asia minun elämässäni. Mä muistan, kun mä olin nuori, eräs nuori bahá'í sanoi minulle, kun hän menee naimisiin, hän haluaa, että hänen mies rakastaa Bahá'u'lláh ennemmän kuin häntä, mutta Herra Jumala, mikä fanaatikko, mutta nyt mä ymmärrän sen, jos hän rakastaa Bahá'u'lláh tottakai hän rakastaa hänen vaimonsa koko sydämellä eli siis se on ollut mun perusajatus, siis se on minulle kaikki, minun arvot... minun arvomaailma, sitten mä ymmärrän, mitä tapahtuu maailmassa, koska mä tiedän, mitä tapahtuu ... ihan tarkalleen.

Näissä katkelmissa on selkeä kannanotto uskonto-kysymyksiä kohtaan, nimittäin, että uskonto ja siihen perustuvat arvot vaikuttavat olevan tärkein osa elämää ja bahá'í-pioneerien maailmankatsomuksen perusta. Uskonto tarjoaa selityksiä koko olemassaololle, mitä elämässä tapahtuu ja samalla sillä on myös normatiivinen merkitys siitä, miten asioiden pitäisi olla.

AK: Mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?

M1: Laaja kysymys... se merkitsee järjestystä ja se kertoo siitä, mitä elämä on, että se on vastaus kaikkiin kysymyksiin, miksi tehdään ja miksi eletään, selitys meidän olemassaololle

AK: Mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?

N2: Mä ... kaikkia valintoja teen sen pohjalta, jos minulla ei olisi ollut bahá'í-uskoa, ottaen huomioon, mitkä kokemukset, minulla on ollut, niin mä olisin varmaan jossakin pohjalla mielisairaalassa tai juoppona tai itsemurhaa tehnyt... se on minulle kaikki kaikkea, se A ja O.

Haastateltu (N2) oli kokenut monenlaisia koettelemuksia, jotka olisi jo aikoja sitten lannistaneet häntä, ellei hänellä olisi ollut uskoa ja luottamusta siihen, että asiat järjestyvät ja kehittyvät parempaa suuntaan. Uskonto on ollut hänelle se oikean suunnan osoittaja ja siitä on ollut hänelle apua elämän vaikeimpina hetkinä. Haastateltavan turvautuminen "henkisyyteen" koettelemusten keskellä kuvastaa elämän sisäistä hallintaa. Uskonto ei ole mikään pakopaikka, vaan pikemminkin se on tässä kuten muissakin tutkimukseni tapauksissa ihmisen henkilökohtaisen identiteetin perusta, jonka varaan rakennetaan kaikki muut asiat. Uskonnosta käsin perustellaan elämän tarkoituksia ja elämän perusarvoja.

AK: Mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?

M3: No Bahá'í-usko merkitsee minulle ne arvot ja myös bahá'í-periaatteiden kautta... elämäntapa, miten elää ja koko elämäntattomuus ja millä ikkunalla sä näet ihmisiä. Minulle Bahá'í-usko kaikesta eniten merkitsee suvaitsevaisuus, jota tarvitaan ja myös ystävällisyyttä ja sitä kautta voimme levittää sitten Bahá'í-uskon periaatteita. Bahá'í-usko on tietysti se maailmanjärjestys tulevaisuudessa, se rauha, se harmonia, se ihmiskunnan hyvinvointi, johon omalta osalta yritän myös osallistua siihen.. mä en tykkää olla passiivinen ihminen, mä tykkään olla osa sitä maailman rakentamisessa ja sitten Bahá'í-uskon levittämisessä. Mä en tykkää olla fanaattisuuden kanssa olla missään muodossa ja bahá'ina yritän olla joustava bahá'í, mutta tietysti pysyä Bahá'u'lláhin periaatteiden kanssa, mutta toisaalta ymmärtää ja soveltaa niitä joustavasti aina tilanteiden mukaan niin, ettei ihmiset pelästy jostain ja ne ihmiset, jotka eivät tunne bahá'í uskoa pikku hiljaa pystyvät tutustumaan uskoon. Esimerkiksi sanotaan alkoholin suhteen, se ei ole ensimmäinen asia, josta pitäisi kertoa muille ja sallia niille elää omalla tavallaan ja pikku hiljaa oppia sitten jättämään sitä pois.... pitäisi olla hyvin pehmeä lasku.

Monien muiden tavoin, myös tälle haastateltavalle uskonto on koko elämän perusta, sen keskeinen sisältö. Haastateltava myös toi esiin uskonsa opetuksen merkityksen, jonka hän sanoo olevan jokaisen yksittäisen bahá'ín perusvelvollisuus. Bahá'í-uskoa opetettaessa, on tärkeää hänen mielestä olla menemättä fanaattisuuden puolelle ja olla saarnaamatta tai moralisoimatta ihmisiä, joilla on jotakin heikkouksia kuten esimerkiksi alkoholi. Näille ihmisille kuuluu hänen mielestä

antaa aikaa tutustua ja perehtyä uskon perusteisiin, painostamatta heitä. Kun ihmiset sisäistävät uskon asioita, he tulevat selviytymään sellaisista haasteista kuten esimerkiksi alkoholi, mutta pääasia on, että ihmisille annettaisiin uusi tilaisuus.

Luoko uskonto kodin ja kuulumisen tunnetta? Entä millainen yhteisöllinen merkitys uskonnolla voi olla sopeutumiseen? Uskonnollisen yhteisön katsotaan tarjoavan sosiaalista tukea ja lisäävän yhteenkuuluvuuden tunnetta (Hyyppä 2005, 54, 118). Haastattelujen perusteella voi päätellä, että yhteisöllisyys on bahá'í-pioneereille merkittävä voimavaara, joka tukee heidän hyvinvointia. Kaikki haastateltavat kertoivat ottavansa osaa bahá'í-yhteisön tapahtumiin, joista yleisin on 19-päivän juhla (bahá'ílla on oma kalenteri, jossa on 19 kuukautta, jossa on kussakin 19 päivää sekä 4-5 karkauspäivää) (The Bahá'í World 2003, 333). Suomeen tulon alussa ja koko heidän maassa asumisen aikana bahá'í-yhteisö on tarjonnut kaikille yhteisön, mihin saattoi tuntea kuuluvansa. Yhdistävänä tekijänä oli yhteinen usko, joka vaikutti myös myönteisesti haastateltavien akkulturaatioasenteisiin ja sopeutumiseen.

Kysyin myös, millä tavalla oma yhteisö on auttanut heitä sopeutumaan, johon sain monilta toisiaan tukevia vastauksia:

AK: Miten bahá'í-yhteisö on vastaanottanut sinut, onko se auttanut sinua sopeutumaan?

N1: Kyllä, totta kai.... ilman heitä en tiedä, olisinko edes jäänyt tänne. Oli todella paljon apua ja viihtyisää..

M1: Joo, ensimmäinen työpaikka, jossa olin, oli bahá'íden omistama kielikouluja eräs bahá'í-ystävä on auttanut minua löytämään ensimmäisen asunnon ja sitten koko ajan on ollut kaikenlaisia tukia ja toimintaolojen hankkimista ja tällaista saati bahá'íden apuvalmistusta.

N2: Täytyy mun sanoa rehellisesti, että oma asenne myös vaikuttaa, sekä yleisesti sopeutumiseen Suomeen, että bahá'í-yhteisöön eli tulinko minä bahá'í- yhteisöön vaatien, että nyt bahá'í-yhteisö tekee kaikkea minulle eli tulinko minä Suomeen vaatien, että nyt Suomi järjestää kaikkia minulle vai otanko sen reippaan asenteen, että olen tullut tänne sopeutumaan -- bahá'í-yhteisö, vaikka meillä on yhteiset päämäärät, se on tässä kulttuurissa, se on suomalainen bahá'í-yhteisö -- minun on kunnioitettava sen suomalaisen bahá'í-yhteisön, samoin suomalaisen yhteiskunnan ja sopeuduttava siihen ja mikäli, minulla ei ole tämmöistä asennetta, minulla voi olla vaikeuksia niin bahá'í-yhteisössä kuin yhteiskunnassa yleensä.

Integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan tarkoitti monille integroitumista omaan yhteisöön. Haastateltavat mielsivät, että heidän sopeutuminen Suomeen lähti omasta yhdyskunnasta, koska siellä he kohtasivat ensimmäiset suomalaiset. Haastateltavista suurin osa kiittää yhteisöään ennen kaikkea henkisestä tuesta, jota ilman pärjääminen Suomessa olisi ollut erittäin vaikeaa. Osa on kokenut taas saaneensa konkreettista apua yhteisön joiltakin jäseniltä kuten esimerkiksi asuminen tai ensimmäisen työpaikan järjestäminen.

Joku haastateltavista kuvaili hyvin yksityiskohtaisesti yhdyskunnan “sisäänajo”vaiheen, jonka aikana hän on kokenut ensimmäisen kulttuurishokin. Jälkeenpäin tutustuttuaan suomalaisen kulttuurin erikoispiirteisiin, samainen haastateltava osasi myös löytää selityksen moiselle käytökselle:

AK: Onko bahá’í-yhteisö auttanut sinua sopeutumaan?

M2: Oli yksi amerikkalainen bahá’í, joka oli silloin myös pioneeri ja hän tuli Jyväskylään ja kysyi, tarvitsenko minä apua... mulla oli pitkä sarja tyttöystäviä, en tarkoita “tyttöystäviä”, mä tarkoitan ystäviä, jotka olivat tyttöjä ja kyllä he auttoivat minua kaikenlaisen kanssa, auttoivat minua järjestämään opintorahaa, opintolainaa.

AK: Onko bahá’í-yhteisö auttanut sinua?

M3: Varmasti tietysti, ketä muita, mulla olisi ollut täällä kuin bahá’íta. Esimerkiksi yhden bahá’í-ystävä perheen takkaillat [kotona pidettävät keskustelut Bahá’í-uskosta] joka viikko, tietysti erilaisia bahá’í-aktiviteettiä -- mehän mentiin sitten, kun menin naimisiin, mutta ennen sitä, mä olin myös mukana kaikissa opetusprojekteissa ja siellä tuolla, soitin vähän musiikkia ja sitä kautta olin tavallaan mukana erilaisissa projekteissa.

Yhteisö tarjosi useissa tapauksissa sosiaalisen verkoston, johon pidettiin tiiviisti yhteyttä, ottamalla osaa yhdyskunnan erilaisiin tapahtumiin. Vaikka suurin osa haastateltavista sai monenlaista apua yhdyskunnalta, monet kuitenkin painottivat jälleen oman itsensä ja oman yrittämisen merkitystä.

N2: Bahá’í-yhdyskunnan toimintaan osallistuminen on minulle ja koko perheelleni hyvin tärkeä ja on kaikkine toimintojemme pääprioriteetti. Mieheni kanssa olemme pitäneet hyvin tärkeänä osallistua kaikissa toiminnoissa, ottaa lapset aina mukaan, ja kannustaa ja opastaa heistä olemaan aktiivisia. Kesä- ja talvikouluissa olemme aina osallistuneet täyspainoisesti ja lapset ovat olleen mukana syntymästä lähtien. Olemme myös aina varmistaneet, että lapsemme pääsevät osallistumaan kaikille lapsille, varhaisnuorille ja järjestettyihin toimintoihin (lastentunteihin, leireihin, konferensseihin, bahá’í-lukioon, paikallisiin,

kansallisiin ja jopa kansainvälisiin sellaisiin toimintoihin. Meidän mielestä tämä vahvistaa bahá'í-identiteetin kehittämistä.

Tälle haastateltavalle osallistuminen bahá'í-yhdyskunnan tapahtumiin oli kaikkia muita toimintoja tärkeämpää. Osallistuminen kaikkiin yhdyskunnan ydintoimintoihin tukee hänen mielestä myös lasten bahá'í-identiteetin kasvua ja kehitystä.

M2: Bahá'í-kalenterin ja yhteisön elämänrytmi määrittää elämäni eniten kuin mikään muu. Se kertoo siitä, kuka minä olen ja mikä elämässäni on tärkeää. Ilman bahá'í-yhteisöä olisin aivan joku muu eläin. Tiedän, kuka olen ja mitä minun pitäisi tehdä. Tämä itseluottamus on yksi asia minussa, mitä muut suomalaiset uskovat juontavan alkunsa amerikkalaisesta kasvatuksesta. Se on totta, sen ominaisuuden piirre on sieltä kotoisin, mutta 90% minun identiteettiäni on uskostani.

Tutkimustulosteni valossa näyttää siltä, että kaikki haastattelemi bahá'ít ovat aktiivisia myös omassa yhdyskunnassaan. Monesti haastattelujen yhteydessä viitattiin Bahá'í-yhdyskunnan sosiaaliseen tukeen, jota ilman selviytyminen uudessa maassa olisi ollut raskasta. Lisäksi bahá'í yhteisö merkitsee monille paikkana, jossa on mahdollista harjoituttaa ja lujittaa omaa bahá'í identiteettiä. Monet mielsivät sopeutumisen käynnistyneen jo omassa yhdyskunnassa, johon heidän mielestä piti ensin integroitua. Päätellen haastateltavien aktiivisesta osallisuudesta oman yhdyskunnan asioihin, pidän epätodennäköisenä marginalisaatiota tai separaatiota, assimilaatiostakaan puhumatta. Yhteinen usko ja siihen perustuvat arvot saivat haastateltavia tuntemaan itseään kuin kotonaan. Suomalaisen bahá'íden kanssa sosiaalinen kanssakäyminen edisti niin kielellistä kuin kulttuurista sopeutumista yhteiskuntaan laajemmin.

6.6 Bahá'ít maailmankansalaisina

Teoriaosiossa esitetyille transnationaliselle ja diasporiselle suuntaukselle ei haastatteluaineiston perusteella näytä löytyvän mitään perusteita. Haastattelemieni bahá'íden ei voida olettaa elävän transnationaalisessa tai diasporisessa tilassa - nämä eivät määritä heidän identiteettinsä. Sen sijaan pioneerina tulneiden bahá'íden identiteetti vahvimpana osana näyttäytyy Bahá'í-usko arvoineen, jossa kansallisesta identiteetistä ei tehdä yli suurta numeroa ja jonka ansiosta heille on muodostunut laajalle levittäytynyt sosiaaliverkosto niin Suomessa kuin maailmassa sekä myönteiset suhteet suomalaisiin.

Bahá'í-pioneereja luonnehtii omanlainen kosmopoliittinen asennoituminen (bahá'í-maailmankansalaisuus) ja paikallisen tason integraatio, joka vaatii tietynlaista sitoutumista uuteen kotimaahan, johon on tultu asettumaan ja palvelemaan. Oman perheen, yhdyskunnan, yhteiskunnan

ja laajemmin koko maailman palveleminen ovat bahá'í-pioneerien perusarvot, jotka perustuvat Bahá'í-uskon keskeisimpiin periaatteisiin.

Lähin vastaava kosmopoliittinen ryhmä on Hannerzin mukaan vapaaehtoisesti vieraaseen kohteeseen muuttavat lähetystyöntekijät, joiden tukena on joku suuri järjestö kaikkialle ulottuvine sosiaalisine verkostoineen. Kosmopoliitit asennoituvat lähtökohtaisesti hyvin avoimesti ja uteliaisuudella vieraita kulttuureja kohtaan ja saattavat omaksua joitakin elementtejä vieraista kulttuureista, mutta eivät kumminkaan sitoudu näihin täysin. Kosmopoliitti on koko ajan tietoinen muiden varavaihtoehtojen olemassaolosta, hän tietää, missä on ulospääsy ja tilanteen sitä vaatiessa poistuu takaoven kautta (Hannerz 1990, 239-240).

Maailmankansalaisuutta ei pidä sekoittaa ylläesitettyyn kosmopoliittisuuteen, jonka sitoutumisen aste paikalliseen kontekstiin on hieman erilainen. Maailmankansalaisuus aatteena tunnetaan kosmopoliittisen ajattelun yhtenä lajina. Maailmankansalaisuus ei ole pelkästään matkustamisen tai kulttuurituntemuksen tuottamaa kykyä pärjätä missä vain ympäristössä, vaan se on kunnioituksen osoitusta ihmisyyttä kohti, katsomatta kenenkään ihmisen kansallista alkuperää tai sosiaalista asemaa (Sihvola 2004, 11-12). Bahá'ílla on kuitenkin oma versio maailmankansalaisuudesta. Esimerkiksi pitkään bahá'íta tutkinut Warburg katsoo bahá'íden kehittäneen oman versionsa 'maailmankansalaisuudesta', jonka perimmäisenä tavoitteena on yhdistää maailman kansat yhdeksi globaaliseksi yhteiskunnaksi. Uskon keskeisten ihanteiden innoittamana bahá'ít ympäri maailmaa pyrkivät myös käytännössä panemaan toimeen nämä maailmankansalaisuuden ihanteet (Warburg 2006).

Myös Ruth Williams artikkelissaan 'Global citizenship and the Bahá'í faith' (2007) toteaa bahá'í-pakolaisten sitoutuneen maailmankansalaisuuden ihanteisiin, joka perustuu Bahá'í-uskon tärkeimpään periaatteen "ykseys erilaisuudessa". Tutkija katsoo bahá'í-pakolaisten sopeutuneen uuteen asuinmaahan vaivattomasti johtuen Bahá'í-uskon keskeisistä opeista, jotka edesauttoivat sopeutumisprosessia. Sopeutuminen on kaikille kehitystä mahdollistava prosessi, jonka kehityskulkuun kuuluu väistämättä myös vaikeuksia, joiden voittaminen vaatii ylimääräisiä ponnistuksia ja asenteellisuutta. Enemmistö tutkimukseen osallistuneista bahá'ísta piti itseään ensisijaisesti bahá'ína ja maailmankansalaisina eikä vain australialaisina tai iranilaisina (Williams 2007, 217-231).

Haastattelemani bahá'í-pioneereja voidaan kutsua Ruth Williamsin tai Warburgin tavoin 'maailmankansalaisiksi', jotka ovat globaalisesti suuntautuneita ja samaan aikaan myös sitoutuneita paikallisesti (vrt. Williams 2007, Warburg 2006). Maahan vapaaehtoisesti hakeutuneet bahá'ít eivät ole tarkkailijoita diasporamääritelmän mukaan, jotka näkevät asioita ulkopuolisin silmin, vaan päinvastoin he ovat osallistujia, nimittäin enemmistö heistä pyrkii ottamaan osaa uuden

asuinmaansa asioihin monilla eri tavoin. Maailmankansalaisuuden konseptio tulee esiin monissa niin kulttuuria koskevissa kannanotoissa kuin kotimaan kysymyksissä:

AK: Mikä kotimaa merkitsee sinulle?

M3: Kotimaani on siellä, missä sydän viihtyy, rakastan persialaista musiikkia, kotimaani on Iran, rakastan suomalaista rauhaa, puhdasta luontoa, maisemia, rehellisyyttä, kotimaani on Suomi. Rakastan kiinalaista ystävällisyyttä, iloa, rikas ja monipuolinen kulttuuri, mielenkiintoisia ihmisiä, Kotimaani on Kiina. Olenko maailmankansalainen?

AK: Tunnetko olevasi kotona täällä Suomessa?

N2: Tunnen kyllä olevani kotona Suomessa, joitakin pieniä juttuja voi tulla, että mä kokisin, että mä kaipaen, mutta olen asunut niin pitkään Suomessa ja minun avioliitto ja kaikki minun neljä lasta ovat syntyneet Suomessa ja minun rakas mieheni on suomalainen, kyllä mä olen kotona. Mutta, jos minulta kysytään, että mistä olen kotoisin, mikä on minun identiteetti, mä sanoisin, Iran on synnyinmaani, Suomi on asuinmaani, maapallo on kotimaani ja tämä on aivan alusta tämmöinen asenne oli sisälläni ja jos elämä vaatii, että mä lähtisin johonkin toiseen maahan ja se on myöskin minulle asuinmaani ja minulle rakas.

Näistä haastatteluista ilmenee, että maailmankansalaisuus on ennen kaikkea tapa ajatella ja olla maailmassa. Maailmankansalaisena toimiminen ei tarkoita sitä, että väheksytään maailman moninaisuutta ja kulttuurien monipuolisuutta, vaan korostetaan moninaisten kulttuurien hyviä puolia ja yhdistetään ne toisiinsa siten, että lopputuloksena on ykseys erilaisuudessa. Näiden ihanteiden innoittamana tutkimukseeni osallistuneet bahá'í-pioneerit alunperin hakeutuivat Suomeen, eikä kukaan heistä luovuttanut, vaan he jäivät pysyvästi maahan. Maailmankansalaisuus ilmenee myös joidenkin kohdalla siinä (N2, M2), että sen varalle rakennetaan tulevaisuussuunnitelmia ja ollaan valmiina tarvittaessa lähtemään pioneeriksi jälleen uudestaan johonkin:

AK: Mikä on sinun tulevaisuuden suunnitelmasi?

M2: Mä olen kahta mieltä. Haluaisin, jos vakavamielisesti voisin tehdä, mitä haluan... haluan siirtyä kulttuurina vuosina tai viettää niitä lämpimässä paikassa, mä olet ollut täällä karussa paikassa Pohjoisessa niin kauan, mutta toisaalta, kun käyn niissä paikoissa, mua pelottaa, että ei ole päivystävää lääkäriä, koko aikaan ei ole sosiaaliverkostoa minun puolella, jos minun käy kehnosti ja sitten äsken mä vein vesipulloa takaisin kylmiöön ja sitten mä menin sinne ja laitoin sinne hyllylle ja halusin lähteä pois, mutta mä myös

viihdyin siellä kylmiössä, mutta jos mä saisin kaikkea, mitä haluan, olla kesäaikaan Suomessa ja talvet etelässä -- jos Jumala suo, Teneriff, Bulgaria, siellä, missä voin palvella bahá'í asiaa... en tiedä , mitä hyötyä siitä olisi, mutta ainakin yrittää.

Monesti haastateltavat viittasivat puheissa siihen, että pitävät hyvänä oman kulttuurin arvostamista ja varsinkin sen hyviä piirteitä tai saavutuksia, ylentämättä omaa kansaa muiden kansojen yläpuolelle. Toisaalta oman kansan alentaminen tai halveksiminen muihin nähden ei kuitenkaan ole sopivaa. Tässä asiassa on pyrittävä tasapainoon, josta on hyvä esimerkki yhden haastateltavan (M3) tulkinta maailmankansalaisuudesta, joka auttaa häntä tuntemaan itsensä kotona, missä vain ja kokemaan kuuluvansa siihen paikkaan, missä sattuu asumaankin. Kiinasta, jonne hän on muuttanut työkomennuksen johdosta, on tullut hänen uusi kotimaa muiden joukossa.

Maailmankansalaisuus ei ole vain aate haastateltaville tai länsimaissa yleistynyt muotisana, vaan se on uskomus ihmiskunnan yhteisistä alkujuurista ja sitä, että kaikki kansat eroista huolimatta ovat lähtöisin yhdestä juuresta ja ovat siinä merkityksessä kuin yksi perhe. Haastateltavien maailmankansalaisuus näkemysten taustalla on Bahá'í-usko ja sen keskeiset opit, joista tärkeimpänä on ihmiskunnan ykseys ja ykseys erilaisuudessa periaatteet:

AK: Miellätkö Suomea kotimaaksesi?

N1: Jos mä kaipaen johon, niin ehkä sinne Israeliin, koska se on lapsuuden koti. En mä niin hirveästi, mutta kiva matkustaa, mutta jäädäkseen kumminkin Suomeen, kun olen asunut enemmän kuin puolet elämästä, ajattelen niin, että kotimaa on tavallaan täällä tai toinen kotimaa. Meidän bahá'í-periaatteiden mukaan, emme ole isänmaa hahmoja, Bahá'u'lláh on sanonut, että hänelle on kunnia, jos ajattelee, ettei pelkästään rakastaa omaa maata, vaan, että hän rakastaa koko maapalloa.

Tämä kommentti on yhteneväinen siihen, mikä on Bahá'í-uskon virallinen kanta. Ko. haastateltava kuvastaa bahá'í ajatuksia maailmankansalaisuudesta, jossa ei vähätellä kenenkään isänmaallisia tunteita. Maailmankansalaiseksi pyrkivän yksilön pitää tasapainoilla oman ja vieraan kulttuurien välillä ja olla patriootti ja lojaali koko ihmiskuntaa ja sen asukkaita kohti. Vastaavanlaisia kommentteja esiintyy myös muiden puheessa, joissa haastateltavat samaistuvat bahá'ihin ja maailmankansalaisiin:

M2: Olen sanonut aiemminkin, että asun täällä Suomessa, se on minun koti tosiasiallisesti, vaikka välillä tuntuukin, että olen kotona ulkomailla. Olen maailmankansalainen ja oikeasti rakastan ihmiskuntaa siinä mielessä, koska olen bahá'í ja nämä käsitteet tulevat sieltä. Sitoumukseni bahá'í ihanteisiin lähtee siitä, että jätin omasta tahdosta synnyinmaani ja tulin

tänne ja sen minä tein uskoni vuoksi. Bahá'ít, jotka tekivät moisia uhrauksia opettaakseen bahá'í sanomaa, kutsutaan pioneeriksi. Abdu'l- Bahá, Bahá'u'lláh in poika kirjoitti kerran näin, että asialle omistautuneelle pioneerille jokaisesta vieraasta maasta pitäisi tulla koti ja koti on toisinaan vieras paikka. Olen kotona, mutta toisaalta en ole

Haastateltava (M2) korostaa, että bahá'í-pioneerina häntä sitovat tietyt periaatteet kuten esimerkiksi bahá'í käsite maailmankansalaisuudesta. Tiettyjä asioita suomalaisessa kulttuurissa (esimerkiksi Suomen alkoholikulttuuri, suomalaisten miesten epäsosiaalisuus) haastateltava vierastaa ja tämä saattaa aiheuttaa sellaisia tuntemuksia, että ulkomailla hän tuntee olevansa kotona enemmän kuin Suomessa. Silti Suomi on hänelle kotimaa yhtä lailla kuin muut paikat maailmassa. Matkustaminen on varmasti monille sellainen henkireikä, joka virkistää ja mahdollistaa olemisen omana itsenään.

Kaikki haastateltavat ilmaisivat joko suoraan tai epäsuorasti sitoumuksensa maailmankansalaisuuden ajatukseen, jonka sisäistämässä kukin on edistynyt omalla tavallaan. Maailmankansalainen ei ole juureton ja tunteeton läheisiään kohti. Maailmankansalainen voi ja pitää rakastaa lapsiaan, perhettään, isänmaata, äidinkieltä ja kansallista kulttuuria, mutta ei ahdasmielisen patrioottiin tavoin, vaan avarakatseisen maailmankansalaisuuden hengessä. Maailmankansalaisen identiteetti ei perustu vastakkainasetteluun paikallisen kanssa, vaan yhteistyöhön ja yhteisymmärrykseen paikallisen kanssa. Jo muuton motiiveissa mainittu palvelualltius ja halu auttaa uudeksi asuinpaikaksi valitun yhteisön rakentamista linkittyy maailmankansalaisuuteen ja sen ihanteisiin.

Maailmankansalaisuus näyttäytyy elementtinä, joka on yhteydessä sopeutumiseen. Se voidaan nähdä positiivisessa mielessä sopeutumista edistävänä tekijänä. Haastattelemini bahá'í-pioneerien sopeutuminen näkyy maailmankansalaisuutena siinä, että “maapallo on vain yksi maa ja ihmiskunta sen kansalaiset”. Tämä arvolähtökohta on auttanut heitä näkemään asioita laajemmin eikä rajoittamaan näkemyksissään Amerikkaan, Suomeen tai Iraniin, vaan koko maapalloon.

“Kunnia ei kuulu sille, joka rakastaa omaa maatansa, vaan paremminkin sille, joka rakastaa koko maailmaa”

(Bahá'u'lláh 1987, 112)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni teoreettista pohjaa hain Berryn akkulturaatiomallista (tutkimuksessani käyttämäni Berryn akkulturaation nelikenttämalli), joka muuten sopii tämänkaltaiseen tutkimukseen, mutta yksinään käytettynä on liian suppea kokonaiskuvan muodostamiseksi. Siksi tarkastelin myös muita maahanmuuttotutkimuksessa viime aikoina yleistyneitä lähestymistapoja, joista tunnetuimmat ovat transnationalismin ja diasporan näkökulmat. Tutkimukseni edetessä nämäkin lähestymistavat osoittautuivat pian ongelmallisiksi sovellettaviksi bahá'iden kohdalla. Esimerkiksi Possamai ja Possamai-Inesedyn (2007) tutkimus tukee osaksi tätä tutkimukseni havaintoa ainakin siltä osin, ettei tutkimiani bahá'í-pioneereja voida rinnastaa transnationaalisesti tai diasporisesti toimiviin, vaan heitä kuvaa pyrkimys maailmankansalaisuuteen ja sitä vastaavat arvot. Tutkimani bahá'í-pioneerien sopeutumiskokemuksia ymmärtää parhaiten maailmankansalaisuuden käsitteen kautta, joka esiintyy myös muissa bahá'ista kertovissa tutkimuksissa (ks. Echevarria 2005; Williams 2007).

Tutkielmaani varten haastattelemani bahá'ít ovat muuttaneet Suomeen Bahá'í-uskon opettamiseksi, joka bahá'í-pioneereille ei ole palkkatyö tai lähetystehtävä, vaan normaali elämän ohessa tehtävä uskon opettaminen. Luonnollisesti se, että bahá'ít ovat tulleet Suomeen oman valinnan kautta, on tehnyt sopeutumisesta uuteen kulttuuriin helpompaa ja myös motivaation sekä sitoutumisen uuteen paikkaan asteeltaan korkeammaksi kuin, jos he olisivat joutuneet muuttamaan pakon sanelemana.

Avoin haastattelu osoittautui toimivaksi tutkimusmenetelmäksi ja sen avulla sain kattavan tutkimusaineiston, vaikka otokseni oli pieni. Aineisto antoi yleiskäsityksen bahá'í-pioneereista ja heidän kokemuksistaan maahanmuuttajana sekä sopeutumisesta Suomeen. Tutkimuksessa saatujen tulosten perusteella voidaan tulkita bahá'í-pioneerien sopeutuneen hyvin niin yhteisöönsä kuin yhteiskuntaan. Heidän integroitumistaan edistivät yksilöllisten ominaisuuksien lisäksi laaja sosiaalinen tukiverkosto, Suomessa saatu koulutus ja vapaaehtoinen maahanmuutto. Myös ajan voidaan nähdä vieneen sopeutumisen eteenpäin, kaikki olivat asuneet Suomessa keskimäärin yli kolmekymmentä vuotta.

Sopeutumista vaikeuttavina tekijöinä olivat lähinnä kielivaikeudet sekä, työllistymiseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvät haasteet (esim. ystävyysuhteet suomalaisiin). Suomeen sopeutuminen ei ollut näillekään maahanmuuttajille kivutonta. Tässä mielessä tutkimukseni tulokset ovat samantyyppisiä monien muiden maahanmuuttajien sopeutumista kartoittavien tutkimusten kanssa.

Suomeen tulon alusta lähtien Bahá'í-yhteisö tarjosi kaikille yhteisön, mihin kuulua. Yhteys muihin bahá'íhin toi haastattelemilleni bahá'ille yhteisöllisyyden tuntua. 70-luvun Suomi oli täysin

kokematon maahanmuuttajien vastaanoton suhteen ja monet tunsivat itseään kummajaisiksi. Viranomaisten sijaan haastateltavat olivat pääasiassa tekemisessä Bahá’í-yhdyskunnan kanssa, josta saivat tietoa ja kokemusta niin muilta pioneereilta kuin paikallisilta suomalaisilta bahá’íilta. Bahá’í-yhteisö ja sen toimintaan osallistuminen oli luonnollisesti bahá’í-pioneereille tärkeää.

Tutkimukseni tulokset osoittavat, ettei haastateltavien uskonto tai sen harjoittaminen haitannut tai hidastanut haastateltavien asettumista ja sopeutumista uuteen yhteiskuntaan, vaan päinvastoin sillä on ollut heille henkistä hyvinvointia ylläpitävä merkitys. Tutkimukseni mukaan haastateltavat saivat Suomessa asuessaan voimavaroja ja selviytymiskeinoja oman uskonnon harjoittamisesta. Haastateltavien mielestä uskonto ja siihen perustuva vakaumus määrittää sitä, millaisia ihmisiä he ovat ja mihin heidän identiteettinsä perustuu. Näin ollen oman uskonnon harjoittamista voidaan pitää haastateltavien elämää tukevana voimavarana.

Bahá’iden käsitykset ja arvot suhteessa kotimaahan ja kansalliseen kulttuuriin, sekä paikallisen ympäröivän kulttuurin huomioon ottamiseen, että kyky katsoa maailmaa laajemmasta perspektiivistä antavat perusteet kutsua heitä ‘maailmankansalaisiksi’. Tämän perusteella voidaan sanoa, että maailmankatsomuksella on vaikutusta siihen, millä akkulturaatioasenteilla maahanmuuttaja on varustautunut, joka puolestaan vaikuttaa maahan sopeutumiseen. Tutkimukseni tulokset liittyen maailmankansalaisuuteen, uskontoon ja yleisesti sopeutumista kuvaaviin asenteisiin ovat yllättävän yhteneväisiä monien muiden bahá’ísta kertovien aikaisempien tutkimusten kanssa. Tulosten yhteneväisyys aikaisempiin tutkimuksiin vahvistaa sitä käsitystä, että maa- ja kulttuuritekijöistä riippumatta, bahá’í-pioneereille kuin myös bahá’í-pakolaisille (joita muut ovat tutkineet) sopeutumisen edellytykset perustuvat Bahá’í-uskon keskeisiin oppeihin ja arvolähtökohtiin. Bahá’í maailmankansalaisuuden käsite ja oppirakennelma luo perustan bahá’iden sopeutumiselle vieraisiin kulttuureihin kansallisista taustoista riippumatta (vrt. Bluett 2005; Echevarria 2005; McMullen 2000; Possamai & Possamai-Innessedy 2005; Warburg 2006; Williams 2007).

LÄHTEET

Abdu'l-Bahá (1968). Puheita Pariisissa. Mikkeli: Suomen Bahá'ien Kansallinen Henkinen Hallintoneuvosto.

Al-Ali, N & Koser, K. (2002). Transnationalism, international migration and home. Teoksessa Al-Ali, N. & Koser, K. (eds.) *New Approaches to Migration? Transnational communities and the transformation of home*. London: Routledge.

Alasuutari, P.(1999). *Laadullinen tutkimus*. Tampere: Vastapaino.

Alasuutari, P. (2005). Yhteiskuntatutkimuksen etiikasta. Teoksessa Räsänen, P. & Anttila, A. & Melin, H. (toim.) *Tutkimus menetelmien pyörteissä*. Jyväskylä: PS- Kustannus.

Anderson, B. (1998). *The Spectre of Comparisons: Nationalism, Southeast Asia and the World*. London: Verso.

Atkinson, R. (2002). *Culture and the Evolution of Consciousness*. Teoksessa *The Bahá'í World 2000-2001: An International Record*. Haifa: World Centre Publications.

Bahá'í International Community (2003). *One Same Substance: Consciously Creating a Global Culture of Unity*. Teoksessa *The Bahá'í World: An International Record*. Haifa: World Centre Publications.

Bahá'u'lláh (1980). *Bahá'u'lláhin julistus maailman kuninkaille ja johtajille*. Turku: Suomen Bahá'ien Kansallinen Henkinen Hallintoneuvosto.

Bahá'u'lláh (1987). *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*. Helsinki: Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen neuvosto.

Bahá'u'lláh (2007). *Kätketyt sanat*. Helsinki: Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto.

Beckford, J. A. (2000). *Religious Movements and Globalization*. Teoksessa Cohen, R. & Rai, S. M. (eds.) *Global Social Movements*. London: Athlone Press.

Berry, J. W. (1976). *Human Ecology and Cognitive Style. Comparative Studies in Cultural and Psychological Adaptation*. New York: Sage Publications.

Berry, J. W. (1980). Acculturation as Varieties of Adaptation. Teoksessa Padilla, A. M. (eds.). *Acculturation. Theory, Models and Some Findings*. Colorado: Boulder, Westview Press.

Berry, J.W., U., Minde, T. & Mook, D. (1987). Comparative Studies of Acculturative Stress. *International Migration Review*, 21(3): 491-511.

Berry, J. W. & Kim, U. (1988). Acculturation and mental health. Teoksessa Dasen, P. R. & Berry, J. W. & Santorius, N. (toim.). *Health and Cross-Cultural Psychology*. Sage Publications. Newbury Park.

Berry, J. W. (1989). Psychology of Acculturation. Teoksessa Dienstbier, R. & Bernman, J. (toim.). *Cross-Cultural Perspectives. Nebraska Symposium on Motivation*. Lincoln:University of Nebraska.

Berry, J. W. Poortinga, Y. H. Segall, M, H. & Dasen, P. R. (1992). *Cross-Cultural Psychology: Research and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.

Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation and Adaptation. *Applied Psychology : An International Review*, 46 (1): 5-68.

Bozorgmehr, M. (1997). Internal Ethnicity: Armenian, Baha'i, Jewish and Muslim Iranians in Los Angeles. *Sociological Perspectives*, 40 (3): 391-406.

Bourne, R. (1916). Transnational America. *Athlantic Monthly* (118): 86-97.

Brubaker, R. (2005). The 'Diaspora' Diaspora. *Ethnic and Racial Studies*, 28 (1): 1-19.

Cohen, R. (1997). *Global diasporas. An introduction*. London: UCL Press.

Cole, Juan, R.J. (2005). Globalisation and Religion in the Thought of 'Abdu'l-Bahá. Teoksessa Warburg, M & Hvithamar, A. & Warmind, M. (eds.). *Baha'i and globalisation*. Aarhus N, DNK: Aarhus University Press.

Ebaugh, H. & Chafetz, S. (2000). Structural Adaptations in Immigrant Congregations. *Sociology of Religion*, 61(2):135-153.

Echevarria, L. (2005). The Canadian Baha'is 1938-2000: Constructions of Oneness in personal and Collective Identity. Teoksessa Warburg, M. & Hvithamar, A. & Warmind, M. (eds.). *Baha'i and Globalisation*. Aarhus N, DNK: Aarhus University Press.

Effendi, S. (1991). *The World Order of Bahá'u'LLáh: Selected Letters*. Bahá'í Publishing Trust, Wilmette.

Erikson, P. (1993). *Uskonnollisen tradition siirto baha'i-perheissä*. Pro gradu-tutkielma: Turun yliopisto.

Eriksson, P. & Koistinen, K. (2005). *Monenlainen tapaustutkimus*. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Eskola, J. (2007). *Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta*. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Eskola, J. & Suoranta, J. (2001). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 5 painos. Tampere: Vastapaino.

Esslemont, J.E. (1972). *Bahá'u'lláh ja uusi aika: Johdatus bahá'í- uskonnon tuntemiseen*. Suomen Bahá'ien Kansallinen Henkinen hallintoneuvosto: Oy Länsi- Savo.

Faist, T. (1999). *The Volume and Dynamics of International Migration and Transnational Social Spaces*. Clarendon: Oxford.

Forsander, A. (2000). *Työvoiman tarve ja maahanmuuttopolitiikka -onko maahanmuuttajien osaaminen vastaus työvoiman kysyntään?* Teoksessa Trux, M.L. (toim.). *Aukeavat ovet -kulttuurien moninaisuus Suomen elinkeinoelämässä*. Helsinki: WSOY.

Forsander, A. (2001). *Etnisten ryhmien kohtaaminen*. Teoksessa Forsander, A. Ekholm, E. Hautaniemi, P. Ali, A. Alitolppa-Niitamo, A. Kyntäjä, E. & Quoc Cuong, N. (toim.). *Monietnisyys, yhteiskunta ja työ*. Helsinki: Palmenia.

Goffey, A. & Atkinson, P. (1996). *Making sense of qualitative data: Complementary research of strategies*. Thousand Oakes: Sage.

Haddad, Y. & Smith, J. (2002). *Muslim Minorities in the West: Visible and Invisible*. Walnut Creek, CA: Atamira.

Hannerz, U. (1990). *Cosmopolitans and Locals in World Culture*. Teoksessa Featherstonen, M. (toim.). *Global Culture. Nationalism, globalization and modernity: A Theory, Culture & Society*. Special issue. London. Newbury Park. New Delhi: Sage Publications.

Harvilahti, K. (2007). *Etuoikeus, väline ja velvollisuus: Viiden Suomessa asuvan bahá'ín kokemuksia työelämän arvoista*. Kandidaattitutkielma. Jyväskylän Yliopisto.

Hatcher, S. W. & Martin, D. J. (1985). *The Bahá'í Faith: The emerging global religion*. Harper & Row Publishers Inc., New York.

Hautaniemi, P. (2001). *Kulttuuri sekoittuu - hybridit ja kreolisaatio* Teoksessa Forsander, A. & Ekholm, E. & Hautaniemi, P. (toim.). *Monietnisyys, yhteiskunta ja työ*. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Heino, P. (2007). *Jumalan kategoria bahá'í- uskonnossa*. Pro gradu-tutkielma. Turun yliopisto.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. (2001). *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsijärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.

Hoonard, W. (2005). *Etching the Idea of Unity in Diversity in the Baha'í community: Popular Opinion and the Organizing Principle*. Teoksessa Warburg, M. & Hvithamar, A. & Warmind, M. (eds.) *Baha'í and Globalisation*. Aarhus N, DNK: Aarhus University Press.

Holstein, J. A. & Gubrium, J. F. (1995). *The Active Interview*. London: Sage.

Huusko, M. (1999). *Maahanmuuttajien vastaanotosta ja koulutuksesta Pohjois-Pirkanmaalla. Keskusteluja ja kokemuksia*. Tampere: Tutkivi, 21.

Huttunen, L. (2002). *Kotona, maanpaossa, matkalla. Kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämäkertoissa*. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden seura.

Hyypä, M. T. (2005). *Me-hengen mahti*. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Jääntti, P. (2000). *Koska olen valinnut tämän tien*. Pro gradu-tutkielma. Joensuun yliopisto.

Kazemzadeh, F. (2000). The Baha'is in Iran: Twenty years of Repression. *Social Research* 67 (2): 537-557.

Kiviniemi, K. (2007). Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). (II) Ikkunoita tutkimusmetodeihin: Näkökulmia aloittelevalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kiviranta, K. (1995). Giorgin fenomenologisen psykologian metodi laadullisen tutkimuksen apuvälineenä. Teoksessa Nieminen, J. (toim.). Menetelmävalintojen viidakossa: Pohdintoja kasvatuksen tutkimisen lähtökohdista. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Julkaisusarja B: No:13.

Korkiasaari, J. (1992). Siirtolaisista ja ulkosuomalaisista. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset 1980-luvuilla. Työpoliittinen tutkimus nro 33: Helsinki: Työministeriö.

Kovalainen, A. (2005). Sosiologian metodologinen anti liiketaloustieteelle. Teoksessa Räsänen, P. & Anttila, A. & Melin, H. (toim.) Tutkimus menetelmien pyörteissä. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Koivula, U. M. & Suihko, K. & Tyrväinen, J. (1996). Tutkimusmatka tiedon maailmaan. Opas opinnäytteen tekijälle. Tampere.

Liebkind, K. (1994). Maahanmuuttajat ja kulttuurien kohtaaminen. Teoksessa Liebkind, K. (toim.). Maahanmuuttajat: Kulttuurien kohtaaminen Suomessa. Helsinki: Gaudeamus.

Liebkind, K. (2000). Monikulttuurisuus on tulevaisuutta. Teoksessa Liebkind, K. (toim.) Monikulttuurinen Suomi: etniset suhteet tutkimuksen valossa. Helsinki: Gaudeamus.

Liebkind, K. & Mannila, S. & Jasinskaja-Lahti, I. & Jaakkola, M. & Kyntäjä, E. & Reuter, A. (2004). Venäläinen, virolainen, suomalainen. Kolmen maahanmuuttajaryhmän sopeutuminen Suomeen. Helsinki: Gaudeamus.

Martikainen, T. (2004). Immigrant Religions in Local Society : Historical and contemporary perspectives in the City of Turku. Åbo: Åbo Akademi University Press.

Martikainen, T. & Sintonen, T. & Pitkänen, P. (2006). Ylirajainen kulttuuri. Etnisyys Suomessa 2000-luvuilla. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura.

McMullen, M. (2000). *The Bahá'í: The Religious Construction of a Global Identity*. Rutgers: University Press.

Merriam, S. B. (1988). *Case study research in education. A Qualitative Approach*. San-Fransisco: Jossey- Bass Publishers.

Metsämuuronen, J. (2008). *Laadullisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: International Methelp.

Moilanen, P. & Räihä, P. (2007). Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin (II). Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Padilla, A. M. (1980). *The Role of Cultural Awareness and Ethnic Loyalty in Acculturation*. Teoksessa Padilla, A. M. (eds.) *Acculturation, Theory, Models and Some New Findings*. Boulder: Westview Press.

Peltola, H. (1987). *Bábi- ja baha'- liikkeiden imago Suomessa Gobineausta Teinoseen*. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto.

Pennanen, H. (1992). *Suomalaisnaiset Hollannissa*. Sosiologian pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Peuhkuri, T. (2005). *Tapaustutkimuksen valinnat*. Esimerkkinä saaristomeren rehevöitymis- ja kalankasvatuskiista. Teoksessa Räsänen, P. & Anttila, A. & Melin, H. (toim.). *Tutkimusmenetelmien pyörteissä*. PS- kustannus: Jyväskylä.

Possamai, A. & Possamai-Inesedy, A. (2007): *The Baha'i faith and Caodaism: Migration, change and de-secularization(s) in Australia*. *Journal of Sociology* 43 (3): 301-317.

Pyykkönen, M. (2007). *Järjestäytyvät diasporat: Etnisyys, Kansalaisuus, Integraatio ja Hallinta Maahanmuuttajien Yhdistystoiminnassa*. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 306. Jyväskylä.

Redfield, R. & Linton, R. & Herskovits, M. (1936). *Memorandum on the study of acculturation*. *American Antropologist*, 38, 149-152.

Räty, M. (2002). *Maahanmuuttajat asiakkaana*. Helsinki: Tammi.

Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. (2007). *Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus?* Teoksessa

Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin I . Metodivalinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Safran, W. (1991). Diasporas in Modern Societies: Myth of Homeland and Return. *Diasporas* 1(1): 83-99.

Salih, R (2002). Shifting meanings of 'home': consumption and identity in Moroccan women's transnational practices between Italy and Morocco. Teoksessa Al-Ali, N. & Koser, K. (eds.). *New Approaches to Migration: Transnational communities and the transformation of home*. London: Routledge.

Sihvola, J. (2004). *Maailmankansalaisen etiikka*. Keuruu: Otava.

Smolander, K. (1978). *Kasvatus Bahá'í- uskonnossa*. Pro gradu tutkielma. Tampereen yliopisto

Smith, P. (1996). *A Short History Of The Bahá'í Faith*. London: Oxford.

Stake, R. (2005). *Qualitative Case Studies* Teoksessa N, K Denzin & Y, S Lincoln (eds.) *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Syrjälä, L. & Numminen, M. (1988). *Tapaustutkimus kasvatustieteissä*. *Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia*. Oulu: Nro 51.

Syrjälä, L. & Ahonen, S. & Syrjäläinen, E & Saari, S. (1994). *Laadullisen tutkimuksen työtapoja*. Helsinki: Kirjayhtymä.

Sue, D. W. & Sue, D. (1990). *Counseling the Cultural Difference. Theory and Practise*. New York: Willey.

Tiilikainen, M. (2003). *Arjen Islam: Somalinaisten elämä Suomessa*. Tampere: Vastapaino.

The Bahá'í World (2003). *An International Record: Clossary*. Haifa: World Centre Publications.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi*. Helsinki: Tammi.

Universal House of Justice (1996). *Messages from the Universal House of Justice 1963-1986: The Third Epoch of the Formative Age*. Wilmette, Illinois: Bahá'í Publishing Trust.

Wahlbeck, Ö. (2002). 'The concept of diaspora as an Analytical Tool in the Study of Refugee Communities'. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 28,(2), 221-238.

Warburg, M (1999). 'Bahá'í: A Religious Approach to Globalisation', *Social Compass* 46(1):47-56.

Warburg, M (2005). Introduction. Teoksessa Warburg, M. & Hvithamar, A. & Warmind, M. (eds.). *Bahá'í and Globalisation*. Aarhus N, DNK: Aarhus University Press.

Warburg, M (2006). *Citizens of the World: A History and Sociology of the Baha'is from a Globalization Perspective*. Boston: Leiden.

Williams, R (2007). Global Citizenship and the Baha'í Faith. *Australian Religion Studies Review* 20 (2): 217-231.

van den Hoonard, W. C. (2005). Etching the Idea of 'Unity in Diversity' in the Bahá'í Community: Popular Opinion and Organizing Principle. Teoksessa Warburg, M. & Hvithamar, A. & Warmind, M. (eds.). *Bahá'í and Globalisation*. Aarhus N, DNK: Aarhus University Press.

Virinder, K. & Raminder, K. & Hutnyk, J. (2005). *Diaspora & Hybridity*. London: Sage Publications.

Vreeland, P (2003). *World Order and Global Governance: A Bahá'í Perspective*. Teoksessa *The Bahá'í World 2001-2002: An International Record*. Haifa: World Centre Publications.

Elektroniset lähteet

www.bahai.fi. Viitattu 1. 2. 2009

www.bahai.org. Viitattu 1. 3. 2009

Bluett, M. (2005) *Nightingales in Terra Nova: The Immigration experiences of Iranian Baha'is in Sydney and Canberra. Australia. Fom 1960 to 1995*. Viitattu 22. 2. 2009:
<http://eprints.jcu.edu.au/1787/1/01front.pdf>

McAuliffe, C. (2005) *Multicultural futures: The Negotiation of Identity Amongst Second Generation Iranians of Muslim and Baha'i Backgrounds in Sydney, London and Vancouver*. Viitattu 20.2.2009:
<http://ses.library.usyd.edu.au/bitstream/2123/688/1/adt-NU20051007.09323901front.pdf>.

Martikainen, T. (2005). Religions, Immigrants and the Integration: AMID. Working Papers Series 43/2005. Aalborg:AMID. Viitattu 15. 12. 2008:

http://www.amid.dk/pub/papers/AMID_43-2005_Martikainen.pdf.

Martikainen, T. (2004). Immigrant Religions in local society: historical and contemporary in the city of Turku. Viitattu 10. 2. 2009:

<https://oa.doria.fi/handle/10024/4125>

Mooten, N. (2007). The Bahá'í Contribution to Cosmopolitan International Relations. *Journal of Bahá'í Studies* (1): 4-70. Viitattu 25. 1. 2009:

<http://oj.bahaistudies.net>

LIITE 1 Avoimen haastattelun kysymysrunko

- Kuinka kauan olet asunut nyt Suomessa, Miksi hakeuduit Suomeen?
- Suomeen tulo (ensivaikutelma, vastaanotto, oletko saanut apua, tukea, ohjausta käytännön asioissa (työpaikka/opiskelupaikka, asunnon saanti esimerkiksi eri viranomaisten taholta?)
- Työ (kokemukset työstä, työ merkityksestä; mitä teet nykyisin työkseksi?)
- Sosiaalinen verkosto (onko sinulla suomalaisia ystäviä?)
- Uskonto (mitä Bahá'í-usko merkitsee sinulle?; onko Suomen bahá'í-yhteisö auttanut sinua sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja millä tavalla; otatko osaa yhteisön toimintaan?)
- Kansallinen kulttuuri (merkitys, arvostus, mitkä elementtejä omasta kulttuurista olet säilyttänyt?)
- Sopeutuminen (oma arvio, mitkä tekijät ovat helpottaneet ja mitkä ovat puolestaan vaikeuttaneet sopeutumistasi?)
- Tunnetko olevasi kotona Suomessa? Mikä on kotimaan merkitys sinulle?
- Tulevaisuuden visio (toiveet; mitkä ovat tulevaisuuden suunnitelmasi?)